
INFORMACJA BIEŻĄCA

NR 2 (40)

30. 06. 2006 r.

SPIS TREŚCI

I. Z ZAGRANICY

1.	Spotkanie Międzynarodowej Komisji ds. Międzynarodowej Służby Poszukiwań w Arolsen.....	3
2.	Konferencje, seminaria i spotkania.....	4
3.	Bezpośrednia współpraca archiwalna	4
4.	Umowy.....	6
5.	Nabytki.....	6

II. Z KRAJU

1.	85. rocznica utworzenia pierwszego archiwum państwowego w Suwałkach.....	7
2.	Promocja drugiego tomu wydawnictwa <i>Polsko-brytyjska współpraca wywiadowcza podczas II wojny światowej</i>	8
3.	Ogólnopolska Konferencja Szkoleniowa Sekcji Archiwistów Instytucji Wymiaru Sprawiedliwości SAP	9
4.	Dzieje Polski i Ukrainy w dokumentach archiwalnych.....	10
5.	Akta zgrupowania AK „Radosław” w zasobie Archiwum Akt Nowych.....	12
6.	VII Europejska Konferencja Archiwów.....	13
7.	Sesja Katyńska w Warszawie.....	15
8.	Inauguracyjne Posiedzenie Rady Archiwalnej.....	17
9.	Działalność Zespołu naukowego „Informatyka i archiwa” w pierwszym półroczu 2006 r.....	17
10.	Działalność Zespołu naukowego ds. dokumentacji wytworzonej przez sądy, prokuraturę i notariat.....	22

III. Z ŻYCIA ARCHIWÓW PAŃSTWOWYCH

1. Konferencje, sesje, zebrania naukowe.....	23
2. Szkolenia, komisje metodyczne.....	32
3. Współpraca z lokalnymi władzami i instytucjami naukowo-kulturalnymi.....	39
4. Nabytki i darowizny.....	46
...	
5. Popularyzacja zasobu.....	51
6. Nowości wydawnicze.....	60
7. Wizyty.....	62

IV. NOWOŚCI PRAWNE

1. Nowości prawne.....	64
2. Akty normatywne Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych.....	64

IV. SPRAWY KADROWE

1. Powołanie dyrektora Archiwum Państwowego w Katowicach.....	65
2. Odwołanie dyrektora Archiwum Państwowego w Koszalinie.....	65
3. Powołanie dyrektora Archiwum Państwowego w Piotrkowie Trybunalskim.....	65

I. Z ZAGRANICY

1. SPOTKANIE MIĘDZYNARODOWEJ KOMISJI DS. MIĘDZYNARODOWEJ SŁUŻBY POSZUKIWAŃ W AROLSSEN

Tegoroczne spotkanie Międzynarodowej Komisji ds. Międzynarodowej Służby Poszukiwań w Arolsen (MSP) odbyło się w Luksemburgu w dniach 15–16 maja 2006 r. Poprzedziło je posiedzenie podkomisji, której zadaniem było opracowanie poprawek do tekstów umów z 1955 r., pozwalających na udostępnianie dokumentacji zgromadzonej przez MSP w Arolsen do badań naukowych. Podkomisja rozstrzygnęła kilka ostatnich kwestii spornych dotyczących głównie zapisów o ochronie danych osobowych przy udostępnianiu dokumentacji do badań naukowych. Przedstawiciel Międzynarodowego Komitetu Czerwonego Krzyża zwrócił uwagę na odpowiedzialność ponoszoną z tego tytułu przez jego instytucję. Zakwestionował również możliwość przekazywania kopii materiałów stronom trzecim. Rezultatem tego wystąpienia stała się dyskusja zakończona decyzją o wprowadzeniu poprawki do art. 5 wspomnianej umowy.

Komisja próbowała uzgodnić termin wejścia w życie protokołów z poprawkami do umów. Sporną kwestią stała się konieczność uprzedniej ratyfikacji poprawek przez kraje członkowskie. Niektóre z nich opowiedziały się za jednogłonością, inne za większością — zwykłą lub kwalifikowaną. Ostatecznie przyjęto propozycję, aby w protokole komisji — przy założeniu dobrej woli wszystkich stron i nie opóźnianiu procesu ratyfikacji — zapisać jednogłoność, i ewentualnie na posiedzeniu komisji w przyszłym roku, po przeanalizowaniu stanu ratyfikacji, zdecydować o przyspieszeniu procesu udostępniania.

Postanowiono również powołać podkomisję ds. archiwistycznych, która zajęłaby się w Arolsen rozpoznaniem i lepszym opisaniem zasobu archiwalnego, a tym samym spowodowała przyspieszenie prac nad digitalizacją oraz usprawniła przygotowania do udostępniania. Przewiduje się, że podkomisja rozpocznie prace w drugiej połowie 2006 r.

Wzorem lat ubiegłych dyrektor MSP przedstawił sprawozdanie za 2005 r. (średni czas załatwienia kwerendy skrócono do półtora roku, ponad 400 tysięcy zaległych kwerend czekających na załatwienie, redukcja liczby pracowników, konieczność konserwacji niektórych dokumentów jedynym środkiem ich ochrony przed kompletnym zniszczeniem) oraz plany (pracy i finansowy) na 2007 r. Przypomniano również, że zgodnie z zatwierdzoną poprawką do umów z Bonn, udostępniane mogą być wyłącznie kopie cyfrowe dokumentów. W tej sytuacji informacja o postępach w digitalizowaniu zbiorów (50%), podana w sprawozdaniu, okazała się istotna.

Na zakończenie spotkania przedstawiciele wszystkich krajów uroczyście parafowali teksty poprawek do umów. Zdecydowano, że skorygowane w ten sposób umowy zostaną wyłożone do podpisania w niemieckim MSZ w okresie 1 VI–1 XI br. Rozważano też możliwość wspólnego uroczystego ich podpisania przez przedstawicieli wszystkich krajów, lecz nie ustalono terminu.

A. Laszuk (COIA NDAP)

2. KONFERENCJE, SEMINARIA I SPOTKANIA

- 3–6 IV 2006 r. — dr Ewa Rosowska-Jakubczyk, naczelnik Wydziału Integracji Europejskiej, wzięła udział w DLM FORUM w Wiedniu.
- 28 IV 2006 r. — prof. Daria Nałęcz, Naczelny Dyrektor Archiwów Państwowych, przebywała w Brukseli, gdzie uczestniczyła w charakterze eksperta w spotkaniu Europejskiej Grupy Archiwalnej.
- 7–11 V 2006 r. — dr Ewa Rosowska-Jakubczyk, naczelnik Wydziału Integracji Europejskiej, wzięła udział w spotkaniu w ramach Komitetu Technicznego ISO w Newcastle.
- 9–10 V 2006 r. — Katarzyna Kubicka, AP w Gdańsku, wzięła udział w kolokwium archiwalnym „Aktuelle Anforderungen in archivische Erschließung und Findmittel”, zorganizowanym przez Archivschule Marburg. Celem kolokwium było omówienie aktualnych problemów dotyczących przygotowywania i opracowywania inwentarzy archiwalnych. Poruszano zagadnienia w kontekście rozwoju komputeryzacji, powszechnego dostępu do Internetu oraz oczekiwań użytkowników.
- 17–21 V 2006 r. — Małgorzata Budzyńska i Jan Szczygieł, AAN, przebywali w Wiedniu, gdzie wzięli udział w spotkaniu roboczym projektu TAPE.
- 26 V 2006 r. — dr Andrzej Biernat, Dyrektor Generalny NDAP, wziął udział w seminarium na temat „Dziedzictwo Lwowa”, zorganizowanym we Lwowie.
- 29 V–2VI 2006 r. — Anna Michaś, AP w Krakowie, wzięła udział w zorganizowanym w Pradze posiedzeniu Komitetu ds. zabezpieczania archiwaliów w klimacie umiarkowanym, którego jest sekretarzem. W związku ze zmianami organizacyjnymi w MRA komitet kończy działalność w bieżącym roku.
- 1–3 VI 2006 r. — dr Ewa Rosowska-Jakubczyk, naczelnik Wydziału Integracji Europejskiej, przebywała w Brukseli, gdzie uczestniczyła w spotkaniach, związanych z realizacją projektu EURIDICE.
- 26 VI 2006 r. — w Luksemburgu zorganizowano spotkanie grupy ekspertów poświęcone europejskiej bibliotece cyfrowej, w którym wzięła udział prof. Daria Nałęcz, Naczelny Dyrektor Archiwów Państwowych.

Wydział Współpracy z Zagranicą NDAP

3. BEZPOŚREDNIA WSPÓŁPRACA ARCHIWALNA

- 13 IV 2006 r. — w Przemyślu odbyło się spotkanie szefów archiwów państwowych Polski i Ukrainy, podczas którego omówiono sprawy dotyczące wspólnego polsko-ukraińskiego dziedzictwa archiwalnego oraz ustalono zawartość publikacji poświęconej temu zagadnieniu. Uczestnicy rozmów podpisali w tej sprawie protokół.
- 24 IV 2006 r. — w ramach Dni miast polskich w Wilnie otwarto wystawę „Pozdrowienia z

Warszawy”, przedstawiającą obraz stolicy poprzez pocztówki. Ekspozycję zaprezentowano w Urzędzie Miasta Wilna. Towarzyszył jej specjalnie przygotowany folder. Współorganizatorami wystawy, oprócz Archiwum Państwowego m.st. Warszawy, były Stowarzyszenie Przyjaciół Archiwum m.st. Warszawy oraz Stołeczna Estrada.

- 16 V 2006 r. — w związku z otwarciem w Gdańsku wystawy „Szanghaj — miasto portowe nad rzeką Huangpu” w Polsce przebywała grupa archiwistów chińskich. W trakcie tego pobytu doszło do spotkania delegacji chińskiej z Naczelnym Dyrektorem Archiwów Państwowych i rozmów na temat dotychczasowej realizacji wspólnych projektów jak również przyszłych kierunków współpracy, która ma się koncentrować na działalności konserwatorskiej i popularyzacyjnej.
- 17 V–5 VI 2006 r. — dr Krzysztof Smolana, AAN, przebywał w Meksyku. Pobyt ten wiązał się z pracami nad wystawą „Polska — Meksyk 1921–1945”, którą przygotowali merytorycznie pracownicy Archiwum Akt Nowych. Uroczyste otwarcie ekspozycji miało miejsce 31 maja 2006 r. w siedzibie meksykańskiego Archiwum Głównego Narodowego (Archivo General de la Nación, AGN). Ceremonii otwarcia dokonał prof. Jorge Ruiz Dueñas, dyrektor naczelny AGN. Towarzyszyli mu: dr Mercedes De Vega, dyrektor generalny Archiwum Historyczno-Dyplomatycznego Ministerstwa Spraw Zagranicznych Meksyku oraz ambasador polski w Meksyku Wojciech Tomaszewski. Wystawa stworzyła okazję do podjęcia wstępnych rozmów na temat współpracy archiwalnej polsko-meksykańskiej. Propozycje strony polskiej spotkały się z bardzo przychylną postawą władz archiwalnych Meksyku. Wyrazem tego stało się spotkanie dr. Smolany z archiwistami meksykańskimi (26 maja), w trakcie którego przedstawił pracownikom AGN referat na temat funkcjonowania archiwów państwowych w Polsce. Trzy dni później (29 maja), wygłosił referat „Obecność polska w Meksyku i Meksyk w historiografii polskiej”, w jednej z najbardziej renomowanych uczelni meksykańskich, El Colegio de México.
- 21–28 V 2006 r. — mgr Jolanta Leśniewska, kierownik oddziału w Kutnie AP w Płocku, przebywała w Hiszpanii (El Paso, La Palma), gdzie uczestniczyła w seminarium Grundtvig3 na temat „Zarządzanie projektami Unii Europejskiej”, poruszającym m.in. zagadnienia dotyczące kształcenia młodzieży i dorosłych. W trakcie spotkania zaprezentowano dotychczasowe doświadczenia archiwum płockiego w tym zakresie. Uczestnicy spotkania otrzymali wielojęzyczną prezentację multimedialną dotyczącą AP w Płocku oraz materiały promocyjne dotyczące Płocka i Kutna. Udział w seminarium został sfinansowany przez Narodową Agencję SOCRATES (85%) oraz Stowarzyszenie Przyjaciół Archiwum Państwowego w Płocku (15%).
- 31 V 2006 r. — mgr Anna Belka, AP m.st. Warszawy, zakończyła staż w Instytucie Józefa Piłsudskiego w Nowym Jorku, gdzie m.in. porządkowała prasę wydawaną w tzw. drugim obiegu.
- 8 VI 2006 r. — prof. Daria Nałęcz, Naczelny Dyrektor Archiwów Państwowych,

poinformowała Międzynarodowe Biuro Poszukiwań w Arolsen o czasowym zawieszeniu współpracy w zakresie mikrofilmowania.

- 13 VI 2006 r. — na zaproszenie polskiego ambasadora w Wielkiej Brytanii prof. Daria Nałęcz, Naczelną Dyrektora Archiwów Państwowych, wzięła udział w uroczystej promocji drugiego tomu publikacji *Polsko-brytyjska współpraca wywiadowcza podczas II wojny światowej*.

Wydział Współpracy z Zagranicą NDAP, AP w Płocku,
A. G. Dąbrowski (AAN), A. Wajs (AP m.st. Warszawy)

4. UMOWY

- 20 V 2006 r. — w Warszawie podpisano protokół o warunkach wykonania porozumienia o współpracy między Naczelną Dyrekcją Archiwów Państwowych a Generalną Dyrekcją Archiwów Państwowych Łotwy, przewidujący m.in. wspólną publikację dokumentów, wymianę archiwistów i publikacji oraz realizację programu „Reconstitution of the Memory of Poland” w archiwach łotewskich.
- Archiwum Główne Akt Dawnych oraz Narodowe Archiwum Historyczne Białorusi w Mińsku zawarły umowę o wymianie kopii dokumentów. W zamian za kopie z zespołu Archiwum Radziwiłłów AGAD otrzyma kopie dokumentów z zespołu nr 1708 Brański sąd grodzki.

Wydział Współpracy z Zagranicą NDAP

5. NABYTKI

- Zasób AAN wzbogacił się o materiały archiwalne (w tym „the Sikorski Case”), podarowane archiwom państwowym przez prof. J. Zawodnego oraz akta Joint Intelligence Committee, przekazane przez brytyjski Cabinet Office.
- AP w Poznaniu powiększyło swój zasób o dokumenty dotyczące Gottfrieda Rotherta, otrzymane z Dyrekcji Archiwów Czeskich.

Wydział Współpracy z Zagranicą NDAP

II. Z KRAJU

1. 85. ROCZNICA UTWORZENIA PIERWSZEGO ARCHIWUM PAŃSTWOWEGO W SUWAŁKACH

Z okazji 85. rocznicy utworzenia pierwszego suwalskiego archiwum państwowego, istniejącego w latach 1921–1926, w Archiwum Państwowym w Suwałkach zorganizowano konferencję, pt. „Tradycje i współczesność suwalskiego archiwum”, której towarzyszyła wystawa pt. „Wspólne dziedzictwo archiwalne. Suwalszczyzna w dokumentach archiwalnych Polski i Litwy”. Oba wydarzenia miały miejsce 10 marca 2006 r. Nie przypadkowo stało się to w przeddzień, obchodzonego przez Litwę i Litwinów, dnia odzyskania niepodległości Litwy.

W uroczystości rocznicowej uczestniczyli: prof. Daria Nałęcz, Naczelny Dyrektor Archiwów Państwowych, prof. Władysław Stępnik, zastępca Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych, Vidas Grigoraitis, Dyrektor Generalny Departamentu Archiwów przy Rządzie Republiki Litewskiej, Viktoras Domarkas, zastępca Dyrektora Generalnego Departamentu Archiwów przy Rządzie Republiki Litewskiej, Linas Vingelis, kierownik Działu Oświaty, Kultury i Sportu Rządu Republiki Litewskiej, dyrektorzy archiwów państwowych polskich i litewskich (centralnych i terenowych), władze samorządowe regionu z prezydentem Suwałk, starostą powiatu suwalskiego, wicestarostą powiatu augustowskiego, przewodniczącym Rady Powiatu Sejneńskiego, przedstawiciele szeregu urzędów i jednostek, w tym wojewody podlaskiego i Sądu Okręgowego w Suwałkach oraz instytucji kultury i nauki, współpracujących z archiwum suwalskim, czyli: białostockiego oddziału IPN, Muzeum Okręgowego w Suwałkach, Domu Pracy Twórczej w Wigrach, Biblioteki Publicznej w Suwałkach, Ośrodka „Pogranicze — Sztuk, Kultur, Narodów” w Sejnach, a także reprezentanci kilku stowarzyszeń i dziennikarze.

Spotkanie rozpoczęło się koncertem uczniów z Państwowej Szkoły Muzycznej I i II Stopnia w Suwałkach oraz Państwowej Szkoły Muzycznej I Stopnia w Puńsku. Następnie dyrektor AP w Suwałkach przedstawił w zarysie historię powstania i działalności suwalskiego archiwum w latach 1921–1926. Głos zabrali również goście, między innymi prof. Daria Nałęcz, Vidas Grigoraitis oraz przedstawiciel wicewojewody podlaskiego, którzy złożyli pracownikom AP w Suwałkach gratulacje i życzenia. Prezydent Suwałk Józef Gajewski przyznał suwalskiemu archiwum honorowe wyróżnienie — tzw. Włóczęgię Jaćwingów oraz nagrodę w wysokości 5000 złotych. Z kolei Jarosław Szlaszyński, wiceprezes Zarządu Augustowsko-Suwalskiego Towarzystwa Naukowego, przekazał nieobecnej Irenie Filipowicz, kierownikowi i dyrektorowi archiwum w Suwałkach w latach 1955–1990, dyplom z podziękowaniem za wielki wkład włożony w działalność tej instytucji i stworzenie możliwości prowadzenia badań naukowych i popularyzatorskich.

W trakcie konferencji streszczenia swych wystąpień przedstawili mgr T. Radziwonowicz („Archiwum w regionie. O problemach w działalności naukowej i

popularyzacyjnej suwalskiego archiwum”), mgr Marek Kietliński (w imieniu nieobecnego dr. Jerzego Szumskiego z AP w Białymstoku tekst „Akta centralnych władz wyznaniowych Królestwa Polskiego z zasobu AGAD w Warszawie jako źródło do badań nad stosunkami wyznaniowymi na Suwalszczyźnie i Zaniemieniu”) oraz mgr Sławomir Filipowicz („Archiwalia Suwalszczyzny. Zasób rozproszony”). Konferencji towarzyszyła ekspozycja materiałów archiwalnych i ich kopii pt. „Archiwum Państwowe w Suwałkach 1921–1926”.

Najważniejszym punktem uroczystości było otwarcie wystawy „Wspólne dziedzictwo archiwalne. Suwalszczyzna w dokumentach archiwalnych Polski i Litwy”, nawiązującej do wystawy „Wspólne dziedzictwo archiwalne — Sudawia (Suwalszczyzna) w dokumentach archiwów Litwy i Polski”, otwartej 11 listopada 2005 r. w Mariampolu. Oba te przedsięwzięcia wpisały się w kilkunastoletnią polsko-litewską współpracę na płaszczyźnie archiwalnej, którą AP w Suwałkach jest szczególnie zainteresowane. Na wystawie zaprezentowano kopie materiałów archiwalnych z archiwów litewskich (najwięcej z Litewskiego Państwowego Archiwum Historycznego w Wilnie oraz z Litewskiego Centralnego Archiwum Państwowego w Wilnie i Archiwum Powiatowego w Kownie) i polskich (AGAD w Warszawie i AP w Białymstoku), a także oryginały ze zbiorów archiwum suwalskiego. Wystawa w archiwum w Suwałkach ukazała archiwalia z okresu od połowy XVI w. do I wojny światowej poprzez pryzmat konkretnych zagadnień, jak: lokacje, organizacja miast, kameduli wigierscy, ludzie, wydarzenia społeczno-polityczne, gospodarka, sprawy własnościowe, religia, kultura i rozrywka, szkolnictwo, służba zdrowia i dobroczynność. Jednocześnie twórcy wystawy starali się pokazać estetykę dokumentu, różnorodność form kancelaryjnych i postaci archiwaliów.

W trakcie otwarcia wystawy delegacja litewska przekazała, na zasadzie ekwiwalentnej, Naczelnemu Dyrektorowi Archiwów Państwowych, a za jego pośrednictwem AP w Suwałkach, mikrofilmy (ponad 50 tys. klatek) z ponad 400 jednostek archiwalnych zespołu augustowskiego rządu gubernialnego z XIX w. Był to kolejny niezwykle wymierny efekt polsko-litewskiej współpracy archiwalnej.

T. Radziwonowicz (AP w Suwałkach)

2. PROMOCJA DRUGIEGO TOMU WYDAWNICTWA *POLSKO-BRYTYJSKA WSPÓŁPRACA WYWIADOWCZA PODCZAS II WOJNY ŚWIATOWEJ*

4 kwietnia 2006 r. w siedzibie Archiwum Głównego Akt Dawnych odbyła się uroczysta promocja drugiego tomu wydawnictwa źródłowego pt. *Polsko-brytyjska współpraca wywiadowcza podczas II wojny światowej*. W uroczystości uczestniczyli Charles Crawford, Ambasador Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej w Polsce, prof. Daria Nałęcz, Naczelnny Dyrektor Archiwów Państwowych, Tessa Stirling, Naczelnik Wydziału Historycznego i Archiwalnego w brytyjskim Cabinet Office, dr Jan Stanisław Ciechanowski, autor wyboru i opracowania dokumentów zawartych w

prezentowanym tomie, przedstawiciele nauki, kultury, mediów oraz licznie zgromadzeni archiwiści.

Tom drugi stanowi kontynuację, a zarazem dopełnienie tomu pierwszego wydawnictwa. Zawiera wybór dokumentów, które ilustrują tezy postawione przez autorów tekstów historycznych z tomu pierwszego. Przedstawia 147 dokumentów źródłowych, wytworzonych pomiędzy grudniem 1939 r. a lutym 1949 r. przez brytyjskie i polskie służby wywiadowcze, w tym słynną „dwójkę”, czyli Oddział II (Informacyjno-Wywiadowczy) Sztabu Naczelnego Wodza. Zamieszczone w aneksie fotokopie dokumentów z archiwum brytyjskiej Tajnej Służby Wywiadowczej (SIS) w Londynie, odtajnione w wyniku działań polsko-brytyjskiej komisji historycznej, udostępniono po raz pierwszy w historii.

Szacuje się, że podczas II wojny światowej polski wywiad przekazał aliantom około 80 tys. meldunków. Tylko w 1944 r. sztab brytyjski otrzymał od wywiadu polskiego 37 894 meldunki. 25% z nich Brytyjczycy ocenili jako wybitnej wartości, 60% miało dużą wartość, a 12% uznano za wartościowe. Według opinii Jana Nowaka-Jeziorańskiego, aktywna działalność wywiadu polskiego, dzięki której alianci mogli podejmować właściwe decyzje strategiczne, przyczyniła się do przyspieszenia zwycięstwa wojennego, co najmniej o kilka lat.

Książka zawiera bezcenny materiał źródłowy do badań nad tajnymi dziejami II wojny światowej, a ich rangę podnosi fakt, że większość źródeł jest publikowana po raz pierwszy, zarówno w języku polskim, jak i angielskim. Wśród dokumentów wyjątkowej wagi są m.in. protokół zdawczo-odbiorczy Wydziału Wywiadowczego Oddziału Informacyjno-Wywiadowczego Sztabu Naczelnego Wodza z 1944 r., a także dokumenty dotyczące mało znanego działu inspiracji wywiadów obcych, tzw. fałszywej gry wobec Polski, prowadzonej ze strony innych państw, oraz materiały na temat Katynia, konferencji w Teheranie i Kairze.

Wydział Wydawnictw NDAP

3. OGÓLNOPOLSKA KONFERENCJA SZKOLENIOWA SEKCJI ARCHIWISTÓW INSTYTUCJI WYMIARU SPRAWIEDLIWOŚCI SAP

W dniach 6–8 kwietnia r. w Ośrodku Doskonalenia Kadr Służb Więziennych w Turawie koło Opola odbyła się Ogólnopolska Konferencja Sekcji Archiwistów Instytucji Wymiaru Sprawiedliwości SAP na temat „Źródła do dziejów społeczeństwa i państwa w zasobach archiwów instytucji wymiaru sprawiedliwości. Problematyka przechowywania i przekazywania akt”. Obrady otworzyła Ewa Seweryn-Duda, przewodnicząca zarządu sekcji, następnie głos zabrał sędzia Ryszard Janowski, prezes Sądu Okręgowego w Opolu, po czym w imieniu Prezydium Zarządu Głównego SAP przywitał zebranych dr Jan Macholak.

Jako pierwszy zabrał głos w obradach dr Andrzej Biernat, Dyrektor Generalny Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych, który porównał status zawodowy archiwistów w różnych działach instytucji publicznych. Następnie Ewa Seweryn-Duda poinformowała o

projekcie zmian dotyczących pozycji zawodowej archiwistów w resorcie wymiaru sprawiedliwości oraz odczytała list z Ministerstwa Sprawiedliwości na temat prac prowadzonych nad wnioskami zgłaszanymi przez środowisko archiwistów w trakcie poprzednich konferencji, które przekazano do ministerstwa.

Po przerwie uczestnicy konferencji wysłuchali wystąpienia ks. prof. Jana Związka, Prezesa Stowarzyszenia Archiwistów Kościelnych, na temat „Sądy kościelne — organizacja, dokumentacja i jej przechowywanie”. Kolejnym referentem była dr Julia Dziwoki, która przygotowała prezentację na temat informatyzacji w archiwach sądów kościelnych. Następnie głos zabrała dr Hanna Krajewska przedstawiając temat „Wykorzystanie akt sądowych do celów naukowych”.

W dalszej części obrad Krzysztof Koleda, AP w Poznaniu, omówił problematykę opracowania i archiwizacji dokumentacji administracji i nadzoru na przykładzie akt prokuratury, a tuż po nim uczyniła to samo, ale na przykładzie akt sądowych, Agnieszka Wojciechowska, AP w Płocku. Następnie przedstawiciel Prokuratury Krajowej, Stanisław Momot, przybliżył zebrany kwestie związane z problematyką interpretacji Zarządzenia Ministra Sprawiedliwości nr 69/05/DO z 11 X 2005 r.

Następny dzień poświęcono zagadnieniom związanym z przekazywaniem akt do archiwów państwowych. „Stan prawny w zakresie kwalifikacji archiwalnej i okresów przechowywania dokumentacji sądów powszechnych oraz tryb przekazywania materiałów archiwalnych do archiwów państwowych” omówiła Teresa Kantor, NDAP. W dalszej kolejności referenci (Maciej Karpowicz, AP m.st. Warszawy, Agata Kowalewska, AP w Siedlcach, Iwona Fischer, AP w Krakowie) scharakteryzowali stan, praktykę i problemy związane z przekazywaniem materiałów archiwalnych, z którymi stykają się w codziennej pracy. Wystąpienie Sławomiry Krupy, AP w Katowicach, stanowiło podsumowanie tej części obrad. S. Krupa, przewodnicząca Zespołu naukowego ds. dokumentacji wytworzonej przez sądy, prokuraturę i notariat, omówiła metodykę opracowywania akt tego typu w świetle dotychczasowych doświadczeń zespołu naukowego.

Ważne miejsce w obradach zajął referat Hieronima Kulczyckiego, Głównego Audytora w Naczelnym Sądzie Administracyjnym, omawiający zadania audytu w sądach administracyjnych.

Ostatni dzień konferencji przeznaczono na prezentację firm specjalizujących się w oprogramowaniu dla archiwów zakładowych instytucji wymiaru sprawiedliwości oraz zgłaszanie wniosków dotyczących kontaktów z Ministerstwem Sprawiedliwości i organizacji kolejnej konferencji. Ostatnim punktem spotkania było Walne Zebranie członków Sekcji, w trakcie którego przedstawiono sprawozdanie z działalności w 2005 r., sprawozdanie finansowe za 2005 r. oraz plan pracy na rok 2006.

4. DZIEJE POLSKI I UKRAINY W DOKUMENTACH ARCHIWALNYCH

W dniu 13 kwietnia 2006 r. w Archiwum Państwowym w Przemyślu otwarto uroczyste dwie wystawy archiwalne poświęcone dziejom Polski i Ukrainy („Dzieje Polski w dokumencie archiwalnym”, „Dzieje Ukrainy w dokumencie archiwalnym”). W uroczystości wzięli udział: Tomasz Merta, podsekretarz stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Daria Nałęcz, Naczelny Dyrektor Archiwów Państwowych, Hennadij Boriak, Przewodniczący Państwowego Komitetu Archiwów Ukrainy, oraz Jacek Miler, pełniący obowiązki dyrektora Departamentu ds. Polskiego Dziedzictwa Kulturowego za Granicą w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Wśród przybyłych gości byli również: Andrzej Zapałowski, poseł do Parlamentu Europejskiego, Dariusz Iwaneczko, wicewojewoda podkarpacki, Ryszard Lewandowski, wiceprezydent Przemyśla, Jan Martyniak, arcybiskup obrządku greckokatolickiego w Przemyślu, Jan Musiał, kanclerz Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Przemyślu, Stanisław Stępień, dyrektor Instytutu Południowo-Wschodniego, Jan Basta i Piotr Dymmel, dyrektorzy archiwów państwowych w Rzeszowie i Lublinie oraz przedstawiciele lokalnego środowiska naukowo-kulturalnego.

Obie wystawy przygotowano w ramach obchodów Roku Polski na Ukrainie oraz Roku Ukrainy w Polsce, odbywających się pod hasłem „Polska i Ukraina razem w Europie”. Były one prezentowane już wcześniej (2004–2006) w Kijowie, Lwowie, Białej Cerkwi i Humaniu (wystawa polska) oraz w Warszawie i Wrocławiu (wystawa ukraińska).

Wystawa „Dzieje Polski w dokumencie archiwalnym” pokazuje dokumenty związane z historią państwa polskiego, które powstawały w okresie od XII do XX w. Wybrano na nią eksponaty, które wywarły wpływ nie tylko na dzieje Polski, ale także na dzieje ludzkości. Szczególne miejsce zajął wśród nich Akt konfederacji warszawskiej z 28 I 1573 r., którego historyczne znaczenie zostało szczególnie uznane 16 X 2003 r., kiedy to został wpisany na Listę Światową Programu UNESCO „Pamięć Świata”. Pokazane na wystawie kopie materiałów archiwalnych (dokumentów, akt, druków, map, fotografii, pieczęci) pochodziły z: Archiwum Głównego Akt Dawnych, Archiwum Akt Nowych, Archiwum Dokumentacji Mechanicznej oraz archiwów państwowych w Gdańsku, Katowicach, Kielcach, Krakowie, Łodzi, Przemyślu, Warszawie i Wrocławiu.

Na wystawie „Dzieje Ukrainy w dokumencie archiwalnym” zaprezentowano dwieście dokumentów, które przybliżyły zwiedzającym fragmenty tysiącletniej historii Ukrainy, a jednocześnie pokazały niezwykle bogactwo narodowego zasobu archiwalnego Ukrainy — skarbnicy pamięci narodowej. Najstarsze eksponowane dokumenty pochodziły z IX w. Były to, napisane gładką, tzw. Kijewski listiści. Najnowsze nawiązywały do wydarzeń z przełomu 2004/2005 r., czyli okresu pomarańczowej rewolucji. Na całość ekspozycji złożyły się kopie dokumentów pochodzących z archiwów centralnych Kijowa i Lwowa, archiwów państwowych obwodu chersońskiego, mikołajowskiego, winnickiego i żytomierskiego oraz ze zbiorów Narodowej Biblioteki Ukrainy im. W. I. Wernadskoho w Kijowie.

Wystawy cieszące się dużym zainteresowaniem, dostępne były dla zwiedzających od 13 kwietnia do 30 czerwca 2006 r.

I. Glesmer (AP w Przemyślu)

5. AKTA ZGRUPOWANIA AK „RADOSŁAW” W ZASOBIE ARCHIWUM AKT NOWYCH

W dniu 27 kwietnia 2006 r. w siedzibie Muzeum Kolekcji im. Jana Pawła II w Warszawie odbyła się uroczystość przekazania do zasobu Archiwum Akt Nowych dokumentów, dotyczących zgrupowania AK „Radosław”, składającego się z następujących części:

Archiwum Jana Mazurkiewicza „Radosława”. Ten niezwykle interesujący i pokaźny zbiór przekazał Stanisław Mazurkiewicz, syn „Radosława”. Na jego główną część składa się 187 teczek oryginalnych dokumentów i fotografii. Z dokumentów z czasu wojny zwracają uwagę rozkazy ostatniego dowódcy AK gen. Leopolda Okulickiego „Niedźwiadka” z okresu XII 1944–I 1945, oficerskie wnioski awansowe, depesze, wykazy i meldunki do KG AK z terenu okręgów m.in. Łódź, Śląsk, Lublin oraz archiwalia Szarych Szeregów. W zbiorze występuje także prasa konspiracyjna, ulotki i druki z okresu okupacji. Oprócz wymienionych dokumentów w zbiorze „Radosława” znajdują się jego osobiste dokumenty i korespondencja, w tym dotycząca dziejów zgrupowania „Radosław” i poszczególnych jego formacji (wspomnienia, relacje, pamiętniki, korespondencja, opracowania, dokumenty osobiste, życiorysy, zaświadczenia, wnioski awansowe). Analogiczna dokumentacja poświęcona jest podokręgowi Rzeszów oraz okręgom: lwowskiemu, wileńskiemu, białostockiemu, krakowskiemu, radomsko-kieleckiemu, pomorskiemu, lubelskiemu, a także obwodowi Siedlce i VII Obwodowi „Obroza” Armii Krajowej. Oddzielną grupą akt są teczki osobowe poszczególnych żołnierzy zgrupowania zawierające materiały biograficzne i wspomnieniowe. Całość uzupełniają prywatne zdjęcia żołnierzy zgrupowania „Radosław” oraz oryginalne fotografie z Powstania Warszawskiego i z powojennych spotkań i uroczystości kombatanckich.

Archiwum Baonu „Zośka”. Na ten z kolei zbiór dokumentów składa się 27 teczek, które tworzą archiwum powołane do życia jeszcze na wiosnę 1945 r., kiedy to żołnierze batalionu rozpoczęli planową akcję zbierania dokumentów oraz odszukiwania i zabezpieczania skrytek z czasów konspiracji i powstania. W ten sposób powstał zbiór pod nazwą Archiwum Baonu „Zośka”, którą to nazwę umieszczono na wykonanej osobiście przez Jana Rodowicza (ps. „Anoda”) pieczęcie sygnującej poszczególne dokumenty. Zbiór przekazali żołnierze „Zośki” Anna Borkiewicz-Celińska (ps. „Hanka”) i Bogdan Celiński (ps. „Wiktor”). Składają się nań: oryginalna dokumentacja Konspiracyjnej Szkoły Podchorążych „Arykola”, oryginały rozkazów z okresu konspiracji, schematy organizacyjne, rozkazy oraz meldunki sytuacyjne z okresu Powstania Warszawskiego — dziennik bojowy i dokumenty plutonu „Felek”, fragmenty oryginalnych notatek i dokumentów z kancelarii Andrzeja Romockiego (ps. „Morro”). Natomiast spośród pozostałej dokumentacji zwracają uwagę: odpisy meldunków, relacje prasowe i szkice poświęcone akcji „Wilanów”, dokumenty i relacje dotyczące innych akcji baonu „Zośka”, Bazy Leśnej, produkcji

broni, relacje i wspomnienia oraz korespondencja Ryszarda Białousa (ps. „Jerzy”), relacje i korespondencja Macieja Bittnera (ps. „Maciek”), pamiętniki Z. Bilińskiego (ps. „Bill”), korespondencja i zapiski Tadeusza Zawadzkiego „Zośki” i Macieja Dawidowskiego „Alka”, materiały dotyczące Szarych Szeregów (rozkazy, sprawozdania, relacje), ankiety kursantów „Agrykoli” i członków kompanii „Rudy”, kroniki plutonów „Ryszard” i „Włodek”. Dokumenty z czasów wojny uzupełnia niezwykle ciekawa i obszerna dokumentacja gromadzona przez kilkadziesiąt lat przez sekretarza środowiska Stanisława Sieradzkiego ps. „Świsł”.

Akta Piotra Stachewicza. Dokumentację historyka batalionu „Parasol” Piotra Stachewicza przekazała Danuta Stachewicz. Na zbiór składają się materiały zgromadzone przede wszystkim w trakcie przygotowania do publikacji książek: *„Parasol”, „Starówka 1944, Akcja „Kutschera” i Akcja „Koppe”*. Zbiór tworzą dokumenty oryginalne z okresu wojny, m.in.: rozkaz gen. Antoniego Chruściela „Montera” z 31 VII 1944 r. o rozpoczęciu powstania; raporty z akcji: „Weffels”, „Kretschman”, „Fruhwith”, „Braun”, „Litewska”; plan położenia zgrupowania „Radosław” na Starym Mieście w dniu 10 VIII 1944 r.; plany walk Grupy „Północ” w okresie 1–26 VIII 1944 r. Ponadto broszury, prasa konspiracyjna, ulotki z akcji „N”; instrukcje i materiały szkoleniowe „Kedywu” Okręgu Warszawa AK, materiały szkoleniowe Batalionu Pancernego „R”. Dokumentację z okresu wojny uzupełniają powojenne materiały i opracowania poświęcone historii „Parasola”.

W ostatnim czasie do omawianego zbioru trafiła również kolekcja oryginalnych dokumentów Adama Borysa ps. „Pług”, dowódcy batalionu „Parasol”, przekazana przez jego syna Huberta, oraz Zdzisława Kwiecińskiego ps. „Szary”, żołnierza batalionu.

Archiwum Baonu „Miotła”. Zbiór ten zgromadzili: historyk Witold Morawski oraz Lech Niżyński i Roman Staniewski, żołnierze „Miotły”. Z oryginalnych dokumentów można wymienić: listy ewidencyjne plutonu „Torpedy” z okresu VIII–X 1944 r., legitymacje i dokumenty z lat 1942–1944, wykorzystywane przez żołnierzy „Miotły” w codziennej pracy konspiracyjnej, oraz przepustki żołnierzy zgrupowania „Radosław” z okresu powstania. Z dokumentacji powojennej zwracają uwagę: wykazy i listy członków Konfederacji Narodu (walczących, odznaczonych, poległych w powstaniu), liczne, zbierane od 1945 r., relacje dotyczące pododdziałów „Miotły” i „Czaty 49”.

A. G. Dąbrowski (AAN)

6. VII EUROPEJSKA KONFERENCJA ARCHIWÓW

W dniach 18–20 maja 2006 r. w Warszawie odbyła się VII Europejska Konferencja Archiwów na temat „Archiwista — zawód przyszłości w Europie”. Jej organizatorami były: Naczelna Dyrekcja Archiwów Państwowych, Stowarzyszenie Archiwistów Polskich oraz Oddział Europejski i Sekcja Profesjonalnych Stowarzyszeń Międzynarodowej Rady Archiwów. W obradach — prowadzonych w trzech grupach tematycznych: „Kompetencje zawodowe”, „W

kierunku mobilności zawodowej”, „Tworzenie europejskich narzędzi zawodowych” — uczestniczyło około 550 archiwistów z 38 krajów.

Celem konferencji było omówienie zagadnień związanych z problemem międzynarodowego systemu kształcenia archiwistów oraz podjęcie dyskusji na temat przyszłej unifikacji zawodu archiwisty w Unii Europejskiej. Zagadnienia te sygnalizowano we wspólnej deklaracji europejskich ministrów edukacji przyjętej 19 VI 1999 r. w Bolonii (o możliwości swobodnego zatrudnienia w Europie) oraz raporcie Komisji Europejskiej pt. „Archiwa w rozszerzonej Unii Europejskiej”, podkreślającym podstawowe problemy archiwów w UE.

Omawiając kompetencje zawodowe przypomniano dążenia UE do rozwoju ustawodawstwa unijnego w zakresie wzajemnego uznawania kwalifikacji zawodowych (dyrektywa Rady i Parlamentu Europejskiego z 7 IX 2005 r. — 2005/36/WE). Jednak uregulowania te nie odnoszą się do zawodu archiwisty, a jedynie stanowią zachętę do unormowania statusu zawodowego archiwisty w poszczególnych krajach. Jako możliwe pola i wzory współpracy omówiono projekt UE CERTIDoc, dotyczący sektora usług informacyjnych oraz doświadczenia australijskie i amerykańskie w dziedzinie certyfikacji archiwistyki. Ponadto poruszono problem uznawania archiwistyki za dyscyplinę naukową, bądź też jedynie za umiejętność praktyczną. W tym kontekście omówiono wyniki ankiety na temat „Nauka w archiwach”, rozesłanej przez NDAP do 40 państwowych służb archiwalnych Europy, problem roli nauk historycznych w kształceniu archiwistów oraz przedstawiono próby certyfikacji zawodu archiwisty podejmowane w Wielkiej Brytanii. Kolejnym zagadnieniem było porównanie niezwykle zróżnicowanego profilu zawodu archiwisty w ustawodawstwie państw członkowskich UE i próba spojrzenia na postęp technologiczny z innej strony, polegająca na znalezieniu odpowiedzi na pytanie, czy wprowadzenie nowych technologii pociąga za sobą tylko zmiany w technologii czy także zmiany w kompetencjach archiwisty, które spowodują, że w coraz mniejszym stopniu będzie on historykiem, a w coraz większym zarządcą informacji.

Drugi blok tematyczny dotyczył zagadnień mobilności zawodowej, która wymaga podobnych kwalifikacji i umiejętności od archiwistów wykształconych w różnych krajach. Aby odpowiedzieć na pytanie, czy możliwa jest uniformizacja systemu w krajach o różnych tradycjach i instytucjach, porównano metody i programy kształcenia archiwistów w krajach UE oraz w Chorwacji i w Szwajcarii. Konsekwencją zbliżenia programów studiów (co oznacza umożliwienie zdobycia przyszłym archiwistom podobnych kwalifikacji) powinno być wprowadzenie certyfikacji i akredytacji ułatwiających mobilność zawodową archiwistów. Zagadnienie to rozwinęto omawiając przykład polski, gdzie taki system akredytacji i certyfikacji jeszcze nie istnieje oraz przykład włoski, gdzie od 2001 r. trwają prace nad stworzeniem takiego systemu. Interesującymi przykładami były zaprezentowane systemy certyfikacji stosowanej w Akademii Dyplomowanych Archiwistów w USA oraz sytuacja w Wielkiej Brytanii, gdzie uznawanie wykształcenia i akredytacja archiwistów funkcjonują od końca lat 40. XX w., lecz obecnie system ten powoli

ujawnia swoje braki i potrzebę modernizacji wynikającą z nowych wyzwań technologicznych.

Trzeci blok tematyczny, zorganizowany w formie warsztatów, był poświęcony tworzeniu europejskich narzędzi zawodowych. Omówiono bazę danych prawa europejskiego odnoszącego się do archiwistyki — EURBICA, która ma zawierać dokumenty dotyczące sytuacji dokumentacji i archiwów w krajach członkowskich UE. Drugim tematem było zagadnienie standardów i praktyk administracji publicznej. Skupiono się na najbardziej zaawansowanej, nowej wersji ujednoliconych wymagań dotyczących zarządzania dokumentami elektronicznymi (MoReq.v2). Poruszono takie zagadnienia, jak potrzeba opracowania standardów dla archiwistów w Europie i prace aktualizacyjne nad MoReq. Przedstawiono także przykłady sytuacji, w których archiwiści nie byli włączeni w proces zachowania zbiorów (byłe NRD). Omówiono wykorzystanie standardów na przykładzie projektu łączenia dwóch niemieckich stolic (Bonn i Berlina), a także doświadczenia francuskie. Zaprezentowano też projekt europejskiego portalu archiwalnego oraz plan działań na wypadek katastrof i wypadków losowych, a wreszcie omówiono rolę archiwów w programach edukacyjnych.

Konferencja zakończyła się przyjęciem rezolucji uznającej, że „proces integracji i współpracy europejskiej, szczególnie w zakresie e-government, e-administration, e-learning, społeczeństwa wiedzy i informacji, podobnie jak i europejska przestrzeń wykształcenia na poziomie akademickim, są nowymi wyzwaniami dla zawodu archiwisty. Kształcenie archiwistów na poziomie akademickim, w przeszłości związane przede wszystkim z kształceniem w zakresie historii i jej nauk pomocniczych, przybiera obecnie nowy charakter”. W związku z tym uczestnicy konferencji zwrócili się do Oddziału Europejskiego MRA (EURBICA) oraz Sekcji Profesjonalnych Stowarzyszeń MRA o opracowanie projektu dotyczącego europejskiego zakresu kompetencji zawodu archiwisty. Ponadto uczestnicy konferencji wskazali na potrzebę opracowania i propagowania standardów zawodowych na drodze certyfikacji archiwistów, organizacji i programów nauczania. Rezolucja podkreśliła także znaczenie narzędzi edukacji wirtualnej i stosowania nowych technologii, a także zwróciła się do rządów państw UE o wspieranie mobilności zawodowej archiwistów, zaś do ośrodków kształcących archiwistów o wzmocnienie współpracy i doskonalenie narzędzi oceny poziomu edukacji. Zwrócono też uwagę na znaczenie warsztatów w ustawicznej edukacji archiwistów, szczególnie dotyczących takich problemów, jak: prawo archiwalne, dostępność archiwaliów w środowisku wirtualnym oraz ochrona zbiorów.

Materiały konferencyjne są dostępne na stronie internetowej archiwów państwowych.

P. Libera (ZNA NDAP)

7. SESJA KATYŃSKA W WARSZAWIE

20 maja 2006 r. w Sali Zamku Królewskiego w Warszawie odbyła się doroczna sesja katyńska. Było to już 16. spotkanie naukowe, zorganizowane przez Niezależny Komitet Historyczny Badania Zbrodni Katyńskiej i Polską Fundację Katyńską. Głównymi uczestnikami,

jak zawsze, byli członkowie Rodzin Katyńskich działających w kraju, historycy i archiwiści, przedstawiciele środowisk kulturalno-oświatowych. Przybyli także przedstawiciele władz państwowych.

Ogólnego wprowadzenia i otwarcia sesji katyńskiej, obradującej pod hasłem „Zbrodnia katyńska. Przesłania dla przyszłości”, dokonał dr Marek Tarczyński. Dalej głos zabrał prof. Witold Kulesza, który omówił „Przesłanie Instytutu Pamięci Narodowej” w sprawie odmowy objęcia ofiar zbrodni katyńskiej przepisami Federacji Rosyjskiej o rehabilitacji ofiar represji politycznych. Tekst został przekazany uczestnikom spotkania.

Zgodnie z programem obrad wygłoszone zostały referaty i komunikaty naukowe. Referat prof. Witolda Kuleszy nosił tytuł „Nieznane dokumenty katyńskie z archiwów niemieckich”. Autor skupił się na omówieniu komunikatu radia niemieckiego z 13 IV 1943 r., informującego o odkryciu grobów oficerów polskich, zamordowanych w kwietniu 1940 r. przez NKWD. Przedstawił reakcję ówczesnej prasy zachodniej na treść tego komunikatu.

Spośród innych referatów zainteresowanie wzbudziło wystąpienie prokurator Małgorzaty Kuźmar-Ploty na temat stanu i perspektyw polskiego śledztwa w sprawie zbrodni katyńskiej. Działania z tym związane zapoczątkował w 2005 r. Instytut Pamięci Narodowej.

Dr Sławomir Kalbarczyk wygłosił referat pt. „Przyczynki prawnicze do dziejów sprawy katyńskiej”. Redaktor Oleg Zakirow podjął temat „Świadkowie i uczestnicy zbrodni katyńskiej”. Wystąpienie dr Bożeny Łojek dotyczyło spraw wewnątrzorganizacyjnych ruchu katyńskiego w kraju („Konfliktowość. Przyczyny i przejawy”).

W komunikacie naukowym doc. Bolesław Woszczyński, Zakład Naukowy Archiwistyki NDAP, mówił głównie o przekazach źródłowych dotyczących tematu. Wskazał na zbiory dokumentacyjne, wydawane przez Naczelną Dyрекcję Archiwów Państwowych. Dzięki edycji źródeł *Katyń. Dokumenty zbrodni* zostały szeroko rozpowszechnione archiwalia niegdyś niedostępne do badań, ukrywane w archiwach specjalnych Rosji. W dalszej części wystąpienia zapoznał zebranych z planem wydawniczym Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych dotyczącym problematyki katyńskiej. W przygotowaniu jest tom 4. edycji *Katyń. Dokumenty zbrodni*. W części końcowej wystąpienia odniósł się do tematyki podniesionej w referatach wygłoszonych na sesji (kilku autorów ujętych w programie sesji nie uczestniczyło w obradach, ale teksty ich referatów ogłoszono w „Zeszytach Katyńskich”, nr 21, 2006).

Uczestnicy obrad podpisali, przygotowany przez organizatorów, „Apel Katyński. Przesłanie dla przyszłości”. Dokument ten został przekazany przedstawicielom władzy ustawodawczej i wykonawczej, z nadzieją, że polski wymiar sprawiedliwości z pełną konsekwencją prowadzić będzie polskie śledztwo katyńskie. „Apelujemy do władz Rzeczypospolitej — czytamy w zakończeniu — aby najusilniej kontynuowały i wspierały

wszelkie działania prowadzące do ostatecznego wyjaśnienia okoliczności zbrodni, aby zdecydowanie broniły godności i honoru ofiar zbrodni.”.

B. Woszczyński (ZNA NDAP)

8. INAUGURACYJNE POSIEDZENIE RADY ARCHIWALNEJ

22 czerwca 2006 r. w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego odbyło się posiedzenie inauguracyjne Rady Archiwalnej kadencji 2006–2009. W imieniu ministra Kazimierza M. Ujazdowskiego zebranych powitał Tomasz Merta, podsekretarz stanu w MKiDN, wyrażając podziękowanie za przyjęcie zaproszenia do prac w radzie.

Przewodniczącym 30-osobowej rady został prof. Jan Dzięgielewski, a jego zastępcami dr Adolf Juzwenko i prof. Jerzy Zdrada, natomiast sekretarzem dr Nikodem Bończa Tomaszewski.

Zgodnie z § 5 ust. 2 pkt 3a rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 sierpnia 2005 r. w sprawie konkursów na stanowiska kierowników centralnych urzędów administracji rządowej, prezesów agencji państwowych oraz prezesów zarządów państwowych funduszy celowych rada wybrała prof. Kazimierza Kozłowskiego, dyrektora AP w Szczecinie, swoim przedstawicielem w komisji konkursowej na stanowisko Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych.

W dalszej części obrad rada przyjęła regulamin prac, a następnie zapoznała się ze sprawozdaniem z działalności archiwów państwowych w roku 2005 oraz wysłuchała wystąpienia prof. Darii Nałęcz, Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych, na temat problemów i roli archiwów w nowoczesnej administracji, edukacji i kulturze.

Przyjmując plan działań rada postanowiła, że na kolejnych posiedzeniach, lub seminariach tematycznych, zajmie się omówieniem problemów kopiowania poloników z archiwów zagranicznych, problemami związanymi z restytucją archiwaliów, a także problemami nowych form współpracy z archiwami instytucji polskich na obczyźnie.

J. Krochmal (ZNA NDAP)

9. DZIAŁALNOŚĆ ZESPOŁU NAUKOWEGO „INFORMATYKA I ARCHIWA” W PIERWSZYM PÓŁROCZU 2006 R.

W pierwszym półroczu 2006 r. odbyły się dwa posiedzenia Zespołu naukowego „Informatyka i archiwa”. Pierwsze spotkanie odbyło się 17 stycznia 2006 r. w Poznaniu. Jego przedmiotem było omówienie propozycji merytorycznych zmian w komputerowej bazie do nadzoru archiwalnego (NADZÓR) w kontekście projektu zmian w Zarządzeniu nr 8 Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych z dnia 15 czerwca 2000 r. w sprawie przeprowadzania przez

archiwa państwowe kontroli postępowania z materiałami archiwalnymi wchodzącymi do państwowego zasobu archiwalnego. W związku z powyższym niezbędne okazało się również omówienie zagadnień technicznych, związanych z aktualizacją bazy danych NADZÓR.

Przewodniczący zespołu omówił, na podstawie materiałów przygotowanych przez nieobecną mgr Teresę Kantor, NDAP, główne propozycje zmian merytorycznych w komputerowej bazie do nadzoru archiwalnego (NADZÓR) w kontekście projektu zmian we wspomnianym zarządzeniu. Zasadnicze zmiany w protokole kontroli archiwum zakładowego sprowadzają się do wprowadzenia nowego punktu (nr 6 w drugiej jego części), który miałby brzmieć następująco: „6. Stan zachowania materiałów archiwalnych podlegających przejęciu: dobry, zadawalający (tj. drobne uszkodzenia papieru, brak ubytków, oprawa bez znacznych uszkodzeń), do konserwacji.*”. Treść zapisu powyższego punktu, według informacji T. Kantor, skonsultowano i uzgodniono z mgr Anną Czajką, kierownikiem Centralnego Laboratorium Konserwacji Archiwaliów (CLKA). Po krótkiej dyskusji zaakceptowano przedłożone propozycje. Wprowadzenie wspomnianego nowego 6. punktu do drugiej części protokołu oznacza zmiany w numeracji dalszych punktów, i tak dotychczasowy punkt 16. (Lokal archiwum zakładowego) przenumerowano na 17. W dyskusji, członkowie zespołu przyjęli również większość szczegółowych propozycji T. Kantor odnośnie ostatecznej redakcji punktu 17. Mgr Marek Kuczyński, AP w Olsztynie, zobowiązał się przygotować na podstawie przedstawionych propozycji i dezyderatów propozycje odpowiednich zmian w bazie danych NADZÓR, które będą konsultowane i uzgadniane z mgr Kantor.

Przewodniczący zespołu, korzystając z okazji, że wśród obecnych znalazła się większość autorów założeń merytorycznych do eksploatowanej bazy NADZÓR, przedstawił opinie pracowników z oddziału w Koninie AP w Poznaniu na temat bieżącego korzystania z tej bazy. Po ich wysłuchaniu uczestnicy zebrania zgodzili się, że należy je przeanalizować i szczegółowo rozpatrzyć w trakcie prac nad zmianą Zarządzenia nr 8 Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych z dnia 15 czerwca 2000 r. w sprawie przeprowadzania przez archiwa państwowe kontroli postępowania z materiałami archiwalnymi wchodzącymi do państwowego zasobu archiwalnego i bazy NADZÓR w kontekście przygotowywanych do wdrożenia przepisów o dokumencie elektronicznym.

W dniach 29–30 czerwca 2006 r. w Warszawie odbyło się drugie posiedzenie zespołu. W trakcie spotkania dr Anna Krochmal, NDAP, omówiła opinie i propozycje zmian do kolejnej wersji bazy danych IZA, zgłoszone przez archiwa państwowe. Następnie mgr Maciej Zdunek przedstawił stanowisko w tej sprawie AP w Poznaniu, po czym zebrani przedyskutowali dalsze wnioski, z których część już wprowadzono do prezentowanej bazy danych, a z części zrezygnowano. W wyniku dyskusji zdecydowano się na wprowadzenie zmian w poszczególnych elementach bazy danych IZA. Zebrani zwrócili również uwagę na problem ochrony danych (m.in. osobowych). Ma on znaczenie np. przy korzystaniu z akt spraw sądowych, przy tworzeniu (tak

jak w przypadku bazy SEZAM) dwóch aplikacji: dla edycji i wprowadzania danych oraz dla użytkowników (z ograniczeniami). Zdecydowano się odłożyć tę kwestię do momentu przejścia z bazy IZA na platformę SQL. W dalszej części spotkania wywiązała się dyskusja na temat zasadności prowadzenia odrębnych baz danych (ELA i PRADZIAD) w sytuacji istniejącej możliwości zapisywania tych danych w bazie IZA. Jej uczestnicy zdecydowali się na przeprowadzenie symulacji przeniesienia danych z bazy ELA do bazy IZA, natomiast odnośnie bazy PRADZIAD nie podjęto konkretnej decyzji.

W drugim punkcie spotkania dr Anna Laszuk, kierownik Centralnego Ośrodka Informacji Archiwalnej (COIA), poinformowała zebranych o prowadzonych w NDAP pracach nad wskazówkami metodycznymi do opracowania druków ulotnych. W związku z finalizacją tych prac powstał pomysł wprowadzenia do bazy IZA dodatkowego modułu opisu druków ulotnych, zgodnego z przygotowywanymi wskazówkami. Taki moduł zaprezentował i omówił M. Kuczyński. W trakcie dyskusji, jaka się następnie wywiązała, zgłoszono szereg uwag i sugestii. Dr A. Laszuk poruszyła kwestię tytułu w opisie jednostki inwentarzowej, na co zareagował dr Jacek Krochmal, kierownik Zakładu Naukowego Archiwistyki (ZNA), wyjaśniając, że w przypadku druków ulotnych nie występuje tytuł, a jedynie opis treści (regestr). Mgr Adam Baniecki, AP we Wrocławiu, dostrzegł brak w opisie twórcy jednostki inwentarzowej. Dr J. Krochmal zwrócił uwagę, że według wskazówek metodycznych termin „twórca” zastąpiono terminem „sprawca”. Z kolei mgr Rafał Magryś, AP w Lublinie, zaproponował umożliwienie podglądu zeskanowanego obiektu (wglądówki) z formularza opisu. M. Kuczyński zapewnił, że docelowo będzie to możliwe. A. Laszuk zwróciła uwagę na brak w formularzu opisu pola „nr reprodukcji”, przewidzianego w projekcie wskazówek metodycznych. Obecni zgodzili się, że należy je dodać do opisu druku ulotnego. Podczas omawiania zakładki wyszukiwania dla druku ulotnego zgłoszono propozycję uzupełnienia pól, przez które przeszukiwane są opisy druków ulotnych, o nazwę sprawcy, co zostało zaakceptowane. Zespół zdecydował, że po wprowadzeniu modyfikacji i poprawek baza zostanie przesłana do członków zespołu w celu jej przetestowania (łącznie z projektem wskazówek metodycznych dotyczących opracowania druków ulotnych).

W trzecim punkcie spotkania dr Anna Laszuk poinformowała o wejściu w życie wskazówek metodycznych dotyczących zasad opracowania fotografii w archiwach państwowych oraz o dwóch propozycjach baz służących do opisu dokumentacji fotograficznej (baza danych FOTO z AP w Lesznie i systemu ZEUS stosowanego w Archiwum Dokumentacji Mechanicznej w Warszawie). Następnie mgr Elżbieta Olender, dyrektor AP w Lesznie, wyjaśniła, że decyzję o stworzeniu przedmiotowej bazy danych podjęto po przejęciu do zasobu AP w Lesznie dużego, znajdującego się w stanie rozsypu, zbioru fotografii. Bazę opracowano przed wejściem w życie wskazówek metodycznych, dlatego nie odpowiada ona w pełni ich wymogom. Po krótkim wprowadzeniu mgr Barbara Ratajewska, kustosz z AP w Lesznie, zaprezentowała i omówiła bazę danych FOTO w programie MS Access. Zebrani w trakcie dyskusji zgłosili szereg uwag i wątpliwości do zapisów we wskazówkach metodycznych dotyczących opracowania

dokumentacji fotograficznej. A. Baniecki zaapelował o respektowanie, przy opracowywaniu wskazówek metodycznych i komputerowych baz danych, zapisów międzynarodowego standardu opisu archiwalnego ISAD (G), który przyjęto do stosowania również w Polsce. Natomiast mgr Stanisław Flis, AP w Gdańsku, zgłosił wniosek w sprawie zasięgnięcia opinii i wiedzy specjalistycznej na temat stosowania wskazówek metodycznych, np. w zakresie podziału albumu fotograficznego na jednostki inwentarzowe. Ponadto zauważono, że nie zawsze wskazówki metodyczne dotyczące opracowania poszczególnych rodzajów dokumentacji współgrają ze stosowanymi bazami danych. Przyczyną tego zjawiska jest często brak współpracy pomiędzy zespołami problemowymi pracującymi nad podobnymi zagadnieniami, bądź różnymi aspektami tego samego problemu.

Drugiego dnia obrad członkowie zespołu gościli w ADM, gdzie zapoznali się z systemem archiwizacji fotografii ZEUS oraz dyskutowali o możliwościach jego zastosowania w archiwach państwowych. Dr Ewa Podgórska, dyrektor ADM, poinformowała zebranych, że system ZEUS, eksploatowany w archiwum od około pół roku, posiada moduł do wprowadzania i edycji danych, natomiast w przyszłości planowany jest zakup modułu do udostępniania danych użytkownikom. Następnie pracownicy archiwum zaprezentowali system ZEUS na przykładzie jedno i wielozdjęciowego tematu. W trakcie prezentacji poruszono również takie kwestie jak: budowa sygnatury tematu i sygnatury fotografii, formułowanie nazwy (tytułu) tematu, możliwości wprowadzania podziału na grupy i podgrupy rzeczowe (serie i podserie), możliwości importu i eksportu danych do i z systemu, w tym z plików danych zapisanych w różnych formatach, wymagania systemowe, możliwości pracy z systemem ZEUS nie tylko na platformie WINDOWS, na którą został zaprojektowany, ale na innych platformach, inwentarze zespołu archiwalnego. Ponadto zebrani zauważyli, że opisy ról i funkcji osób niewystępujących na zdjęciu umieszczono przy opisach poszczególnych fotografii, a zgodnie z międzynarodowym standardem opisu archiwalnego ISAD (G) informacje te można uwzględnić na wyższym poziomie, przy opisie tematów. Z tej uwagi wypłynęła kolejna, dotycząca indeksów ulokowanych również przy opisie pojedynczej fotografii, podczas gdy zgodnie z obowiązującymi wskazówkami metodycznymi, dotyczącymi opracowania dokumentacji fotograficznej, hasła indeksowe należy dodać do opisu na poziomie tematu.

Pytanie A. Laszuk o bazę danych (spośród zaprezentowanych), którą można rekomendować do stosowania w archiwach państwowych rozpoczęło dyskusję, zmierzającą do porównania baz danych stosowanych w Lesznie (FOTO) i w ADM (system ZEUS). W jej trakcie zwrócono uwagę na: konieczność stopniowego przechodzenia na oprogramowanie otwarte (przy którym nie potrzebne są duże moce obliczeniowe i licencje na oprogramowanie), koszty odejścia od programu MS Access, potrzebę stosowania międzynarodowego standardu opisu archiwalnego ISAD (G) i potrzebę ujednolicenia terminologii zgodnie z tym standardem. Poruszono również kwestię sygnatury przy opisie dokumentacji fotograficznej oraz jej ewentualnej rozbudowy o identyfikator obiektu (kod obiektu). S. Flis zobowiązał się do

udostępnienia członkom zespołu definicji „sygnatury” i „obiektu” zgodnie z normami ISO.

Następnie Jacek Seweryn, AP w Krakowie, porównał bazy danych zaprojektowanych w programie MS Access oraz w języku SQL. Porównanie to dowiodło, że bazy danych utworzone przy pomocy SQL posiadają wiele zalet, m.in.: większą wydajność i szybkość działania, lepsze aplikacje wykonawcze, łatwiejsze zarządzanie danymi i uprawnieniami użytkowników, replikację, wieloplatformowość klientów (dostęp nie tylko z WINDOWS, ale i z innych systemów, np. MAC, UNIX, LINUX), docelowe scalenie danych do jednej struktury, szereg dostępnych narzędzi, w tym bezpłatnych. Aktualnie dostępne są trzy wersje (ich producentami są: Microsoft, IBM i Oracle) posiadające ograniczenia, których zniesienie zależy od wykupienia licencji, co z kolei wiąże się z nakładami finansowymi. Jednak dla archiwów państwowych jest to nieistotne, ponieważ wersje te (z ograniczeniami), zaspokajają w pełni ich potrzeby. W trakcie dyskusji stwierdzono, że przejście z baz w programie MS Access do otwartych baz w SQL jest nieuniknione, jednakże z konieczności będzie to proces długofalowy. Ustalono też, że należy opracować kosztorys oraz założenia dotyczące przeniesienia baz stosowanych w archiwach państwowych na SQL, w tym m.in. podział uprawnień użytkowników. Warunkiem koniecznym do przejścia na SQL jest rozbudowa infrastruktury informatycznej, w tym przede wszystkim tworzenie sieci wewnętrznych i dostępu do Internetu, o czym należy poinformować dyrektorów archiwów państwowych podczas dorocznego zebrania. Zespół rekomenduje do przeniesienia na platformę SQL w pierwszej kolejności baz danych: SEZAM, PRADZIAD i NADZÓR.

Kolejne pytanie A. Laszuk — jaki system informatyczny ma zalecać Naczelna Dyrekcja Archiwów Państwowych do stosowania przy inwentaryzacji dokumentacji fotograficznej — spowodowało kolejną falę dyskusji. Zakończył ją wniosek wskazujący na konieczność przejrzania wskazówek metodycznych, dotyczących opracowania dokumentacji fotograficznej oraz pozostałych rodzajów dokumentacji, pod kątem ich zgodności z międzynarodowym standardem opisu archiwalnego ISAD (G), a następnie wystąpienia do Centralnej Komisji Metodycznej o ujednoczenie wszystkich przepisów metodycznych. Mgr Henryk Krystek, dyrektor AP w Poznaniu, zobowiązał się przedstawić ten problem kierownikowi ZNA.

A. Laszuk poinformowała również zebranych o inwestycjach, podejmowanych przez NDAP, w zakresie rozwoju infrastruktury informatycznej w archiwach, o przebiegu prac nad opracowaniem przepisów i zasad postępowania z dokumentem elektronicznym oraz pracach, związanych z zarządzaniem kopiami cyfrowymi i opracowaniem założeń dotyczących digitalizacji.

Przewodniczący zespołu Henryk Krystek poinformował obecnych o planach zorganizowania, w ramach V Powszechnego Zjazdu Archiwistów Polskich (Olsztyn 2007), panelu lub sekcji „Archiwa elektroniczne” oraz poprosił o przygotowanie na następne posiedzenie zespołu propozycji programu przedmiotowego takiego panelu (sekcji). A. Laszuk

zasugerowała zmianę proponowanej nazwy panelu (sekcji) ze względu na fakt, że aktualnie „archiwum elektroniczne” jeszcze nie funkcjonuje.

H. Krystek, Z. Marek (AP w Poznaniu),

10. DZIAŁALNOŚĆ ZESPOŁU NAUKOWEGO

DS. DOKUMENTACJI WYTWORZONEJ PRZEZ SĄDY, PROKURATURĘ I NOTARIAT

W drugim kwartale 2006 r. odbyły się dwa posiedzenia Zespołu naukowego ds. dokumentacji wytworzonej przez sądy, prokuraturę i notariat. W trakcie obrad pierwszego (19 V), w siedzibie archiwum krakowskiego, kontynuowano prace nad projektem wskazówek metodycznych dotyczących opracowania akt stanu prawnego nieruchomości uzgadniając zapisy poszczególnych punktów odnoszących się do terenów Galicji z pracownikami tego archiwum (Barbarą Michalik-Russek i Mariuszem Kluczewskim), współpracującymi w charakterze ekspertów z zespołem.

Podczas drugiego posiedzenia (5 VI) członkowie zespołu oraz dr Maciej Dalecki (AP w Przemyślu), Barbara Michalik-Russek i Mariusz Kluczewski (AP w Krakowie) zakończyli omawianie projektu wskazówek metodycznych dotyczących opracowania akt stanu prawnego nieruchomości ustalając jego ostateczną wersję. Projekt został przekazany do zaopiniowania Centralnej Komisji Metodycznej oraz komórkom organizacyjnym NDAP. Jego tekst zamieszczono również na stronie internetowej www.archiwa.gov.pl w dziale „Prawo archiwalne”.

W. Lipińska (ZNA NDAP)

III. Z ŻYCIA ARCHIWÓW PAŃSTWOWYCH

1. KONFERENCJE, SESJE, ZEBRANIA NAUKOWE

AAN

- 3 IV, 24 V 2006 r. — pracownicy archiwum uczestniczyli w dwóch zebraniach naukowych. W trakcie pierwszego Andrzej Moćko przedstawił referat pt. „Archiwum Państwowe w Białymstoku. Historia i problemy”. Podczas drugiego dr Dariusz Wierzchoś wygłosił prelekcję na temat „Informacje o zasobie Centralnego Państwowego Archiwum Wyższych Organów Rządu Ukrainy w Kijowie 1917–1995”.

AP W BYDGOSZCZY

- 17 V 2006 r. — w gmachu Audytorium Novum Akademii Techniczno–Rolniczej w Bydgoszczy odbyła się konferencja naukowa na temat „Dzieje pieniądza i bankowości regionu kujawsko-pomorskiego. Stan i perspektywy badań”. Jej organizatorami były: Bydgoskie Towarzystwo Naukowe, Oddział Okręgowy Narodowego Banku Polskiego w Bydgoszczy oraz Muzeum Okręgowe im. Leona Wyczółkowskiego, zaś honorowy patronat objęli: prezes NBP prof. Leszek Balcerowicz i marszałek województwa kujawsko-pomorskiego, Waldemar Achramowicz. Wygłoszone w trakcie obrad referaty oscylowały wokół trzech grup tematycznych: dziejów pieniądza na Kujawach w średniowieczu i w okresie nowożytnym (w tym omówiono działalność mennicy bydgoskiej), problematyki architektury gmachów bankowych w regionie oraz funkcjonowania banków i innych instytucji finansowych na Kujawach i Pomorzu. Archiwum bydgoskie reprezentowali dr Marek Romaniuk z referatem dotyczącym historii Deutsche Volksbank w Bydgoszczy oraz dr Marcin Hlebionek, który przedstawił działalność Państwowego Banku Rolnego na Pomorzu. Organizatorzy zapowiedzieli szybką publikację materiałów pokonferencyjnych.

AP W ELBLĄGU Z SIEDZIBĄ W MALBORKU

- 28–30 VI 2006 r. — mgr Marcin Kurr, pracownik archiwum, wziął udział w trzydniowym seminarium, zorganizowanym w Chełmnie przez Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, na temat „Urzędnicy miejscy dawnej Rzeczypospolitej”, w trakcie którego wygłosił referat pt. „Elity małych miast Pomorza Gdańskiego w latach 1308–1525”. W seminarium uczestniczyli historycy z Polski, Litwy, Białorusi i Ukrainy.

AP W KATOWICACH

- 24 VI 2006 r. — w kościele parafialnym śś. Wojciecha i Jerzego w Zatorze odbyła się konferencja naukowa na temat „Osieć wieków historii miasta Zatora i Zatorszczyzny”, zorganizowana przez Inicjatywę Małopolską im. Króla Władysława Łokietka, parafię śś. Wojciecha i Jerzego w Zatorze oraz Urząd Miejski w Zatorze. Zorganizowano ją pod patronatem Generalnego Konserwatora Zabytków, marszałka województwa małopolskiego oraz burmistrza Zatora w ramach cyklu „Wielkie i małe

królestwa”. Spośród dziewięciu referatów dwa przygotował i wygłosił mgr Paweł Hudzik, kierownik oddziału archiwum w Oświęcimiu. Pierwszy („Zator w czasach II Rzeczypospolitej”) był syntetycznym tekstem, przygotowanym wyłącznie na podstawie archiwaliów z zasobu oświęcimskiego oddziału archiwum, i omawiającym poszczególne dziedziny życia społeczności Zatora w okresie międzywojennym tj. sprawy ludnościowe miasta, działalność organów przedstawicielskich, sprawy kulturalno-oświatowe i gospodarcze. W drugiej części obrad P. Hudzik zaprezentował, przygotowany przez siebie, pokaz multimedialny najciekawszych zatorskich materiałów archiwalnych, przechowywanych w oddziale oświęcimskim archiwum katowickiego. Pokaz obejmował archiwalia z zespołu Akta miasta Zatora z okresu XVI–XX w. Prezentację wzbogaciło omówienie zawartości prezentowanych obiektów oraz ich znaczenia dla poznania historii Zatora. Materiały z konferencji zostaną opublikowane na przełomie 2006 i 2007 r.

AP W KRAKOWIE

- 6, 20, 27 IV 2006 r. — mgr Szczepan Świątek wygłosił trzy referaty. Pierwszy z nich („O pełne monografie domów i kamienic krakowskich — uwagi i refleksje historyka-archiwisty”) w krakowskim oddziale Stowarzyszenia Architektów Polskich. Drugi („Materiały dotyczące Karola Wojtyły — Jana Pawła II w zbiorach Archiwum Państwowego w Krakowie”), wzbogacony prezentacją multimedialną materiałów archiwalnych z krakowskiego archiwum, przygotowaną przez mgr Iwonę Fischer, w krakowskim oddziale Stowarzyszenia Archiwistów Polskich. Trzeci, na temat zasobu Archiwum Państwowego w Krakowie, w ramach Warsztatów Historyczno-Archiwalnych, w Instytucie Historii Akademii Pedagogicznej w Krakowie.
- 7 IV 2006 r. — mgr Iwona Fischer wygłosiła referat pt. „Przekazywanie akt do archiwów państwowych — praktyka, problemy. Raport o stanie przekazywania” na IV Ogólnopolskiej Konferencji Programowo-Organizacyjnej Sekcji Archiwistów Wymiaru Sprawiedliwości w Turawie, zorganizowanej przez Sekcję Archiwistów Instytucji Wymiaru Sprawiedliwości Stowarzyszenia Archiwistów Polskich.
- 7 VI 2006 r. — w Hotelu Amadeus w Krakowie odbyła się I Ogólnopolska Konferencja Naukowa na temat „Daniel Naborowski. Krakowianin. Litwin. Europejczyk”. Jej organizatorami były: Archiwum Państwowe w Krakowie, Wyższa Szkoła Humanistyczna w Katowicach, Zakład Literatury Staropolskiej Instytutu Filologii Polskiej Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie i Hotel Amadeus w Krakowie. Miejsce konferencji (Kraków, ul. Mikołajska 20/22) nie było przypadkowe, gdyż kamienica przy ul. Mikołajskiej od 1570 r. należała do Sebastiana Naborowskiego, krakowskiego aptekarza, i tu w 1573 r. przyszedł na świat Daniel Naborowski, jeden z najwybitniejszych poetów czasów staropolskich, dworzanin Janusza i Krzysztofa Radziwiłłów. Konferencja była adresowana do humanistów,

zainteresowanych życiem i twórczością jednego z najwybitniejszych poetów polskich okresu baroku. W dziewięciu referatach poruszono problematykę dotyczącą rodziny poety, jego związków z Krakowem oraz różnych aspektów jego twórczości. Wśród prelegentów znalazła się dr Kamila Follprecht z AP w Krakowie, która przedstawiła referat „Z dziejów kamienicy przy ulicy Mikołajskiej 22 w Krakowie”, wzbogacony prezentacją multimedialną przedstawiającą archiwalia dotyczące kamienicy od XVI do XIX w. Sesji towarzyszyła wystawa na której eksponowano materiały archiwalne z zasobu krakowskiego archiwum i Biblioteki Jagiellońskiej dotyczące życia i twórczości Daniela Naborowskiego.

- 29 VI–30 VI 2006 r. — mgr Wiesław Filipczyk wygłosił referat pt. „Archiwalia sanguszkowskie w zasobie Archiwum Państwowego w Krakowie. Historia i stan obecny” podczas obrad sesji „Wokół Sanguszków. Dzieje. Sztuka. Kultura”, zorganizowanej przez Papieską Akademię Teologiczną w Krakowie i Muzeum Okręgowe w Tarnowie.

AP W ŁODZI

- 16 V 2006 r. — Dariusz Magier, pracownik archiwum lubelskiego, wziął udział w konferencji pt. „Historia i kultura regionalna w edukacji dzieci, młodzieży i dorosłych” przedstawiając ofertę edukacyjną radzyńskiego oddziału AP w Lublinie. Konferencja odbyła się w Akademii Podlaskiej w Siedlcach.
- 19–20 V 2006 r. — w ramach Roku Rosyjskiego w auli Instytutu Historii Uniwersytetu Łódzkiego miała miejsce dwudniowa I Konferencja Filozoficzno-Historyczna pt. „Wielka Wojna o Ziemię Obiecaną”, zorganizowana pod patronatem Jerzego Kropiwnickiego, prezydenta Łodzi. Jednym z jej współorganizatorów było Archiwum Państwowe w Łodzi. Konferencja poświęcona była „Operacji Łódzkiej”, jaką przeprowadzono w czasie I wojny światowej (XI–XII 1914 r.). Wśród przedstawionych referatów znalazła się również informacja Pawła Przyłęckiego, pracownika AP w Łodzi, na temat materiałów archiwalnych do działań wojennych I wojny światowej w Łódzkiem, przechowywanych w AP w Łodzi. Materiały te przedstawiają przede wszystkim skutki działań wojennych w mieście i w regionie.
- 2 VI 2006 r. — w trakcie zebrania naukowego w AP w Łodzi referat na temat „Kancelaria Urzędu Miasta i Gminy w Złoczewie z lat 1973–1990” przedstawił Karol Tomczak, pracownik archiwum.

AP W PŁOCKU

- 27 IV, 24 V, 29 VI 2006 r. — w trakcie zebrań naukowych pracownicy archiwum płockiego mogli wysłuchać trzech kolejnych referatów: mgr Agnieszki Wojciechowskiej („Środki ewidencyjne w archiwach państwowych w Polsce”), ks. dr. Kazimierza Ziółkowskiego, kanclerza Kurii Diecezjalnej Płockiej („Czynności kancelaryjno-archiwalne w instytucjach kościelnych na przykładzie Kurii Diecezjalnej

Płockiej”) oraz mgr Ewy Piórkowskiej („Polityka narodowościowa władz carskich wobec Litwinów i Białorusinów na przełomie XIX i XX wieku”).

AP W POZNANIU

- 6 IV 2006 r. — w AP w Poznaniu odbyło się zebranie naukowe, podczas którego referat pt. „Czy w XXI wieku musimy inaczej podchodzić do problemów profilaktyki i konserwacji archiwaliów?” przedstawił mgr Przemysław Wojciechowski, kierownik Pracowni Konserwacji Materiałów Archiwalnych AP w Poznaniu.
- 10 IV 2006 r. — na zaproszenie dyrektora Miejskiego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli w Koninie mgr Piotr Rybczyński przygotował i przeprowadził seminarium na temat „Problematyka eksterminacji ludności żydowskiej powiatu konińskiego w okresie II wojny światowej w świetle najnowszych badań historycznych”, przeznaczone dla nauczycieli historii szkół podstawowych i ponadpodstawowych.
- 25–26 IV 2006 r. — podczas konferencji naukowej na temat „Obchody Milenium Chrztu Polski”, zorganizowanej przez: Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Poznaniu, Archiwum Archidiecezjalne w Poznaniu i Archiwum Archidiecezjalne w Gnieźnie, dr hab. Krzysztof Strykowski, wicedyrektor Archiwum Państwowego w Poznaniu, wygłosił referat pt. „Koncepcja państwowych obchodów 1000-lecia państwa polskiego w województwie poznańskim w aktach Archiwum Państwowego w Poznaniu”.
- 26 IV 2006 r. — pracownicy gnieźnieńskiego oddziału AP w Poznaniu wzięli udział w sesji naukowej na temat „Pokój i dobro. Franciszkanie konwentualni i klaryski w Wielkopolsce od XIII do XIX wieku”, zorganizowanej przez Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie. Sesji towarzyszyła wystawa.
- 4 V 2006 r. — przedmiotem zebrania naukowego, zorganizowanego w siedzibie archiwum, był referat pt. „Konfrontacyjne działania władz wobec Kościoła w Wielkopolsce w końcowej fazie obchodów milenijnych”, który przedstawił dr Andrzej Choniawko, pracownik archiwum.
- 8 V 2006 r. — mgr Przemysław Wojciechowski, kierownik Pracowni Konserwacji Materiałów Archiwalnych AP w Poznaniu, uczestniczył w otwarciu Kliniki Papieru przy Bibliotece Jagiellońskiej w Krakowie. Klinikę wybudowano oraz wyposażono w instalację do odkwaszania książek i archiwaliów w ramach programu rządowego „Kwaśny papier”.
- 10 V 2006 r. — mgr Henryk Krystek, dyrektor AP w Poznaniu, wraz z wicedyrektorem dr hab. Krzysztofem Strykowskim i kierownikiem Pracowni Konserwacji Materiałów Archiwalnych, mgr. Przemysławem Wojciechowskim uczestniczyli w spotkaniu jubileuszowym z okazji 50-lecia poznańskiego oddziału Archiwum PAN.
- 15 V 2006 r. — dyrektor AP w Poznaniu, mgr Henryk Krystek wygłosił wykład na temat dokumentu elektronicznego dla studentów archiwistyki IV roku UAM w

Poznaniu.

- 8 VI 2006 r. — mgr Henryk Krystek, dyrektor AP w Poznaniu, wicedyrektor dr hab. Krzysztof Strykowski i mgr Przemysław Wojciechowski, kierownik Pracowni Konserwacji Materiałów Archiwalnych, uczestniczyli w pierwszym posiedzeniu Komitetu Programowo-Naukowego V Powszechnego Zjazdu Archiwistów Polskich. Komitet powierzył dr. hab. Krzysztofowi Strykowskiemu funkcję sekretarza komitetu, natomiast mgr. Przemysławowi Wojciechowskiemu zlecił przygotowanie i przewodnictwo Sekcji Konserwatorów w trakcie obrad zjazdu. Pracę Sekcji „Informatyka i archiwa” przygotowuje i poprowadzi mgr Henryk Krystek wspólnie z mgr. Kazimierzem Schmidtem (NDAP).
- 10 VI 2006 r. — podczas III Zjazdu Sekcji Archiwistów Samorządowych SAP, obradującego w Poznaniu pod hasłem „Archiwum elektroniczne — współczesne wyzwanie dla archiwów jednostek samorządowych” mgr Przemysław Wojciechowski, kierownik Pracowni Konserwacji Materiałów Archiwalnych AP w Poznaniu, wygłosił referat pt. „Zabezpieczanie i przechowywanie akt w archiwach zakładowych instytucji samorządowych”, natomiast mgr Tadeusz Grabarz, kierownik Oddziału do Spraw Archiwów Zakładowych AP w Poznaniu, przedstawił referat pt. „Zasady porządkowania i przekazywania materiałów archiwalnych do archiwów państwowych”.
- 10–11 VI 2006 r. — na zaproszenie ks. Andrzeja Mendroka, proboszcza w parafii ewangelicko-augsburskiej w Koninie, z okazji obchodów 180-lecia powstania tejże parafii i 150. rocznicy poświęcenia kościoła św. Ducha oddział w Koninie AP w Poznaniu przygotował okolicznościową wystawę kserokopii materiałów archiwalnych dotyczących początków tejże parafii. Wystawa zaprezentowana została w kościele ewangelicko-augsburskim św. Ducha w Koninie.
- 10 VI 2006 r. — mgr Piotr Rybczyński, kierownik oddziału w Koninie archiwum poznańskiego, wygłosił okolicznościową prelekcję historyczną podczas ekumenicznej uroczystości poświęcenia Ronda Ducha Świętego w Koninie. Nazwa ronda, nadana uchwałą Rady Miasta Konina, upamiętnia stojący w tym miejscu i rozebrany w latach 50. XIX w. kościół szpitalny św. Ducha. Pierwotnie katolicki, sięgający korzeniami 1422 r., został zakupiony w 1821 r. przez konińskich ewangelików i do 1856 r. był pierwszą świątynią (pod tym samym wezwaniem), założonej w 1826 r. parafii ewangelicko-augsburskiej. W uroczystości uczestniczył m.in. zwierzchnik Kościoła ewangelicko-augsburskiego ks. bp Janusz Jagucki, zwierzchnik diecezji pomorsko-wielkopolskiej ks. bp Michał Warczyński, władze miasta Konina i duchowni Kościołów rzymskokatolickiego oraz ewangelicko-reformowanego.
- 12 VI 2006 r. — w związku z 50. rocznicą Poznańskiego Czerwca 1956 r. w Centrum Kultury i Sztuki w Koninie mgr P. Rybczyński wygłosił prelekcję historyczną dla

młodzieży szkolnej, będącą wprowadzeniem do pokazu filmów poświęconych temu wydarzeniu.

- 20–21 VI 2006 r. — w Starych Jabłonkach k. Olsztyna odbyło się III Ogólnopolskie Seminarium Archiwalne, zorganizowane przez Sekcję Archiwistów Zakładowych SAP. Tematem przewodnim był problem wartościowania dokumentacji. W spotkaniu uczestniczył mgr Tadeusz Grabarz, kierownik oddziału ds. archiwów zakładowych.
- 22–23 VI 2006 r. — podczas konferencji naukowej „Poznański Czerwiec 1956 — uwarunkowania, przebieg, konsekwencje”, zorganizowanej przez Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Poznaniu i Instytut Historii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, wicedyrektor AP w Poznaniu dr hab. Krzysztof Strykowski wygłosił referat pt. „Poznański Czerwiec w materiałach Archiwum Państwowego w Poznaniu”.
- 22 VI 2006 r. — w inauguracyjnym posiedzeniu Rady Archiwalnej nowej kadencji uczestniczył mgr Henryk Krystek, dyrektor AP w Poznaniu, powołany na członka rady przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

AP W SIEDLCACH

- 19–20 V 2006 r. — w Muzeum Regionalnym w Siedlcach odbyła się sesja naukowa „Dziedzictwo duchowe i materialne szlachty podlaskiej od XIX wieku do III Rzeczypospolitej”. Jej współorganizatorem było AP w Siedlcach wraz z Akademią Podlaską, Polskim Towarzystwem Ziemiańskim i Stowarzyszeniem Dom Polski „Sarmacja”. W programie sesji znalazły się dwa referaty pracowników archiwum siedleckiego: Artura Rogalskiego („Szlachta regionu siedleckiego w świetle akt Konserwatora Hipotek Departamentu Siedleckiego”) i Grzegorz Welika („Charakterystyka siedzib ziemiańskich w guberni siedleckiej na przełomie XIX i XX wieku”).
- 25 V 2006 r. — w archiwum siedleckim odbyła się sesja naukowa na temat „Instytucje sądowe regionu siedleckiego na tle polskich instytucji sądowych od schyłku XVIII do początku XX w.”, której organizatorem było AP w Siedlcach przy wsparciu finansowym Totalizatora Sportowego Patronat nad obradami objęło Zrzeszenie Prawników Polskich. Referaty wygłosili pracownicy naukowcy z UMCS w Lublinie, PAN w Warszawie oraz przedstawiciele archiwów państwowych: Sławomir Krupa, AP w Katowicach („Metodyka opracowywania akt instytucji wymiaru sprawiedliwości w świetle dotychczasowych doświadczeń Zespołu NDAP do opracowania wskazówek metodycznych dla dokumentacji wytworzonej przez sądy, prokuraturę i notariat”); Sebastian Piątkowski, AP w Radomiu („Prokuratoria Generalna Królestwa Polskiego i działania jej obrońców w latach 1816–1878”); Artur Rogalski, AP w Siedlcach („Obrońcy sądowi siedleccy 1810–1876”). W sesji wzięli udział jako słuchacze przedstawiciele środowiska naukowego, archiwiści oraz prawnicy — sędziowie i asesory siedleckich i warszawskich sądów, notariusze, adwokaci, radcy prawni.

Sesji towarzyszyła ekspozycja historycznych akt sądowych z zasobu AP w Siedlcach.

- 20 VI 2006 r. — w AP Siedlce odbyła się sesja naukowa pt. „Szlachta i ziemiaństwo na Mazowszu i Podlasiu w XIX i XX w.”. Sesję zorganizowało AP w Siedlcach przy wsparciu finansowym Totalizatora Sportowego. Wśród referatów wygłoszonych podczas sesji trzy przygotowali pracownicy archiwum siedleckiego: Wanda Więchtórzewska („Źródła do dziejów ziemiaństwa siedleckiego w zasobach archiwów państwowych”), Artur Rogalski („Personel pochodzenia ziemiańskiego w siedleckim Trybunale Cywilnym — zarys problemu”), Grzegorz Welik („Ziemiaństwo guberni siedleckiej w świetle korespondencji do »Gazety Rolniczej«”). W sesji wzięli udział w charakterze słuchaczy przedstawiciele środowiska naukowego, archiwiści i genealodzy. Sesji towarzyszyła ekspozycja historycznych akt dotyczących ziemiaństwa z zasobu AP w Siedlcach.
- 16 V 2006 r. — pracownicy AP w Siedlcach wzięli udział w konferencji naukowej na temat „Historia i kultura regionalna w edukacji dzieci, młodzieży i dorosłych w Siedlcach (1998–2006)”, zorganizowanej przez Akademię Podlaską, Siedleckie Towarzystwo Samorządowe oraz Samorządowe Centrum Doradztwa i Doskonalenia Nauczycieli, w trakcie której wygłosili następujące referaty: „Działalność popularyzatorska i edukacyjna Archiwum Państwowego w Siedlcach” (Urszula Głowacka-Maksymiuk), „Popularyzacja historii regionalnej w lokalnych mediach” (Grzegorz Welik).

AP W SZCZECINIE

- 27 IV 2006 r. — mgr Andrzej Jabłoński, AP w Szczecinie, uczestniczył w konferencji naukowej w Politechnice Koszalińskiej poświęconej tematyce archiwów zakładowych szkół wyższych. W trakcie obrad omawiano organizację, funkcjonowanie i miejsce archiwów w strukturze szkół wyższych. Mgr Andrzej Jabłoński przygotował i wygłosił referat pt. „Prace dyplomowe w szkołach wyższych Szczecina”.
- 29 IV 2006 r. — w międzynarodowej konferencji, zorganizowanej w Akademii Europejskiej w Kulicach, uczestniczył dr Jan Macholak z referatem na temat „Nastroje polskich osadników na Pomorzu Zachodnim w latach 1945–1948 w świetle najnowszych badań”.
- 9 V 2006 r. — w sali im. Bolesława Tułana-Taurogińskiego szczecińskiego archiwum odbyło się spotkanie dyskusyjne naukowców i przedstawicieli życia społecznego miasta poświęcone dziejom regionu w minionym sześćdziesięcioleciu. Referat dotyczący zależności Szczecina i Poznania tak w sferze duchowej, jak i organizacyjnej w pierwszych powojennych latach wygłosił abp senior Marian Przykucki.
- 9 V 2006 r. — w konferencji „Żydzi na Pomorzu Zachodnim w XIX i XX wieku i ich sąsiedzi. Prusko-niemiecki patriotyzm. Holocaust. Miejsce w społeczeństwie socjalistycznym”, zorganizowanej w Słupsku, uczestniczyli prof. Kazimierz Kozłowski,

dyrektor archiwum oraz dr Maciej Szukała i dr Paweł Gut, pracownicy archiwum. W trakcie obrad dr Maciej Szukała przedstawił referat na temat „Antysemityzm w Archiwum Państwowym w Szczecinie. »Aryjskość« jako warunek dostępu do zasobu archiwalnego w świetle przepisów i praktyki w prowincji Pomorze lat 1933–1945”, dr Paweł Gut wygłosił referat pt. „Ruch naturalny ludności żydowskiej w świetle przepisów o księgach dysydyntów w latach 1847–1874”, a prof. Kazimierz Kozłowski mówił na temat „Żydzi szczecińscy w życiu społecznym regionu w latach 1945–1981”.

- 10 V 2006 r. — w ramach zebrań naukowych w archiwum szczecińskim odbyło się spotkanie z dr. Aleksandrem Miśkiewiczem z Uniwersytetu w Białymstoku poświęcone źródłom do dziejów Tatarów w Polsce i ich obecności na Pomorzu.
- 12 V 2006 r. — w sesji naukowej, zorganizowanej przez Uniwersytet Szczeciński na temat „Wokół znaków i symboli. Herby, monety i pieczęcie na Pomorzu, Śląsku i Ziemi Lubuskiej do 1945 roku”, uczestniczył dr Paweł Gut z referatem „Pieczęcie sądów patrymonialnych w Prusach w XVIII–XIX wieku na przykładzie prowincji Pomorze”.
- 2 VI 2006 r. — w szkole im. Piotra Zaremby, pierwszego prezydenta Szczecina, w Dziwnowie prof. Kazimierz Kozłowski wygłosił referat pt. „Polityka historyczna a region”. W spotkaniu uczestniczyli nauczyciele, uczniowie oraz regionaliści.

AP W TORUNIU

- 24 IV 2006 r. — doc. Bolesław Woszczyński, ZNA NDAP, w trakcie zebrania naukowego, połączonego z zebraniem Toruńskiego Oddziału SAP, wygłosił referat pt. „Słownik biograficzny archiwistów polskich. Wybrane problemy”. W zebraniu udział wzięli również pracownicy Zakładu Archiwistyki UMK w Toruniu, w tym prof. Andrzej Tomczak, dr Wiesława Kwiatkowska, dr Waldemar Chorążyczewski oraz prof. Jarosław Poraziński.
- 24 V 2006 r. — podczas zebrania naukowego w archiwum toruńskim mgr Janusz Bonczkowski, pracownik oddziału d/s archiwów zakładowych, przedstawił referat pt. „Bazy komputerowe stosowane w jednostkach będących pod państwowym nadzorem archiwalnym”, stanowiący rozwinięcie pracy przygotowawczej (sporządzonej podczas postępowania kwalifikacyjnego do służby cywilnej), ale poszerzony o informacje o bazach danych, analizę ich struktur i praktycznego zastosowania.
- 5–6 VI 2006 r. — dr Krzysztof Kopiński, pracownik archiwum, uczestniczył w konferencji naukowej pt. „E-włączenie czy e-wyobcowanie? E-inicjatywy bibliotek, archiwów, muzeów i uczelni w walce z alienacją społeczną w Polsce i na świecie”, zorganizowanej przez prof. dr hab. Marię Kocójową w Instytucie Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa UJ w Krakowie. Na wspomnianej konferencji dr Kopiński wygłosił referat pt. „Wpływ komputeryzacji na opracowywanie w archiwach państwowych dokumentacji aktowej”.

- 29 IV, 17 V, 20 V, 30 VI 2006 r. — dr Tomasz Dziki, pracownik oddziału włocławskiego AP w Toruniu, uczestniczył w czterech konferencjach naukowych, w trakcie których przedstawił następujące referaty: „Z dziejów Kowala w okresie Królestwa Kongresowego 1815–1863” (sesja naukowa zorganizowana w Kowalu pt. „Społeczeństwo Kowala i okolic w dawnych czasach oraz dobie współczesnej”); „Źródła do dziejów bankowości w zasobie Archiwum Państwowego w Toruniu Oddziału we Włocławku” (konferencja naukowa w Bydgoszczy pt. „Dzieje pieniądza i bankowości regionu kujawsko-pomorskiego. Stan i perspektywy badań”); „Źródła do dziejów pożarnictwa w zasobie Archiwum Państwowego w Toruniu Oddziału we Włocławku” (konferencja naukowa we Włocławku pt. „Działalność gaśnicza i pozaogniowa jednostek ochrony przeciwpożarowej w dobie II Rzeczypospolitej na Kujawach i ziemi dobrzyńskiej”); „Skutki Kongresu Wiedeńskiego dla gospodarki Kujaw Wschodnich” (konferencja naukowa we Włocławku pt. „Konsekwencje Kongresu Wiedeńskiego dla Kujaw i Ziemi Dobrzyńskiej”).

AP M.ST. WARSZAWY

- 26 IV 2006 r. — w pracowni naukowej im. Wiktora Gomulickiego w pułtuskim oddziale archiwum odbył się odczyt dr. Radosława Lolo pt.: „Konstytucja 3 Maja”.
- 26 V 2006 r. — podczas zebrania naukowego dr Włodzimierz Bagieński z grodzkiego oddziału archiwum wygłosił referat pt. „Mieszkańcy południowego Mazowsza w latach 1796–1956. Przegląd materiałów do badań demograficznych”.
- 20 VI 2006 r. — AP m.st. Warszawy wspólnie z Mazowieckim Towarzystwem Naukowym zorganizowały w siedzibie archiwum odczyt dr. Janusza Grabowskiego pt. „Mariaże księżniczek mazowieckich w pierwszej połowie XV wieku”.
- 20–21 VI 2006 r. — M. Olikowska i Z. Wyzgał, pracownice archiwum, uczestniczyły w III Ogólnopolskim Seminarium Archiwalnym na temat „Wartościowanie dokumentacji — kryteria, problemy, rozwiązania”, zorganizowanym w Ośrodku Szkoleniowo-Wypoczynkowym-Hotelu „Anders” w Starych Jabłonkach k. Olsztyna.

AP DOKUMENTACJI OSOBOWEJ I PŁACOWEJ

- 13 VI 2006 r. — APDOIP zorganizowało seminarium na temat „Europa szansa dla Archiwów”, poświęcone możliwościom udziału archiwów państwowych w projektach finansowanych ze środków Unii Europejskiej. Seminarium przewodził prof. Władysław Stępnia. Uczestniczyli w nim również przedstawiciele Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz liczni goście z archiwów państwowych. Część pierwsza obrad poświęcona była programom Komisji Europejskiej współfinansującym projekty o charakterze kulturalnym. W części drugiej zaprezentowano projekty realizowane przez polskich operatorów kulturalnych oraz doświadczenia z prac nad tworzeniem projektów, ich realizacją i rozliczaniem.

2. SZKOLENIA, KOMISJE METODYCZNE

AAN

- 12, 19, 25 IV 2006 r. — Komisja Metodyczna AAN obradowała na jednym posiedzeniu, które z przyczyn organizacyjnych rozłożono jednak na trzy dni. W jego trakcie omówiono wstępy i inwentarze do zespołów akt Prokuratury Sądu Okręgowego w Krakowie z lat 1923–1939, Sądu Okręgowego w Siedlcach z lat 1926–1939 oraz spuścizny Witolda Suchodolskiego z lat 1945–1962. Ponadto omówiono metody opracowania zespołu akt niemieckiej Centrali Imigracyjnej (z lat 1942–1945) oraz ogólne wytyczne dotyczące opracowywania, przechowywanych w zasobie archiwum materiałów sądów powszechnych z lat 1918–1939.

AP W KATOWICACH

- 5 IV 2006 r. — Komisja Metodyczna zatwierdziła następujące inwentarze: Urząd Stanu Cywilnego w Hucie „Laura” w Siemianowicach, Starostwo Powiatowe w Zawierciu, Akta notariuszy tarnogórskich, Miejski Oddział Informacji i Propagandy w Sosnowcu, Katowickie Zjednoczenie Przemysłu Węglowego — kartografia, Zarząd Miejski i Miejska Rada Narodowa w Siemianowicach, NSDAP Kierownictwo Powiatowe w Bytomiu, Akta notariuszy raciborskich. Zatwierdzono również metody opracowania kilkunastu zespołów archiwalnych m.in.: Prezydium Gromadzkiej Rady Narodowej w Kromoławie, Akta gminy Libiąż, Kancelarie notariuszy w Pilicy, Inspektorat Szkolny w Chrzanowie, Urząd Katastralny w Tarnowskich Górach, Bank Gospodarki Żywnościowej w Bielsku-Białej, Spuścizna K. Kobarskiego, MPGK Zakład Wodno-Kanalizacyjny w Oświęcimiu, Sąd Grodzki w Oświęcimiu, Kancelarie notariuszy częstochowskich, Powiatowy Inspektorat Statystyczny w Częstochowie, Prezydium Powiatowej Rady Narodowej i Urząd Powiatowy w Częstochowie. Komisja zatwierdziła również 10 spisów nowoprzejętych zespołów oraz omówiła zmiany w kartotece zespołów.
- 6 VI 2006 r. — na posiedzeniu Komisji Metodycznej zatwierdzono następujące inwentarze: Prezydium Gromadzkiej Rady Narodowej w Kromoławie, Urząd Katastralny w Tarnowskich Górach, Parafia Rzymskokatolicka Grodziec, Parafia Rzymskokatolicka Czeladź, Urząd Stanu Cywilnego w Miechowicach, NSDAP Chorągwie Młodzieżowe, Akta notariuszy w Tarnowskich Górach, Akta notariuszy w Raciborzu. Ponadto zatwierdzono metody opracowania pięciu zespołów: Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Czeladzi, C.K. Komenda Powiatowa w Dąbrowie, Kancelarie notariuszy w Pilicy, Zjednoczenie Budowy Pieców Przemysłowych w Gliwicach, Zrzeszenie Przedsiębiorstw Budowy Pieców Przemysłowych w Gliwicach. Komisja zatwierdziła także spisy zdawczo-odbiorcze 15 nowoprzejętych zespołów.

AP W KIELCACH

- 11 IV, 8 VI 2006 r. — w trakcie pierwszego posiedzenia Komisji Metodycznej

zatwierdzono opracowanie zespołów przyjętych do zasobu w 2005 r., przyjęto inwentarze do zespołów akt: Państwowe Gimnazjum w Jędrzejowie; Państwowe Seminarium Nauczycielskie w Jędrzejowie; szkoły podstawowe w: Boleścicach, Błogoszowie, Brynicy; Powiatowy Urząd Ziemski w Kielcach we Włoszczowie; Sąd Pokoju–Wydział Pojednawczy w Końskich. Omówiono inwentarze do zespołów akt: notariusze iłżeccy, Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych w Kielcach i w Opcznie, Wojewódzki Zarząd Inwestycji Miejskich w Kielcach, oraz indeks osobowy repatriantów, którzy pozostawili „mienie zabużańskie”.

AP W KRAKOWIE

- II kwartał 2006 r. — w ramach działalności Gospodarstwa Pomocniczego AP w Krakowie przeprowadzono dwa kursy kancelaryjno-archiwalne I stopnia (46 uczestników) i osiem szkoleń kancelaryjno-archiwalnych dla: powiatowych urzędów pracy (51 uczestników), dyrektorów szkół gminy Brzesko (20 uczestników), Starostwa Powiatowego w Myślenicach (30 uczestników), Muzeum Narodowego w Krakowie (25 uczestników), Urzędu Miasta w Nowym Targu (40 uczestników), Wojewódzkiego Inspektoratu Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Krakowie (30 uczestników).
- II kwartał 2006 r. — archiwum krakowskie współpracowało z Okręgową Komisją Egzaminacyjną w Krakowie w zakresie przygotowywania egzaminów w zawodzie technik archiwista.

AP W ŁODZI

- 20 IV 2006 r. — podczas posiedzenia Komisji Metodycznej AP w Łodzi zatwierdzono metody opracowania, inwentarze oraz wstępy do zespołów akt wytworzonych przez komitety dzielnicowe i powiatowe byłej Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej w Łodzi. Na posiedzeniu zajęto się także zakwalifikowaniem zespołów przyjętych do AP w Łodzi i w Piotrkowie Trybunalskim w 2005 r. do grupy A1, A2 i A3.
- 29 VI 2006 r. — w trakcie posiedzenia Komisji Metodycznej zatwierdzono metody opracowania, inwentarze oraz wstępy do zespołów akt (m. in. niemieccy notariusze z Łodzi z okresu okupacji hitlerowskiej, Prezydium Miejskiej Rady Narodowej i Urzędu Miejskiego w Aleksandrowie Łódzkim 1950–1975 [1976], Akta miasta Konstancy Nowa 1900–1945). Omówiono również problemy związane z porządkowaniem akt Wojewódzkiej Rady Narodowej w Sieradzu z lat 1975–1990.
- 30 VI 2006 r. — podczas posiedzenia Komisji Metodycznej Krzysztof Łapiński, zastępca dyrektora AP w Piotrkowie Trybunalskim, przedstawił referat pt. „Kancelaria Magistratu Miasta Piotrkowa w latach 1874–1914”. Zdaniem referenta stosowana w tym okresie w magistracie kancelaria rosyjska uporządkowała pracę registratury, stworzyła podstawy skutecznego zarządzania miastem według rosyjskich wzorów, wymuszała na referentach systematyczne, dokładne i terminowe wykonywanie prac administracyjnych.

AP W OLSZTYNIE

- 18 V 2006 r. — podczas posiedzenia Komisji Metodycznej zostały wygłoszone dwa referaty: Beaty Rydzińskiej („Udostępnianie materiałów archiwalnych w świetle ustaw i zarządzeń”) oraz Bożeny Witkowskiej („Formy nadzoru nad narastającym zasobem archiwalnym na podstawie sprawozdań Archiwum Państwowego w Olsztynie z lat 1990–2004”), które zostały złożone do druku.

AP W PŁOCKU

- 6–8 IV 2006 r. — mgr Agnieszka Wojciechowska, pracownik archiwum plockiego, uczestniczyła w IV Ogólnopolskiej Konferencji Szkoleniowej, zorganizowanej w Turawie k. Opola przez Sekcję Archiwistów Instytucji Wymiaru Sprawiedliwości Stowarzyszenia Archiwów Polskich, na temat „Źródła do dziejów społeczeństwa i państwa w zasobach archiwów instytucji wymiaru sprawiedliwości. Problematyka przechowywania i przekazywania akt”. W trakcie obrad wygłosiła referat pt. „Dokumentacja administracji i nadzoru w sądach powszechnych”.
- 11 V, 19 VI 2006 r. — odbyły się dwa posiedzenia Komisji Metodycznej wspólne dla AP w Płocku i AP m.st. Warszawy. W spotkaniu majowym uczestniczyli również członkowie Komisji Metodycznej z AP w Siedlcach. Wspólne posiedzenie poświęcono rozstrzygnięciu i omówieniu problemów metodycznych obejmujących następujące zagadnienia: porządkowanie, ewidencjonowanie i nazewnictwo zespołów przejmowanych odcinkami; akta stanu cywilnego — ujednoczenie nazewnictwa zespołów; opracowanie zespołów zakwalifikowanych do grupy A3; problemy dotyczące opracowania informatora i przewodnika po zasobie archiwum; ujednoczenie nazewnictwa akt stanu cywilnego. Podczas posiedzenia czerwcowego Komisja Metodyczna zatwierdziła 25 inwentarzy archiwalnych opracowanych przez pracowników AP m.st. Warszawy i AP w Płocku: Komitet do Spraw Przebudowy i Adaptacji Budynków Warszawskiej Izby Sądowej i Sądu Okręgowego [1874] 1876–1879, Komitet Dzielnicowy PZPR Warszawa Praga Centralna 1949–1959, Zbiór Rodziny Piętka 1816–1928, Zbiór rodziny Koziara 1885–1935, WRN i PWRN Wydział Komunikacji 1954–1973 [1979], Sędzia Okręgowy Śledczy II Rejonu przy Sądzie Okręgowym w Warszawie 1945–1949 [1961], Sędzia Okręgowy Śledczy III Rejonu przy Sądzie Okręgowym w Warszawie 1946–1948, Archiwum USC przy Sądzie Okręgowym w Warszawie 1864–1939, Gminna Rada Narodowa Lubania z/s w Kaleniu 1945–1954, Hipoteka w Grójcu cz. V — XIX-XX w., Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Mińsku Mazowieckim 1950–1966, Akta dotyczące wyborów do rad narodowych gmin i miast: Borowie, Celestynów, Dębe Wielkie, Garwolin, Górzno, Karczew, Kołbiel, Marki, Miastków Kościelny, Mrozy, Siennica, Sobolew, Sobienie Jeziory, Sulejówek, Trojanów, Wiązowna, Wesoła, Ząbki z 1973 r., Kancelaria Tadeusza Wojciechowskiego notariusza w Radzyminie 1947–1951, Wojewódzkie

Biuro Geodezji i Terenów Rolnych w Ciechanowie 1975–2005, Państwowe Biuro Notarialne w Płońsku 1952–1992, Ośrodek Informatyki w Ciechanowie 1973–2003, Komenda Powiatowa Powszechnej „Służby Polsce” w Otwocku z lat 1952–1955, Komenda Powiatowa Powszechnej „Służby Polsce” w Garwolinie z lat 1948–1952, Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Mińsku Mazowieckim z lat 1950–1966, Związek Zawodowy Pracowników Samorządu Terytorialnego i Użyteczności Publicznej w Kałuszynie, Związek Zawodowy Pracowników Samorządu Terytorialnego i Użyteczności Publicznej w Mińsku Mazowieckim 1945–1950, Związek Zawodowy Pracowników Samorządu Terytorialnego i Użyteczności Publicznej Koło w Falenicy, Akta komisji wyborczych do rad narodowych z terenu województwa warszawskiego z wyborów przeprowadzonych w dniu 9 grudnia 1973–1973, Komenda Powiatowa Powszechnej „Służby Polsce” w Mińsku Mazowieckim z roku 1948, Sąd Grodzki w Łęczycy 1934–1939. Komisja dokonała również kwalifikacji zespołów archiwalnych do grup A1, A2, A3.

AP W POZNANIU

- 7 IV 2006 r. — mgr Grzegorz Konieczka, pracownik oddziału gnieźnieńskiego AP w Poznaniu, uczestniczył w szkoleniu z zakresu znajomości podstaw ustawy z dnia 14.06.1960 r. — Kodeks Postępowania Administracyjnego, zorganizowanym przez NDAP w AGAD.
- 25 V 2006 r. — Komisja Metodyczna AP w Poznaniu przyjęła inwentarze 31 zespołów akt metrykalnych z terenu b. zaboru rosyjskiego, opracowanych w AP w Kaliszu, oraz zespołów: Rada Narodowa Miasta i Gminy w Szamotułach z lat [1973–1975] 1975–1990 (81 j.a., 2,05 m.b.), Rada Narodowa Miasta i Gminy w Dolsku z lat 1973–1990 (95 j.a., 1,42 m.b.), Rada Narodowa Miasta i Gminy w Środzie z lat 1975–1990 (93 j.a., 2,80 m.b.), Rada Narodowa Miasta i Gminy w Opalenicy z lat 1973–1990 (90 j.a., 1,68 m.b.), Urząd Miasta i Gminy w Dolsku z lat 1973–1990 (61 j.a., 0,90 m.b.), Gminna Rada Narodowa w Dominowie z lat 1973–1990 (58 j.a., 0,93 m.b.), Dyrekcja Przemysłu Miejscowego w Poznaniu z lat 1947–1949 (3 j.a., 0,02 m.b.), Spuścizna działaczy „Ojczyzny” — Zdzisław Jaroszewski, Jacek Nikisch, Edward Serwański z lat 1939–1999 (54 j.a., 1,32 m.b.), opracowanych w AP w Poznaniu.
- 7 VI 2006 r. — Komisja Metodyczna AP w Poznaniu przyjęła inwentarze zespołów: Urząd Miasta i Gminy w Pniewach z lat 1973–1990 (255 j.a., 2,20 m.b.), Urząd Miasta i Gminy w Środzie z lat 1975–1990 (177 j.a., 1,18 m.b.), Urząd Gminy w Dominowie z lat 1973–1990 (88 j.a., 0,55 m.b.), Urząd Miasta i Gminy w Opalenicy z lat 1973–1990 (167 j.a., 1,96 m.b.), Urząd Miasta i Gminy w Szamotułach z lat [1971–1974] 1975–1990 (191 j.a., 3,28 m.b.), opracowanych w AP w Poznaniu oraz 23 zespołów akt organizacji partyjnych (PZPR, np. Komitet Miejski PZPR w Kole), opracowanych w oddziale archiwum w Koninie. Zaakceptowano także kwalifikację

zespołów do poszczególnych grup opracowania, przeprowadzoną w AP w Poznaniu oraz w pilskim oddziale archiwum.

- 8 VI 2006 r. — w AP w Poznaniu odbyło się zebranie Komisji Archiwalnej Oceny Dokumentacji, którego tematem była „Ocena wartości archiwalnej akt osobowych pracowników Wojewódzkiego Związku Samorządowego w Poznaniu z okresu międzywojennego”.

AP W PRZEMYSŁU

- 24 V 2006 r. — w początkowej części posiedzenia komisji omówiono i zatwierdzono inwentarze archiwalne oraz notatki do inwentarzy zespołów akt stanu cywilnego: Parafii Greckokatolickiej w Bachórze 1785–1891, Parafii Greckokatolickiej w Żurawicy 1784–1898, 1904, 1913, 1926-1927 [1958] i Gminy Wyznaniowej Żydowskiej w Wielkich Oczach 1876–1902. Następnie Komisja Metodyczna zatwierdziła inwentarze i notatki do zespołów Obwodowy Urząd Miar w Przemyślu [1942–1943] 1944–1974 i Wojewódzki Zakład Usług Wodnych dla Potrzeb Rolnictwa w Przemyślu 1978–1993. Na posiedzeniu omówiono również problemy metodyczne związane z opracowaniem spuścizny archiwalnej dr. Aleksego Gilewicza 1917–1969 [1972], stanowiącej dotąd fragment zbioru archiwalnego o nazwie: Zbiór spuścizn osób prywatnych. Komisja podjęła uchwałę o utworzeniu z materiałów tej spuścizny odrębnego zespołu archiwalnego i zaaprobowała projekt układu inwentarza tego zespołu. Pozostałą część posiedzenia poświęcono bieżącym problemom metodycznym związanym z ewidencją zasobu archiwalnego. Podjęto m.in. uchwały o utworzeniu z archiwaliów wyodrębnionych w trakcie realizacji prac porządkowych pięciu nowych zespołów archiwalnych oraz uzgodniono tryb realizacji zalecenia komisji w sprawie zastąpienia w nazwach zespołów obcojęzycznych w j. rosyjskim i j. ukraińskim, dotychczasowej transkrypcji transliteracją.
- 27 VI 2006 r. — Komisja Metodyczna rozpoczęła posiedzenie od omówienia i zatwierdzenia inwentarza i notatki do zespołu archiwalnego Akta stanu cywilnego Gminy Wyznaniowej Żydowskiej w Pruchniku 1834–1903. Następnie zatwierdzono inwentarz i wstęp do zespołu Rejonowy Ośrodek Pracy Partyjnej w Przeworsku 1982–1989 oraz inwentarze i notatki do zespołów Komitet Powiatowy PZPR w Przeworsku 1955, 1960–1975 i Związek Zawodowy Pracowników Przemysłu Spożywczego i Cukierniczego Rada Zakładowa Rzeszowskich Zakładów Przemysłu Owocowo-Warzywnego w Rzeszowie Wytwórnia Win w Przemyślu 1949–1981. Na posiedzeniu zostały również zatwierdzone wstęp i inwentarz do spuścizny archiwalnej Materiały dr. Aleksego Gilewicza 1917–1969 [1972] oraz inwentarze i notatki do zespołów: Cech Stowarzyszenia Połączonych Rzemieślników w Dobromilu 1598, 1728, 1776–1845, 1860, 1874, 1878–1941; Cech Zjednoczonych Rzemieślników w Chyrowie 1931, 1938–1942 i Cech Stowarzyszenia Przemysłowego Zjednoczonych

Rękodzielników w Dubiecku 1891–1940 [1957]. Podczas posiedzenia komisji przedyskutowano ponadto problemy metodyczne związane z opracowaniem akt rodzinno-majątkowych z XVII–XX w., wchodzących obecnie w skład zbioru archiwalnego o nazwie: Zbiór spuścizn osób prywatnych. Komisja zaleciła wydzielenie większości tych akt w odrębny zbiór archiwalny. Wniosek w tej sprawie zostanie przedstawiony na kolejnym posiedzeniu Komisji.

AP W SZCZECINIE

- 7 VI, 7 VII 2006 r. — w drugim kwartale br. w archiwum szczecińskim odbyły się dwa posiedzenia Komisji Metodycznej. Na posiedzeniu czerwcowym omówiono opracowane przez dr. Pawła Guta informacje do inwentarzy archiwalnych: Sąd Obwodowych w Białym Borze [Amtsgericht Baldenburg] [1972] 1879–1899; Sąd Obwodowych w Człuchowie [Amtsgericht Schlochau] [1977] 1879; Komisja Sądu Powiatowego w Debrznie [Kreisgerichtskommission Preussich Friedland] [1976–1848] 1849–1852; Sąd Obwodowych w Złotowie [Amtsgericht Flatow] [4] 1879–1904; Sąd Obwodowych w Jastrowiu [Amtsgericht Jastrow] [1975] 1879–1880; Sąd Obwodowych w Wałczu [Amtsgericht Deutsch Krone] 1805] 1879–1883, wraz z wnioskiem o zmianę nazwy zespołu, oraz przygotowane przez mgr. Adama Głowackiego informacje do inwentarzy zespołów archiwalnych: Gminna Rada Narodowa w Boczowie 1946–1954; Gminna Rada Narodowa w Białkowie 1945–1954; Gminna Rada Narodowa w Cybince 1945–1947; Gminna Rada Narodowa w Gądkowie Wielkim 1945–1954; Gminna Rada Narodowa w Kowalowie 1945–1954; Gminna Rada Narodowa w Rzepinie 1946–1954; Gminna Rada Narodowa w Słubicach 1946–1954; Gminna Rada Narodowa w Czarnowie 1946; Gminna Rada Narodowa w Żabicach 1945–1954; Gminna Rada Narodowa w Maczkowie 1946; Gminna Rada Narodowa w Połęczku 1945–1947; Gminna Rada Narodowa w Sądowie 1945–1946; Gminna Rada Narodowa w Górzycy 1946–1954 (rec. mgr Alicja Jabłońska). Przedyskutowano również informację do inwentarza zespołu archiwalnego Inspektorat Szkolny w Strzelcach Krajeńskich 1945–1950, opracowaną przez dr. Dariusza Rymara, oraz instruktaż dotyczący przynależności zespołowej akt ewidencji gruntów, przekazanych przez Starostwo Powiatowe w Stargardzie Szczecińskim do oddziału AP w Stargardzie Szczecińskim (mgr Jolanta Borak). W trakcie spotkania lipcowego omówiono wstęp do inwentarza zespołu archiwalnego Wielkopolska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. Oddział — Zakład Gazowniczy Szczecin 1948–1999 (mgr Aleksandra Karpińska); wniosek mgr A. Karpińskiej o zmianę nazwy zespołu; informację do inwentarza zespołu archiwalnego I Liceum Ogólnokształcące im. Adama Mickiewicza w Stargardzie Szczecińskim 1945–1995 (mgr Jolanta Borak); wniosek J. Borak o zmianę nazwy zespołu; wniosek mgr Anny Kandybowicz dotyczący przekwalifikowania dokumentacji niearchiwalnej Oddziału

Wojewódzkiego Państwowego Urzędu Repatriacyjnego w Szczecinie 1945–1951 na materiały archiwalne.

AP W TORUNIU

- 24 IV 2006 r. — na posiedzeniu Komisji Metodycznej przedstawiono informacje do następujących zespołów: Włocławska Fabryka „Stella” Sp. Akcyjna we Włocławku z lat 1912–1926 (dr Tomasz Dziki, rec. mgr Zbigniew Woźniak); Browar i Słodownia we Włocławku Sp. Akcyjna z 1937 roku (dr Tomasz Dziki, rec. mgr Zbigniew Woźniak); Zjednoczone Fabryki Cykorii Ferd. Bohm i Gleba we Włocławku Sp. Akcyjna z lat 1923–1941 (dr Tomasz Dziki, rec. mgr Zbigniew Woźniak); Włocławska Fabryka Drotu dawniej C. Klauke Sp. Akcyjna we Włocławku z lat 1905–1937 (dr Tomasz Dziki, rec. dr Witold Szczuczko); Fabryka Maszyn i Odlewnia Żelaza wł. H. Muhsam we Włocławku z lat 1940–1944 (dr Tomasz Dziki, rec. dr Witold Szczuczko); Powiatowy Związek Kółek Rolniczych w Lipnie z lat 1963–1975 (mgr Robert Górski, rec. mgr Adam Bieniaszewski).
- 23 VI 2006 r. — przedmiotem obrad Komisji Metodycznej były następujące zagadnienia: przedstawienie informacji do zespołu Komenda Policji Państwowej Powiatu Włocławskiego we Włocławku z lat 1918–1938 (Janina Łazarska, rec. mgr Marianna Gruszczyńska); przedstawienie wstępu do zespołu Sąd Krajowy w Grudziądzu z lat [1918] 1939–1945 [1958] (mgr Zbigniew Woźniak, rec. mgr Sławomir Pułkownik); przedstawienie wstępu do zespołu Teatr Baj Pomorski w Toruniu z lat 1950–1975 (mgr Łukasz Roszczynialski, rec. mgr Adam Bieniaszewski); problem sygnatury tekstowej w zespole akta miasta Torunia (w bazie danych IZA) — dr Krzysztof Kopiński.

AP M.ST. WARSZAWY

- II kwartał 2006 r. — AP m.st. Warszawy przeszkoliło 70 pracowników Urzędu Miasta Legionowo pod kątem stosowania instrukcji kancelaryjnej i rzeczowego wykazu akt w urzędzie.
- 8 V, 19 VI 2006 r. — dwa posiedzenia Komisji Metodycznej Archiwum Państwowego m.st. Warszawy, poświęcone były problemom metodycznym dotyczącym opracowania akt i sporządzania inwentarzy w bazie IZA, oraz zatwierdzaniu inwentarzy archiwalnych.

3 WSPÓŁPRACA Z LOKALNYMI WŁADZAMI I INSTYTUCJAMI NAUKOWO-KULTURALNYMI

AAN

- 20 IV 2006 r. — przedstawiciele AAN (Adam Dąbrowski, Jolanta Louchin) uczestniczyli w zebraniu założycielskim Międzynarodowego Towarzystwa Miłośników Muzyki Polskiej imienia Ignacego Jana Paderewskiego, zorganizowanym w siedzibie

Muzeum Wychodźstwa Polskiego w Łazienkach Królewskich. Celem Towarzystwa ma być promocja myśli politycznej oraz twórczości muzycznej tego wybitnego artysty i męża stanu.

AP W BYDGOSZCZY

- 19 IV 2006 r. — w ramach uroczystych obchodów 660. rocznicy nadania Bydgoszczy praw miejskich otwarto wystawę pt. „Polacy i Niemcy w Bydgoszczy”, której patronował prezydent Bydgoszczy. AP w Bydgoszczy miało swojego przedstawiciela w Komitecie organizacyjnym wystawy (dr Marek Romaniuk), który przygotował i wygłosił w trakcie okolicznościowego sympozjum historycznego (20 IV) referat pt. „Polacy i Niemcy w Bydgoszczy. Od mniejszości narodowej do okupanta 1920—1945”. Tekst tego referatu został zamieszczony w katalogu wystawy.
- 20 IV, 18 V 2006 r. — uczestnicy kolejnych spotkań historyków z cyklu „Aetas Media et Moderna”, zorganizowanych w siedzibie archiwum, wysłuchali dwóch referatów. Podczas spotkania kwietniowego dr hab. Stanisław Roszak z UMK w Toruniu wygłosił wykład pt. „Znaczenie rękopiśmiennych ksiąg typu *silva rerum* w życiu szlachty epoki nowożytnej”, natomiast w trakcie majowego spotkania z wykładem pt. „Życie i działalność hr. Bogdana Hutten-Czapkiego ze Smogulca” wystąpiła mgr Katarzyna Grysińska z Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy.
- 26 IV 2006 r. — w Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie otwarto wystawę „Pokój i Dobro. Franciszkanie Konwentualni i Klaryski w Wielkopolsce od XIII do XIX w.”, na którą AP w Bydgoszczy udostępniło ze swego zasobu księgę klasztoru franciszkańskiego w Inowrocławiu. Opublikowano katalog wystawy zawierający również materiały z konferencji jej towarzyszącej na temat dziejów wielkopolskich franciszkanów i klarysek. W obradach archiwum bydgoskie reprezentowała mgr Eliza Rymer, zaś informację do katalogu opracował dr Marcin Hlebionek.
- 11 V 2006 r. — w czytelni Miejskiej Biblioteki Publicznej w Mogilnie została otwarta wystawa pt. „Powiat mogileński w archiwaliach”, na której wyeksponowano materiały dotyczące historii regionu z XIX–XX w. Jej głównymi organizatorami byli pracownicy inowrocławskiego oddziału archiwum, natomiast okolicznościowy referat wygłosiła dr Lidia Wakuluk, kierownik tegoż oddziału.
- 22 V 2006 r. — w Dniu Bibliotekarza i Bibliotek AP w Bydgoszczy zostało uhonorowane przez władze samorządowe województwa kujawsko-pomorskiego okolicznościowym dyplomem „za opiekę nad księgami — świadectwem naszych dziejów, odkrywanie faktów, dat i ludzi tworzących historię regionu”.
- 1 VI 2006 r. — oddział AP w Inowrocławiu wspólnie z Muzeum im. Jana Kasprówicza i Starostwem Powiatowym w Inowrocławiu zorganizował wystawę, połączoną z sesją popularno-naukową pt. „Powiat inowrocławski w archiwaliach”. Na wystawie

przedstawiono materiały do dziejów powiatu, wytworzone przede wszystkim przez władze administracji państwowej, samorządowej i częściowo specjalnej szczebla powiatowego, przechowywane w zasobie oddziału i urzędów szczebla wojewódzkiego pochodzące z zasobu AP w Bydgoszczy. Dr Lidia Wakuluk w wygłoszonym podczas sesji referacie („Materiały źródłowe do dziejów powiatu inowrocławskiego w XIX i XX wieku”) przybliżyła zawartość źródłową poszczególnych zespołów archiwalnych.

- 9 VI 2006 r. — w Romańskim Ośrodku Kultury im. Ottona i Bolesława w Strzelnie otwarto wystawę pt. „Kościoły Strzelna i powiatu strzelińskiego”. Przygotował ją inowrocławski oddział AP w Bydgoszczy przy współpracy Koła PTH w Strzelnie oraz miejscowej parafii św. Trójcy. W otwarciu wystawy udział wzięli m. in. dyrektorzy i nauczyciele tamtejszych szkół. Na wystawie przedstawiono materiały pochodzące z XIX i początku XX w. dotyczące historii kościołów w Strzelnie, m.in. ikonografię, opisy majątku i uposażenia, spisy księgozbioru kościoła św. Trójcy, karty rejestracyjne kościołów i parafii.

AP W KRAKOWIE

- II kwartał 2006 r. — archiwum współpracowało z władzami miasta oraz instytucjami kultury w przygotowaniu obchodów 750. rocznicy lokacji miasta Krakowa przypadającej w przyszłym roku. Krakowskie archiwum jest głównym współorganizatorem wystawy pt. „Kraków miasto prawa magdeburskiego”. Aktualnie trwają prace nad scenariuszem wystawy. Przeprowadzono również szeroką kwerendę wśród materiałów archiwalnych i uczestniczono w przygotowaniu konkursu na oprawę plastyczną.

AP W LESZNIE

- 5 IV 2006 r. — z inicjatywy AP w Lesznie odbyło się w Miejskiej Bibliotece Publicznej spotkanie poświęcone projektowi „Walka o polskość w I połowie XX wieku” (w ramach programu „Patriotyzm jutra”). Archiwum zaproponowało wydanie wyboru tekstów źródłowych do nauczania historii regionu oraz organizację wystawy. Projekt pod patronatem Miejskiej Biblioteki Publicznej został zgłoszony do Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.
- 23 VI 2006 r. — podczas spotkania dyrektora archiwum mgr Elżbiety Olender z mgr. Markiem Wróblem, kierownikiem Regionalnego Ośrodka Badań i Dokumentacji Zabytków w Trzebinach, omawiano działania związane ze wspólną organizacją wystawy na temat okresu napoleońskiego w Wielkopolsce w ramach Europejskich Dni Dziedzictwa Kulturowego.
- 28 IV 2006 r. — AP w Lesznie i Instytut im. Gen. Stefana Roweckiego „Grota” zorganizowały konferencję naukową i wystawę pt. „Generał Maczek i jego pancerni”, którym patronował Marszałek Województwa Wielkopolskiego Marek Woźniak.

Podczas konferencji wygłoszono referaty m.in. na temat rodowodu 1. Dywizji Pancерnej, przedstawiono biografię gen. Stanisława Maczka, oraz przybliżono Wielkopolan walczących w 1. Dywizji Pancерnej. Konferencja cieszyła się zainteresowaniem. Wzięli w niej udział m.in. żyjący żołnierze 1. Dywizji Pancерnej, władze miasta i powiatu leszczyńskiego oraz inni zaproszeni goście.

AP W ŁODZI

- 22 V 2006 r. — w trakcie zebrania Oddziału Łódzkiego Stowarzyszenia Archiwistów Polskich Łukasz Jaworski wygłosił referat pt. „Materiały audiowizualne (filmy, fotografie, nagrania dźwiękowe) w zespołach archiwalnych akt Komitetu Łódzkiego i Komitetu Wojewódzkiego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej”, ilustrowany pokazem multimedialnym.
- 7 VI 2006 r. — w Instytucie Historii Uniwersytetu Łódzkiego odbyło się walne zebranie sprawozdawczo-wyborcze Oddziału Łódzkiego Polskiego Towarzystwa Historycznego. Do zarządu oddziału wybrano dr. Macieja Janika, zastępcę dyrektora AP w Łodzi. Starszy kustosz Julian Baranowski został delegatem na Walne Zgromadzenie PTH.
- 9 VI 2006 r. — z okazji 200-lecia Żydowskiej Gminy Wyznaniowej w Łodzi w sali Domu Przedpogrzebowego na Cmentarzu Żydowskim uroczysto otwarto wystawę „200 lat Żydów w Łodzi”, zorganizowaną przy współpracy AP w Łodzi, na której zaprezentowano m.in. dokumenty przedstawiające bogate życie społeczności żydowskiej w mieście.

AP W PŁOCKU

- 30 V 2006 r. — podczas jubileuszowej sesji Rady Powiatu Płockiego wręczono nagrody laureatom II edycji konkursu „Moje miejsce na ziemi...”. Tegoroczna edycja poświęcona była wydarzeniom związanym z 25. rocznicą wprowadzenia stanu wojennego na terenie powiatu płockiego. Konkurs zorganizowano w dwóch kategoriach (szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych). Wszystkie prace konkursowe trafiły do zasobu AP w Płocku. Nagrody rzeczowe (cyfrowe aparaty fotograficzne, odtwarzacze DVD i mp3) ufundowały: Starostwo Powiatowe w Płocku, AP w Płocku oraz Stowarzyszenie Przyjaciół Archiwum Państwowego w Płocku.
- 20 VI 2006 r. — podczas sesji naukowej z udziałem m.in. historyków z IPN nastąpiło wręczenie nagród laureatom konkursu „Płock w 30. rocznicę wydarzeń z 1976 roku”. Organizatorami konkursu były: AP w Płocku, Stowarzyszenie Przyjaciół Archiwum Państwowego w Płocku, Urząd Miasta Płocka oraz Międzyzakładowa Komisja Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność”. Nagrody rzeczowe (cyfrowe aparaty fotograficzne, odtwarzacze DVD, mp3 i mp4) ufundowali organizatorzy oraz przewodniczący Regionu Płockiego NSZZ „Solidarność”, CNH Polska Sp. z o.o. Konkurs zorganizowano w dwóch kategoriach (gimnazja i szkoły ponadgimnazjalne).

Wszystkie prace trafiły do zasobu AP w Płocku.

- 29 VI 2006 r. — na posiedzeniu Zarządu Powiatu Łęczyckiego nastąpiło wręczenie nagród laureatom konkursu „Moje miejsce na ziemi...” zorganizowanego przez łęczycki oddział archiwum płockiego oraz Starostwo Powiatowe w Łęczycy. Konkurs adresowany był do uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Nagrody rzeczowe (odtwarzacz DVD i odtwarzacze mp3 oraz okolicznościowe wydawnictwa AP w Płocku) ufundowali organizatorzy oraz Stowarzyszenie Przyjaciół Archiwum Państwowego w Płocku i firma prywatna. Wszystkie prace trafiły do zasobu oddziału w Łęczycy AP w Płocku.

AP W POZNANIU

- 5 IV 2006 r. — w siedzibie AP w Poznaniu gościła grupa pracowników naukowych Wydziału Polonistyki UAM w Poznaniu organizujących tamże pracownię onomastyczną, która zamierza podjąć badania nazwisk mieszkańców Poznania żyjących w okresie XVI–XVIII w. W ramach współpracy archiwum poznańskie przygotowuje do digitalizacji, wybrane z własnego zasobu, do wspomnianych badań poznańskie materiały miejskie i cechowe. Autorką wyboru jest mgr Zofia Wojciechowska, kustosz AP w Poznaniu. Ona też przygotowała prezentację akt wytworzonych przez wszystkie instytucje miejskie i cechy rzemieślnicze działające w Poznaniu w XVI–XVIII w. oraz omówiła ustrój tych instytucji i zawartość źródłową ich akt.
- 26 IV 2006 r. — w gmachu Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie otwarto wystawę pt. „Pokój i dobro. Franciszkanie konwentualni i klaryski w Wielkopolsce od XIII do XIX wieku”. Archiwum Państwowe w Poznaniu udostępniło ze swojego zasobu wybrane materiały archiwalne (klasztorne oraz księgę grodzką zawierającą oblaty przywilejów), do których noty katalogowe napisała mgr Zofia Wojciechowska, kustosz AP w Poznaniu.
- IV 2006 r. — mgr Zofia Wojciechowska, koordynator tematu „Polacy w parlamentach doby zaborów (zabór pruski)”, przygotowywanego w ramach projektu internetowego „U źródeł polskiej demokracji”, realizowanego przez NDAP i NASK, nawiązała współpracę z Biblioteką Kórnicką PAN, która przechowuje akta sejmowego Koła Polskiego w Berlinie z XIX w., w celu wykorzystania wybranych z jej zasobu dokumentów do zilustrowania powyższego tematu.
- VI 2006 r. — archiwum poznańskie nawiązało współpracę z lokalnym oddziałem Stowarzyszenia Polaków Poszkodowanych przez III Rzeszę w zakresie przejęcia materiałów archiwalnych wytworzonych w toku działalności tego oddziału.
- II kwartał 2006 r. — archiwum kontynuowało współpracę z Urzędem Miasta Poznania w zakresie opracowania raportu strat m. Poznania poniesionych w czasie II wojny światowej. Mgr Barbara Bielawa i dyrektor Henryk Krystek uczestniczyli aktywnie w

pracach specjalnego zespołu powołanego przez prezydenta miasta.

- II kwartał 2006 r. — archiwum poznańskie w ramach realizacji programu „Trakt Królewsko-Cesarski w Poznaniu” przygotowało projekty digitalizacji zbiorów archiwalnych, bibliotecznych i muzealnych niektórych partnerów projektu. Opracowano założenia techniczne i organizacyjne dla następujących projektów: „Społeczeństwo miasta Poznania w okresie XIX–XX wieku” (digitalizacja m.in. kartoteki mieszkańców miasta Poznania licząca około 1,2 mln kart); „Udział Wielkopolan w powstaniach narodowych XIX–XX wieku” (rozpoczęcie digitalizacji materiałów dot. Powstania Wielkopolskiego w związku z przypadającą w 2008 r. 90. rocznicą wybuchu Powstania).
- II kwartał 2006 r. — archiwum kontynuowało współpracę z Wielkopolską Biblioteką Cyfrową. Dyrektor Henryk Krystek na posiedzeniu Rady Naukowej WBC omówił propozycję wprowadzenia zmian w opisie zamieszczanych obiektów. Mają one na celu uwzględnienie specyfiki opisu materiałów archiwalnych na poziomie jednostki archiwalnej oraz poszczególnego dokumentu.
- II kwartał 2006 r. — pracownicy oddziału w Gnieźnie archiwum poznańskiego prowadzili zajęcia dla studentów Collegium Europaeum Gnesnense z zakresu neografii gotyckiej.
- II kwartał 2006 r. — pracownicy oddziału w Gnieźnie archiwum poznańskiego przeprowadzili rozmowy z Radą Miasta Gniezna mające na celu uzyskanie dofinansowania na zakup gnieźnieńskiej księgi radzieckiej. Rada zdecydowała się przekazać na zakup księgi 1000 zł.

AP W SUWAŁKACH

- 28 VI 2006 r. — Rada Miejska w Suwałkach na swej sesji podjęła uchwały w sprawie nadania tytułu „Zasłużony dla Miasta Suwałk” Archiwum Państwowemu w Suwałkach oraz Pani Irenie Filipowicz, która była jego organizatorem oraz kierownikiem i dyrektorem do 1990 r.

AP W SZCZECINIE

- 12 VI 2006 r. — na wystawie autorskiej artysty fotografa Krystyny Łyczywek, poświęconej Pomorzu Zachodniemu w latach 50. i 60. XX w., zorganizowanej w Książnicy Pomorskiej, historyczno-archiwalny referat przedstawił dyrektor archiwum prof. Kazimierz Kozłowski.
- 29–30 VI 2006 r. — archiwum szczecińskie wraz z Zamkiem Książąt Pomorskich, Regionalnym Ośrodkiem Badań i Dokumentacji Zabytków w Szczecinie, Zachodniopomorskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków, Landesamt für Denkmalpflege w Schwerinie, Landesarchiv Greifswald oraz Biurem Dokumentacji Zabytków w Szczecinie było współorganizatorem międzynarodowej sesji naukowej i wystawy zabytków i archiwaliów na temat „Zamki i rezydencje na Pomorzu”.

AP W TORUNIU

- V 2006 r. — archiwum toruńskie w ramach współpracy z Muzeum Okręgowym w Toruniu wypożyczyło na wystawę pt. „Polskie barwy narodowe i barwy Torunia” kilka najstarszych pieczęci miejskich (luźnych) oraz pieczęć wielką koronną Jana Kazimierza. Ponadto pracownicy archiwum uczestniczyli w pracach przy wyborze i przygotowaniu materiałów na stałą wystawę muzealną „Świat toruńskiego piernika” (Dom Kopernika).
- II kwartał 2006 r. — archiwum toruńskie nawiązało współpracę z Muzeum Historyczno-Etnograficznym w Chojnicach, dla którego przeprowadzono kwerendę dotyczącą kurkowych bractw strzeleckich, działających na Pomorzu i w ziemi chełmińskiej, w okresie od średniowiecza do 1939 r. Z zespołu Kurkowe Bractwo Strzeleckie w Toruniu wypożyczono kilka jednostek na wystawę muzealno-archiwalną.
- II kwartał 2006 r. — w ramach współpracy z Muzeum Okręgowym w Lesznie pracownicy archiwum toruńskiego przeprowadzili kwerendę do dziejów Leszczyńskiego Bractwa Kurkowego.

AP M.ST. WARSZAWY

- 21 IV–19 VI 2006 r. — Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej wraz z AP m.st. Warszawy oraz Instytutem Sztuki Polskiej Akademii Nauk zorganizowały wystawę pt. „Powrót miasta. Zielna 37 i okolice — wczoraj, dziś, jutro”. Ekspozycja obrazowała 150 lat historii fragmentu centrum stolicy czynna była w siedzibie fundacji.
- 23 IV–31 VIII 2006 r. — w Muzeum Ziemi Otwockiej im. Andriollego nastąpiło otwarcie wystawy „Żydzi Otwoccy”. Jej współtwórcą był oddział otwocki AP m.st. Warszawy, który udostępnił 17 kserokopii plakatów ze swojego zasobu.
- 26 IV 2006 r. — w ramach obchodzonego w Mławie VII Tygodnia Kultury Chrześcijańskiej w pracowni naukowej mławskiego oddziału AP m.st. Warszawy otwarto wystawę pt. „Kościół wobec socjalistycznej rzeczywistości”. Ekspozowane materiały, głównie prasowe z zasobu własnego archiwum, świadczyły o represjach stosowanych wobec Kościoła rzymsko-katolickiego w pierwszej dekadzie PRL-u. Inne dokumenty, przedstawione w układzie tematycznym, pokazywały problemy związane z katechizacją, budownictwem sakralnym oraz obchodami 1000-lecia chrztu Polski. Ponadto kierownik oddziału Andrzej Grochowski wygłosił referat na temat „Notatki ze spotkań, czyli polityka wyznaniowa w PRL”. Na uroczyste otwarcie przybyli liczni przedstawiciele duchowieństwa, władze samorządowe miasta oraz młodzież licealna.
- IV 2006 r. — AP m.st. Warszawy udostępniło fundacji „Ja Wisła” materiały archiwalne na wystawę pt.: „Wisła, jaka była”. Wśród nich były fotografie i mapy warszawskiej Wisły, pochodzące z następujących zbiorów: Zbiór Korotyńskich, Zbiór pocztówek do 1939 r., Zbiór fotografii Z. Marcinkowskiego oraz Kolekcja I map i planów Warszawy.

Celem ekspozycji było pokazanie życia i rozwoju miasta Warszawy w symbiozie z rzeką. Miejscem realizacji projektu „Wisła, jaka była” jest teren wokół Portu Czerniakowskiego. AP m.st. Warszawy jest oficjalnym partnerem projektu.

- 3 V 2006 r. — podczas uroczystej sesji Rady Miejskiej w Nidzicy, zwołanej z okazji 625. rocznicy nadania praw miejskich miastu, Hubert Domański, pracownik archiwum, wygłosił referat pt. „Nidzica przedlokacyjna i lokacyjna”, ilustrowany prezentacją multimedialną dawnych dokumentów, planów oraz starych i obecnych fotografii Nidzicy i regionu.
- 3 V 2006 r. — uroczystej, wspólnej sesji Rady Miejskiej i Rady Powiatu Łowickiego towarzyszyła ceremonia otwarcia wystawy w Muzeum w Łowiczu, poświęconej 90. rocznicy powstania łowickiego harcerstwa. Obok Komendy Hufca Związku Harcerstwa Polskiego w Łowiczu oraz Muzeum w Łowiczu, jej współorganizatorem był miejscowy oddział AP m.st. Warszawy. Wystawa towarzyszyła uroczystościom rocznicowym uchwalenia Konstytucji 3 Maja i nadania ks. Prałatowi Stefanowi Wysokiemu, kapelanowi Stowarzyszenia Szarych Szeregów, tytułu Honorowego Obywatela Łowicza. Wśród materiałów archiwalnych tworzących ekspozycję były m.in. fotografie i egzemplarze prasy łowickiej z okresu międzywojennego, przedstawiające pierwszych komendantów obwodu Księstwa Łowickiego oraz ilustrujące życie łowickich drużyn, a także m.in. legitymacje harcerskie i kronika Łowickiej Drużyny Harcerskiej. Wystawa była czynna do 31 maja.
- W 16 V 2006 r. — w Muzeum Niepodległości w Warszawie odbyła się sesja naukowa, zorganizowana z okazji 25. rocznicy śmierci Prymasa Tysiąclecia, pt. „Kościół i Prymas Stefan Wyszyński 1956–1966”. Sesję przygotowali: Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, Instytut Pamięci Narodowej oraz Muzeum Niepodległości. Sesji towarzyszyła ekspozycja, przygotowana przez AP m.st. Warszawy zawierająca materiały dotyczące ks. prymasa Stefana Wyszyńskiego, m.in. akt urodzenia, dokumenty rodzinne, fotografie.
- 2 VI–1 VIII 2006 r. — AP m.st. Warszawy jest jednym ze współorganizatorów wystawy autorstwa varsavianisty Rafała Chwyszczuka pt. „Warszawa jest wielka”, otwartej na stacji Metro Centrum. Wystawa za pośrednictwem fotografii prezentuje przemiany największego i najbardziej znanego warszawskiego skrzyżowania: Al. Jerozolimskich z ul. Marszałkowską. Ekspozycja stanowi część programu „Warszawa jest trendy”, zainicjowanego przez stołeczne miasto. AP m.st. Warszawy udostępniło organizatorom fotografie przedwojennej architektury miasta, przedstawiające Al. Jerozolimskie 35, Marszałkowską 102 oraz ukazujące powojenne zniszczenia miasta: tzw. „parterową” ul. Marszałkowską i ruiny Dworca Głównego. Natomiast okres odbudowy prezentowały fotografie z budowy Pałacu Kultury i Nauki oraz tzw. Ściany Wschodniej.

- 9 VI 2006 r. — w Muzeum Historycznym m.st. Warszawy otwarta została wystawa pt. „Towarzystwo Opieki nad Zabytkami Przeszłości. Stulecie istnienia”, na którą AP m.st. Warszawy udostępniło materiały ze swoich zbiorów.

4. NABYTKI I DAROWIZNY

AAN

- II kwartał 2006 r. — do zasobu archiwum przyjęto akta m.in. Fundacji Edukacji i Badań Bankowych w Warszawie z lat 1992–2003 (164 j.a. — protokoły posiedzeń władz fundacji, materiały z konferencji i sympozjów naukowych, opracowania naukowe i marketingowe) oraz Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Integracji Europejskiej i Pomocy Zagranicznej z lat 1991–1996 (1301 j.a. zawierających materiały grup roboczych działających przy pełnomocniku, kwestionariusze z danymi dotyczącymi stopnia przygotowania Polski do integracji ze strukturami Unii Europejskiej w różnych dziedzinach życia gospodarczego i społecznego, opinie w kwestii zgodności prawa polskiego z analogicznymi normami prawnymi obowiązującymi z krajach Unii). Zakończono przejmowanie akt Instytutu Pracy i Spraw Socjalnych w Warszawie z lat 1981–1992 (w sumie zespół liczy 1612 j.a. obejmujących protokoły posiedzeń Rady Naukowej i Kolegium Instytutu, opracowania i analizy naukowo-badawcze, materiały z konkursów, wydawnictwa instytutu). Do archiwum wpłynęły także materiały zgromadzone w trakcie działania Polsko-Brytyjskiej Komisji Historycznej do Spraw Dokumentacji Działalności Polskiego Wywiadu w II Wojnie Światowej i Jego Współdziałania z Wywiadem Brytyjskim (342 teczki kserokopii oryginalnych dokumentów z różnych placówek archiwalnych Europy i Ameryki Północnej dotyczących działalności i największych osiągnięć polskiego wywiadu wojskowego i gospodarczego w latach 1939–1945).

AP W ELBLĄGU Z SIEDZIBĄ W MALBORKU

- VI 2006 r. — archiwum przejęło materiały archiwalne zlikwidowanych Elbląskich Zakładów Naprawy Samochodów z lat 1945–2004. Zakłady znajdujące się na terenie dawnej fabryki samochodów Komnicka należały po wojnie do najważniejszych przedsiębiorstw przemysłowych Elbląga. Do szczególnie cennych materiałów należy zaliczyć akta organizacyjne przedsiębiorstwa z najwcześniejszego okresu działalności, kroniki zakładów oraz najstarsze teczki osobowe pionu kierowniczego i inżynierskiego z lat 1946–1949.

AP W KATOWICACH

- II kwartał 2006 r. — zasób AP w Katowicach powiększył się o dopływy materiałów do następujących zespołów: Urząd Stanu Cywilnego w Miasteczku Śląskim z lat 1874–1903, Urząd Stanu Cywilnego w Bibieli z lat 1874–1903, Urząd Rejonowy w Tarnowskich Górach z lat 1990–1998, Paweł Maniura — Fabryka Maszyn i Aparatów

Elektrycznych UNION w Katowicach z lat 1933–1936, Fabryka Specjalnych Maszyn i Urządzeń Technologicznych Ema-Komel w Katowicach z lat 1962–1997, Akta stanu cywilnego Okręgu Bożniczego w Kromolowie z lat 1855–1904, Powszechna Kasa Oszczędności Oddział w Olkuszu z lat 1957–1978, Ministerstwo Górnictwa i Energetyki w Katowicach — odcinek II z lat 1953–1990, Huta „Zawiercie” w Zawierciu z lat 1948–1996, Komitet Miejski Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej w Zawierciu z lat 1969–1972, Sąd Obwodowy w Królewskiej Hucie z lat 1940–1945, Komisje wyborcze do przeprowadzenia wyborów do Sejmu i Senatu RP w województwie śląskim z 2005 r., Komisje wyborcze do przeprowadzenia wyborów Prezydenta RP w województwie śląskim z 2005 r., Powszechna Kasa Oszczędności Oddział w Olkuszu z lat 1957–1981, Urząd Stanu Cywilnego w Kochłowicach z lat 1874–1899, Urząd Stanu Cywilnego w Nowej Wsi z lat 1874–1899, Urząd Stanu Cywilnego w Wirku z lat 1874–1899, Huta „Katowice” w budowie w Dąbrowie Górniczej z lat 1972–1977, Górnośląskie Zakłady Azotowe Spółka Akcyjna z lat 1915–1943, Kopalnia Węgla Kamiennego Siersza w Trzebini z lat 1948–2000.

- 10 IV 2006 r. — oddział archiwum w Żywcu powiększył swój zasób o zakupiony, unikalny i doskonale bibliograficznie opisany zbiór materiałów prasowych obrazujący gospodarkę, kulturę, życie społeczne i polityczne Żywiecczyzny oraz powstałego w 1975 r. województwa bielskiego. Zbiór ten pochodzi z lat 1933–2000, stanowi bardzo ciekawy przyczynek do badań nad historią regionu i cenne uzupełnienie zasobu. Tematycznie obejmuje takie dziedziny jak: kultura i sztuka, wydarzenia społeczno-polityczne, administracja, oświata i wychowanie, historia i tradycja, turystyka i wypoczynek, zdrowie i opieka społeczna, wymiar sprawiedliwości i ochrona środowiska. Są to materiały cenne i unikatowe nie tylko jako źródło badań nad historią regionu czy prasoznawstwa, ale również ze względu na ich kompletne i bardzo staranne opracowanie. Zbiór obejmuje 24,7 m.b. (527 j.a.).

AP W KIELCACH

- II kwartał 2006 r. — zasób archiwum wzbogacił się o nowe zespoły akt: Powszechna Kasa Oszczędności Oddział II w Kielcach z lat 1970–1976 i Powszechna Kasa Oszczędności Oddział w Końskich. Do zasobu pińczowskiego oddziału przejęto nowe zespoły akt gminnych rad narodowych w Oleśnicy, Pacanowie, Stopnicy i Złotej z lat 1973–1990 oraz urzędów gmin w Oleśnicy, Stopnicy i Złotej z lat 1973–1990.

AP W LESZNIE

- II kwartał 2006 r. — zasób archiwum w Lesznie wzbogacił się o: akta Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Gostyniu z lat 1845–1985, Akta gruntowe Sądu Grodzkiego w Śmiglu z lat 1793–2004, Oddziału w Górze 1985–2001 Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Państwowego, dopływ do zespołu Sąd Okręgowy w Lesznie 1945–1950, dopływ do akt Sądu Powiatowego w Lesznie 1950–1975.

AP W LUBLINIE

- VI 2006 r. — Halina Kaim, mieszkanka Lublina, przekazała do zasobu AP w Lublinie 68 cennych fotografii wykonanych w większości przez jej ojca Henryka Andrzejkowicza. Był on w okresie międzywojennym podoficerem w 1. Pułku Strzelców Konnych w Garwolinie i zarazem pułkowym fotografem. 1. Pułk Strzelców Konnych w Garwolinie powstał w maju 1921 r. z utworzonego w 1919 r. na terenie Francji w armii gen. Hallera 4. Pułku Szwoleżerów, przemianowanego już w Polsce na I Dywizjon 1. Pułku Dragonów Kresowych (1 września 1919 r.), a następnie III Dywizjon Strzelców Konnych. Nieoficjalnie nosił imię cesarza Napoleona. Przed wojną stacjonował w Garwolinie. Po 6 sierpnia 1939 r. pułk został zmotoryzowany i wszedł w skład Warszawskiej Brygady Pancerno-Motorowej. Rozwiązanie pułku nastąpiło 20 września 1939 r. wraz z kapitulacją Armii „Lublin”. Przekazane fotografie niestety nie są opisane, jednakże udało się ustalić, że wykonano je w latach 30. XX w. ponieważ występuje na nich m.in. płk Adam Zakrzewski, dowódca pułku w latach 1929–1937. Przedstawiają one zarówno życie codzienne pułku — ćwiczenia, manewry, szkolenia — jak i uroczystości i święta pułkowe, wizyty distinguished gości, zawody konne, życie rodzin wojskowych, zabawy taneczne, „Hubertusa”, dzieci w przedszkolu i w szkole. Reasumując, są cennym źródłem do dziejów wojskowości w II Rzeczypospolitej.
- VI 2006 r. — drugim nabytkiem archiwum lubelskiego jest dopływ do Archiwum Klemensowskich z Celejowa. Dobra celejowskie, położone w powiecie puławskim, w początkach XIX w. należały do Czartoryskich. Po konfiskacie dóbr w związku z powstaniem listopadowym władze carskie przekazały je za zasługi rodzinie Klemensowskich. Gdy po II wojnie światowej rozparcelowano dobra celejowskie, do AP w Lublinie przejęto (w 1955 r.) zaledwie 0,30 m.b. akt z archiwum Klemensowskich, z których utworzono 133 j.a. Znaczna część akt trafiła, jak się później okazało, w ręce prywatne. Obecnie jeden z mieszkańców Puław przekazał je w darze do archiwum. Akcesja liczy 1,60 m.b. akt (74 j.a.) i obejmuje chronologicznie lata 1822–1939. Są to akta administracyjno-gospodarcze dóbr Celejów, Klementowice i Gruszczyn (akta pomiaru dóbr), opisy zabudowań dworskich, tabele pańszczyzny i odrobkowe, wykazy podatkowe, księgi kasowe, księgi przychodu i wydatków, dzienniki z czynności ekonomicznych, raporty ekonomiczne z folwarków, akta gospodarstw leśnych, projekty tabel likwidacyjnych, rejestry propinacyjne, listy płac dla robotników najemnych, kontrakty dzierżawne.

AP W PIOTRKOWIE TRYBUNALSKIM

- IV 2006 r. — archiwum piotrkowskie przejęło z Miejskiego Domu Kultury w Radomsku spuściznę Henryka Fajta, muzyka i kompozytora, autora m.in. melodii partyzanckiej pieśni „Jędrusiowa dola” (partytura utworów własnych i aranżacje).

AP W POZNANIU

- 5 V 2006 r. — oddział w Gnieźnie AP w Poznaniu zakupił na aukcji internetowej siedemnastowieczną gnieźnieńską księgę radziecką. Całkowity koszt zakupu, łącznie z kosztami przesyłki, wyniósł 2301 zł z czego 1000 zł przekazała Rada Miasta Gniezna. Księga składa się z dwóch współprawnych części pochodzących z lat 1628–1630 i 1637–1642. Łącznie liczy 332 karty. Papier jest dobrze zachowany, w gorszym stanie jest natomiast późniejsza, amatorsko wykonana oprawa. Wcześniejsze losy księgi nie są znane — prawdopodobnie zaginęła z gnieźnieńskiego archiwum miejskiego jeszcze w XIX w — nie została bowiem umieszczona przez poznańskiego archiwistę, Adolfa Warschauera w inwentarzu akt miejskich Gniezna, sporządzanym przezeń pod koniec XIX w. Księga prowadzona była w języku łacińskim; tylko nieliczne zapisy powstały w języku polskim, np. list Zygmunta III Wazy do mieszczan gnieźnieńskich z 1629 r. o dostarczenie furmanów na wojnę szwedzką na Pomorzu Gdańskim.
- VI 2006 r. — NDAP przekazała do AP w Poznaniu materiały dotyczące Gottfrieda Rotherta, otrzymane od szefa archiwów czeskich. V. Babeczki. Materiały składają się z pliku 13 luźnych kart, z których niektóre są zapisane obustronnie. Wszystkie (z wyjątkiem dwóch) dotyczą Gottfrieda Rotherta, ogrodnika, urodzonego w październiku 1807 r. w Hochbeltsch (dziś Bełcz Górny), powiat Góra. Materiały, z wyjątkiem jednego niezidentyfikowanego, będącego, jak się wydaje fragmentem biblijnej księgi Apokalipsy św. Jana, pochodzą z lat 1827–1853. Większość materiałów dotyczących Rotherta to listy polecające wystawiane mu na koniec służby.
- II kwartał 2006 r. — zasób AP w Poznaniu powiększył się o nowe zespoły akt i dopływy do zespołów. Na szczególną uwagę zasługuje zakup pięciu listów autorstwa Carla Gottfrieda Weide do gminy braci czeskich z II połowy XVIII w. Zakupione listy są cennym uzupełnieniem zespołu Akta Braci Czeskich.
- II kwartał 2006 r. — dr Łukasza Jastrząb przekazał do zasobu archiwum materiały archiwalne, które zebrał przygotowując pracę doktorską na temat Poznańskiego Czerwca 1956 r. Doktorat pt. „»Rozstrzelano moje serce w Poznaniu«. Poznański Czerwiec 1956 r. — straty osobowe i ich analiza” ukazał się drukiem w Wydawnictwie Comandor. Wśród przekazanych materiałów znalazły się fotografie uczestników wydarzeń i mogił poległych, odpisy aktów zgonu z USC oraz fotokopie szpitalnych kart zgonu zachowane w Spółdzielni Pracy UNIVERSUM.
- I półrocze 2006 r. — zasób konińskiego oddziału AP w Poznaniu powiększył się nowe zespoły akt: Prokuratura Wojewódzka w Koninie z lat 1975–1980 (akta z zakresu administracji), Prokuratura Rejonowa w Koninie z lat 1975–1980 (akta z zakresu administracji), Prokuratura Rejonowa w Turku z lat 1975–1980 (akta z zakresu administracji), Prokuratura Rejonowa w Słupcy z lat 1975–1980 (akta z zakresu

administracji), Zespół Elektrowni „Pątnów–Adamów–Konin” z lat 1956–1994. W ramach dopływów przejęto również m.in. z Delegatury w Koninie Krajowego Biura Wyborczego materiały archiwalne wyborów Prezydenta RP w 2000 r. oraz z wyborów do Sejmu i Senatu RP w 2001 r. (wraz z wyborami uzupełniającymi 2001–2005).

AP W RADOMIU

- VI 2006 r. — archiwum otrzymało w darze od reprezentantów rodu Pruszków zbiór kilkudziesięciu dokumentów (tworzących w sumie 14 j.a.) z lat 1793–1879, dotyczących funkcjonowania podradomskich dóbr ziemskich Woźniki. Materiały te to w znacznej części odpisy i wypisy z ksiąg grodzkich i ziemskich, utrwalające treści dokumentów pochodzących nawet z pierwszej połowy XV w., a zgromadzone w związku z toczonymi w dobie nowożytnej sporami granicznymi. Uwagę zwracają tutaj m.in. rejestry pomiarowe, plan gospodarczy lasów, materiały do przebadania kwestii uposażenia włościan i ich stosunków z właścicielami, dzierżawy różnych nieruchomości i informacje o dochodach jakie dawały. Materiały te stworzyły w zasobie archiwum nowy zespół — Akta dóbr Woźniki ze zbioru rodziny Pruszków.

AP W ZAMOŚCIU

- V 2006 r. — Franciszek Smoter przekazał do zasobu archiwum zamojskiego kolekcję 520 plakatów filmowych z lat 70. XX w., a wśród nich prace wszystkich najwybitniejszych autorów tamtego okresu. W kolekcji reprezentowani są między innymi tacy artyści graficy jak (alfabetycznie): Danuta Bagińska-Andrejew (10), Hanna Bodnar (7), Bohdan Butenko (1), Antoni Chodorowski (2), Jerzy Czerniawski (8), Jerzy Duda Gracz (1), Andrzej Dudziński (2), Maria Ekier (6), Jakub Erol (50), Jerzy Flisak (43), Marek Freudenreich (3), Wiktor Górka (5), Maria Ihnatowicz-Mucha (10), Andrzej Klimowski (8), Andrzej Krajewski (6), Ewa Libera (3), Eryk Lipiński (11), Edward Lutczyn (5), Lech Majewski (15), Grzegorz Marszałek (5), Anna Mikke (5), Jan Młodożeniec (16), Marcin Mroszczak (5), Rene Mulas (8), Krzysztof Nasfeter (6), Jacek Neugebauer (20), Andrzej Pągowski (17), Andrzej Piwoński (9), Marek Płoza-Doliński (13), Elżbieta Procka (14), Tomasz Rumiński (3), Romuald Socha (31), Marian Stachurski (3), Franciszek Starowieyski (2), Waldemar Świerzy (9), Włodzimierz Terechowicz (6), Wiesław Wałkuski (5), Mieczysław Wasilewski (26), Maciej Żbikowski (16). Autorów ok. 40 plakatów nie udało się ustalić. Przekazane zostały również plakaty o innej tematyce, autorem dwóch z nich jest znany polski artysta Roman Opałko (1964 r.). Plakaty zewidencjonowano, w większości także zdigitalizowano i umieszczono na stronie internetowej archiwum (co najmniej połowy z nich nie rejestruje żadna strona internetowa). Jest to jedna z bardziej znaczących prezentacji polskiego plakatu filmowego.
- V 2006 r. — Andrzej Iwańciów z Gdańska przekazał materiały archiwalne o swoim ojcu. Marian Iwańciów (1906–1971) był znanym zamojskim artystą malarzem i

pedagogiem, dyrektorem miejscowego PLSP. W tym roku mija 100. rocznica jego urodzin i 35. rocznica śmierci. W przekazanych archiwaliach znajdują się dokumenty, katalogi wystaw, wycinki prasowe, fotografie a także teka 23 prac artysty — są to drzeworyty z okresu studiów w Wilnie, akwarele i rysunki.

5. POPULARYZACJA ZASOBU

AAN

- 23, 10, 24 IV, 20, 22, 24 V 24006 r. — pracownicy archiwum przygotowali i przeprowadzili siedem prelekcji na temat historii, organizacji i działalności archiwum, dla studentów: Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie, Uniwersytetu Stefana Kardynała Wyszyńskiego w Warszawie, Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Uniwersytetu Warszawskiego.
- 10 V 2006 r. — w archiwum przebywała ekipa telewizyjna, kierowana przez reżysera Stanisława Muchę, realizująca film sensacyjny „Nadzieja”.
- 25 V–2 VII 2006 r. — archiwum udostępniło dokumenty ze swojego zasobu na wystawę „Polska i Stolica Apostolska X–XXI wiek”, zorganizowaną na Zamku Królewskim w Warszawie.

ADM

- 21 IV 2006 r. — otwarta została wystawa „Zielna 37”, zorganizowana przez Fundację Współpracy Polsko Niemieckiej wspólnie z ADM.
- Pracownicy archiwum przygotowali i przeprowadzili pokazy materiałów archiwalnych dla 7 grup studentów wyższych uczelni: Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, Uniwersytetu Warszawskiego, Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie, Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Uniwersytetu Opolskiego, Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II (łącznie 194 osoby).
- 31 V, 20 VI 2006 r. — mgr Urszula Wieczorek, kierownik oddziału fotografii, przygotowała i wygłosiła dwie prelekcje. W maju, połączoną z prezentacją multimedialną, dla pracowników Instytutu Pamięci Narodowej na temat „Historia fotografii. Metody postępowania z dokumentacją fotograficzną”, oraz w czerwcu, na Seminarium Archiwalnym Sekcji Archiwa Zakładowe Stowarzyszenia Archiwistów Polskich w Starych Jabłonkach, na temat „Wartościowanie dokumentacji fotograficznej”.
- VI 2006 r. — w Oddziale Fotografii ADM przebywała na praktyce studenckiej jedna osoba z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu.
- VI 2006 r. — zakończyły się zajęcia praktyczne dla I klasy PSIAK o profilu archiwalnym, które odbywały się raz w tygodniu w ADM od września 2005 r.

- VI 2006 r. — umieszczono w Internecie publicznie dostępną bazę nagrań Rozgłośni Polskiej Radia Wolna Europa.
- 2 VI–1 VIII 2006 r. — ADM użyczyło ze swoich zbiorów fotografie, które są eksponowane na wystawie „Warszawa jest trendy”, zorganizowanej na stacji metra Centrum w ramach promocji stolicy.

AP W ELBLĄGU Z SIEDZIBĄ W MALBORKU

- V–VI 2006 r. — przeprowadzono kwerendę tematyczną i własnościową dotyczącą dziejów i majątku Kościoła ewangelicko-reformowanego w Elblągu przed 1945 r. Podstawą źródłową były zachowane materiały archiwalne Sądu Obwodowego i Urzędu Katastralnego w Elblągu z lat 1879–1944.

AP W KATOWICACH

- 28 IV–30 IX 2006 r. — w siedzibie archiwum otwarto wystawę „Żywiecczyzna i jej ostatni właściciele Habsburgowie”. Ceremonię otwarcia zaszczylicili swoją obecnością m.in. księżna Maria Krystyna Habsburg, poseł Zbyszek Zaborowski, prezydent Katowic Piotr Uszok, radny Sejmiku Śląskiego Karol Stasica. Obecne były też władze innych miast śląskich m.in. starosta gliwicki Michał Nieszporek oraz władze miasta i powiatu żywieckiego z burmistrzem Żywca Antonim Szlagorem, przewodniczącym Rady Miejskiej Żywca Markiem Moszczakiem, przedstawicielem Zarządu Powiatu Żywieckiego Grzegorzem Figurą. Uroczystość zgromadziła też zainteresowanych wystawą dyrektorów przedsiębiorstw, urzędów, muzeów i innych instytucji kulturalno-oświatowych regionu. Celem wystawy było przybliżenie społeczności województwa śląskiego dziedzictwa kulturalnego i gospodarczego Żywiecczyzny, powiązanego z przedstawicielami cesarskiej linii Habsburgów. Prezentowane archiwalia pochodziły ze zbiorów żywieckiego oddziału AP w Katowicach, podobnie jak fotografie portretów członków rodziny Habsburgów autorstwa W. Kossaka, K. Pochwalskiego i T. Axentowicza. Unikalnymi dokumentami zaprezentowanymi w trakcie ekspozycji były m.in. „Kopier-Buch” (kopiały korespondencji arcyksięcia Karola Stefana Habsburga w sprawach prywatnych i gospodarczych z lat 1905–1922), archiwalia dotyczące starań arcyksięcia o uzyskanie obywatelstwa polskiego (wraz ze świadectwem przynależności do gminy Isep z 1919 r. oraz decyzją Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z 1921 r., na mocy której arcyksiążę Karol Stefan Habsburg i jego żona Maria Teresa otrzymali akt nadania obywatelstwa państwa polskiego), bogato ilustrowane plany budowlane autorstwa Karola Pietschki, architekta arcyksięcia Albrechta Fryderyka Habsburga. Ekspozycję uzupełniały archiwalia obrazujące najważniejsze wydarzenia z życia miasta Żywca, spisane w księgach miejskich, takich jak np. „Acta Civitatis” z 1766 r., czy autorstwa kronikarza F. Augustina z 1842 r. Honorowy patronat nad imprezą objęli księżna Maria Krystyna Habsburg i burmistrz Żywca Antoni Szlagor, natomiast patronat medialny zapewniły regionalne środki

masowego przekazu. Z okazji wystawy ukazał się katalog.

- 15, 16, 30 V i 6, 8, 10 VI 2006 r. — w AP w Katowicach przyjęto grupy uczniów i studentów z Zespołu Szkół Ogólnokształcących i Elektrycznych w Katowicach oraz Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Goście mogli zwiedzić wystawę „Żywieccyzna i jej ostatni właściciele Habsburgowie”, magazyny oraz pracownie konserwacji, introligatorską i fotograficzną. Uczniowie i studenci wysłuchali również prelekcji na temat organizacji pracy i zasobu archiwum, zasad udostępniania akt w pracowni naukowej, podstaw ochrony zasobu oraz korzystania z baz danych.

AP W KIELCACH

- W związku z 215. rocznicą ogłoszenia Konstytucji 3 Maja na stronie internetowej archiwum zaprezentowano wybór dokumentów związanych z tym wydarzeniem. Archiwalia prezentowane też były w dniu 3 maja w TVP3 Kielce.
- V 2006 r. — archiwum ogłosiło konkurs na temat „Organizacje młodzieżowe na terenie mojej szkoły”, adresowany do uczniów szkół kieleckich i członków organizacji młodzieżowych. Rozstrzygnięcie konkursu planowane jest na początku października br.
- II kwartał 2006 r. — przeprowadzono zajęcia popularyzatorskie o zasobie archiwum i możliwościach korzystania z archiwaliów dla studentów Akademii Świętokrzyskiej w Kielcach (5 grup), młodzieży szkolnej (4 grupy) oraz prelekcje związane z 260. rocznicą urodzin Tadeusza Kościuszki dla uczniów (2 grupy).

AP W KRAKOWIE

- IV 2006 r. — w siedzibie krakowskiego archiwum udostępniono zwiedzającym wystawę pt. „Wesołego Alleluja...”, na której zaprezentowano kolorowe skany świątecznych kartek pocztowych z XIX/XX w.
- V–VI 2006 r. — „Mamo... Tato...” to tytuł wystawy przygotowanej w AP w Krakowie prezentującej kolorowe skany laurek oraz kartek pocztowych z pierwszej połowy XIX w. związanych z Dniami Matki i Ojca.
- 8 VI–8 VII 2006 r. — „Nowy Ratusz — w stulecie rozbudowy krakowskiego Magistratu” to tytuł wystawy, zorganizowanej przez pracowników AP w Krakowie w Muzeum Historycznym m. Krakowa. Uroczystości otwarcia dokonał prezydent Krakowa Jacek Majchrowski. Wystawa ta została przygotowana w związku z 100. rocznicą rozpoczęcia rozbudowy siedziby władz miasta. Jubileusz ten stał się doskonałą okazją do zaprezentowania ponad 40 obiektów, takich jak oryginalne projekty architektoniczne, czy projekty aranżacji wnętrz. Wystawa spotkała się z zainteresowaniem krakowskich mediów, o czym świadczą liczne artykuły („Gazeta Wyborcza”, nr 134 z 9 VI br., „Dziennik Polski”, nr 134 z 9 VI br.), oraz audycje telewizyjne i radiowe (materiał w wieczornym wydaniu „Kroniki Krakowskiej” TVP3 z 8 VI br., oraz w „Kronice Kulturalnej” Radia Kraków z 8VI br.).

- VI–VII 2006 r. — w siedzibie nowotarskiego oddziału archiwum krakowskiego otwarta została wystawa pt. „Życie polityczne i społeczno-kulturalne Nowego Targu w czasach nowożytnych”. Ekspozycja obejmuje materiały archiwalne przedstawiające życie nowotarzan na tle wydarzeń historycznych XIX i XX w. (wojny napoleońskie, I wojna światowa, tradycje narodowe i patriotyczne), m.in. urzędowe dokumenty, zdjęcia, wizerunki herbów, portrety nowotarskich burmistrzów, fotografie dokumentujące życie mieszkańców.
- VI–IX 2006 r. — z okazji 660. rocznicy nadania praw miejskich Nowemu Targowi w siedzibie nowotarskiego oddziału AP w Krakowie otwarto wystawę pt. „Słowo i obraz — Nowy Targ w dokumencie archiwalnym”, na której zaprezentowano szeroki wybór materiałów archiwalnych obrazujących historię Nowego Targu od średniowiecza do XX w.
- VI–XI 2006 r. — pracownicy nowosądeckiego oddziału archiwum przygotowali wystawę pt. „Wczasy PRL-u”, którą można zwiedzać do końca listopada w siedzibie oddziału. Na wystawie prezentowane są materiały archiwalne (zdjęcia, podania, skargi) związane z Funduszem Wczasów Pracowniczych.
- II kwartał 2006 r. — pracownicy krakowskiego archiwum współpracowali z Ośrodkiem Regionalnym Telewizji Polskiej w Krakowie w przygotowaniu cyklu programów popularyzujących dzieje Krakowa. W programach tych mgr Magdalena Marosz, zastępca dyrektora, przybliżyła historię miasta prezentując materiały archiwalne z zasobu AP w Krakowie. Przygotowano dwie audycje poświęcone związkom Krakowa z Florencją oraz dziejom kościoła Bożego Ciała w Krakowie.
- II kwartał 2006 r. — pracownicy bocheńskiego oddziału AP w Krakowie współpracowali z „Gazeta Krakowską” przy przygotowywaniu artykułów na temat historii regionu, udzielając informacji do artykułu „Nieznana bohaterka”, poświęconego Idzie Greenberg, która uratowała 250 dzieci z getta bocheńskiego w czasie II wojny światowej oraz do artykułu „Miasto wolne od rozpusty”, poświęconego 500-letniej tradycji domu publicznego w Bochni.
- 12 IV 2006 r. — na łamach czasopisma „TEMI” (nr 15) ukazał się wywiad z Maciejem Dudkiem, kierownikiem tarnowskiego oddziału AP w Krakowie, na temat przeprowadzania poszukiwań genealogicznych w zasobie archiwalnym.

AP W LESZNIE

- 4 V–9 VI 2006 r. — w archiwum czynna była wystawa poświęcona gen. Stanisławowi Maczkowi i jego pancernym. Wystawę zwiedziło ponad 300 uczniów leszczyńskich gimnazjów i liceów.

AP W LUBLINIE

- 15 V 2006 r. — w siedzibie chełmskiego oddziału AP w Lublinie zorganizowana została wystawa pt. „Życie sportowe w Chełmie w latach 1918–1939”. Na ekspozycję

złożyły się dokumenty archiwalne, zdjęcia, wycinki prasowe ilustrujące działalność organizacji, stowarzyszeń i klubów sportowych oraz dyscyplin sportowych, uprawianych w Chełmie w okresie międzywojennym, takich jak: lekkoatletyka, piłka nożna, gimnastyka, koszykówka, kolarstwo, pływanie, wioślarstwo, szermierka, łyżwiarstwo, narciarstwo. Łącznie zaprezentowano ok. 100 dokumentów, pochodzących z zasobu archiwum oraz ze zbiorów prywatnych znanego chełmskiego regionalisty Waldemara Antoniego Kozłowskiego. Wystawa była adresowana do mieszkańców Chełma, w tym do młodzieży szkolnej, a w szczególności do klas o profilu sportowym.

AP W ŁODZI

- 12 IV 2006 r. — odbyły się zajęcia dla grupy studentów historii o specjalizacji archiwalnej z Uniwersytetu Łódzkiego. Tematem ich była organizacja i zadania państwowej służby archiwalnej. Prowadzący zajęcia Andrzej Drakoniewicz, kierownik oddziału III, przedstawił studentom organizację państwowej administracji archiwalnej, rolę Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych, sieć archiwów państwowych bezpośrednio podległych NDAP oraz ich organizację wewnętrzną. Studentom przybliżono zasadnicze zadania, jakie spełnia służba archiwalna, w tym archiwa państwowe. Zwrócono także uwagę na nowe funkcje, jak np. działalność gospodarcza w dziedzinie przechowywania dokumentacji osobowej i płacowej.

AP W PIOTRKOWIE TRYBUNALSKIM

- 5–7 VI 2006 r. — w ramach zorganizowanych po raz pierwszy Piotrkowskich Dni Nauki obejmujących cykl imprez kulturalnych i naukowych, przygotowanych przez piotrkowskie ośrodki naukowe, oświatowe i kulturalne, archiwum piotrkowskie przygotowało i przeprowadziło cztery lekcje archiwalne dla 85 uczniów z piotrkowskich liceów.

AP W PŁOCKU

- 1 VII 2006 r. — w archiwum plockim uruchomiono połączenie SKYPE na podstawie protokołu VOIP. Posłuży ono realizacji bezpłatnych połączeń, w szczególności z oddziałami zamiejscowymi oraz z innymi użytkownikami. Nazwa podstawowego konta użytkownika: archiwum_plock_sekretariat. Pełna lista użytkownika SKYPE z AP Płock znajduje na stronie internetowej www.archiwa.plock.com.

AP W POZNANIU

- II–VI 2006 r. — „Tłoki pieczętne w zasobie Archiwum Państwowego w Poznaniu” to tytuł wystawy przygotowanej przez pracowników archiwum i udostępnionej zwiedzającym w jego siedzibie. Obiekty wyeksponowano w pięciu grupach rzeczowych. Pierwsza obejmowała tłoki pieczętne miast i wsi. Wśród nich znalazł się tłok pieczęci wielkiej miasta Poznania z XIV w. oraz tłoki pieczętne wielu innych miast wielkopolskich zarówno radzieckie, jak wójtowskie i ławnicze. Kolejną grupę stanowiły

łtuki pieczętne urzędów i instytucji, wśród nich m.in. pieczęcie urzędników stanu cywilnego, sądów i inne. W trzeciej grupie pokazano m.in. łtuki kościołów, bractw i stowarzyszeń kościelnych, zakonów, kapituły katedralnej i kurii biskupiej w Poznaniu. W kolejnej grupie wystawiono łtuki pieczętne cechów rzemieślniczych i bractw kupieckich poznańskich i wielkopolskich. W ostatniej grupie przedstawiono pieczęcie królewskie i osób znanych z życia publicznego, m.in.. królów (np. Augusta II, Wilhelma I, Kazimierza Raczyńskiego, starosty generalnego Wielkopolski, Aleksandra Kazimierza Bereśniewicza, biskupa włocławskiego, i innych).

- 13 II 2006 r. — na łamach „Gazety Poznańskiej” ukazał się wywiad mgr. Henryka Krystka, dyrektora AP w Poznaniu, na temat materiałów źródłowych dokumentujących zniszczenia miasta Poznania poniesione w wyniku działań II wojny światowej. Wywiad ukazał się w związku z powołaniem przez prezydenta m. Poznania specjalnego zespołu ds. oszacowania szkód poniesionych przez Poznań, w skład którego wszedł również dyrektor AP w Poznaniu.
- 3 III 2006 r. — na łamach „Gazety Poznańskiej” ukazał się wywiad mgr. Przemysława Wojciechowskiego, kierownika Pracowni Konserwacji Materiałów Archiwalnych, pt. „W proch się obróć” na temat realizacji programu „Kwaśny papier”.
- 24 III–20 IV 2006 r. — w siedzibie poznańskiego archiwum mgr Zofia Wojciechowska, kustosz w AP w Poznaniu, przeprowadziła cykl zajęć dla dwóch grup studentów pierwszego roku archiwistyki Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Każda grupa odbyła trzy zajęcia, podczas których omówiono rozwój form kancelaryjnych i przedstawiono materiały archiwalne z zasobu archiwum ilustrujące ten proces w okresie XII–XVIII w., tj. włącznie z aktami powstającymi w Wielkopolsce po zajęciu jej przez Prusy w 1793 r.
- 12 IV 2006 r. — grupa studentów informacji naukowej UAM wraz z opiekunem prof. Mirosławem Górnym wysłuchała prelekcji mgr Zofii Wojciechowskiej na temat dziejów archiwum oraz materiałów archiwalnych w nim przechowywanych, ilustrowanej pokazem archiwaliów z XIII–XIX w.
- 25 IV 2006 r. — na łamach „Gazety Poznańskiej” ukazał się apel dyrektora AP w Poznaniu o przekazywanie dokumentów i informacji dotyczących osób represjonowanych za pomoc Żydom podczas II wojny światowej. Apel zamieszczono w związku z projektem INDEX Polaków zamordowanych lub represjonowanych za pomoc Żydom w czasie II wojny światowej. Projekt ten jest realizowany we współpracy z Instytutem Studiów Strategicznych w Krakowie. Nad przebiegiem prowadzonych w jego ramach prac czuwa Rada Programowa, kierowana przez prof. Władysława Bartoszewskiego.
- 18 V 2006 r. — w gmachu archiwum mgr Zofia Wojciechowska przeprowadziła zajęcia dla studentów kultury politycznej UAM na temat „Urzędy i instytucje okresu

staropolskiego i wytworzone przez nie akta”. Wykład połączony był z prezentacją archiwaliów z okresu XII–XVIII w.

- 24 V 2006 r. — przedstawiciele oddziału w Gnieźnie archiwum poznańskiego uczestniczyli w spotkaniu autorskim połączonym z promocją książki Haliny Sajewskiej pt. *Polski Czerwony Krzyż w dziejach Gniezna 1919–2004*. W publikacji tej wykorzystano materiały archiwalne przechowywane w oddziale gnieźnieńskim AP w Poznaniu.
- V 2006 r. — mgr Zofia Wojciechowska udzieliła dziennikarce „Gazety Poznańskiej” informacji na temat funkcjonowania instytucji kata w dawnym Poznaniu oraz miejsc odbywania kar, a także przygotowała prezentację materiałów archiwalnych zawierających informacje do tego zagadnienia, np. kontrakt poznańskiej rady miejskiej z katem z XVIII w.
- 6 VI 2006 r. — w Urzędzie Miejskim w Gnieźnie zorganizowano konferencję prasową podczas której prezentowano nowonabytą gnieźnieńską księgę radziecką. Obecni byli przedstawiciele mediów ogólnopolskich i lokalnych. Informacje o nowym nabytku ukazały się w programach informacyjnych TVN24, poznańskim „Teleskopie” i gnieźnieńskiej telewizji kablowej, w Radio „Gniezno” i Radio „Plus”. Notatki prasowe ukazały się też w „Głosie Wielkopolskim” zarówno na stronach z informacjami ogólnopolskimi, jak i na stronach lokalnych oraz w gnieźnieńskich tygodnikach: „Przemiany na Szlaku Piastowskim”, „Wiadomości Gnieźnieńskie” i „Przegląd Gnieźnieński”.
- 16 VI 2006 r. — na łamach „Głosu Wielkopolskiego” ukazała się notatka na temat przekazanych przez dr. Łukasza Jastrzęba do zasobu AP w Poznaniu materiałów dotyczących Poznańskiego Czerwca 1956 r.
- 27 VI 2006 r. — na łamach Gazety Poznańskiej ukazała się notatka na temat przekazania przez Spółdzielnię Pracy UNIVERSUM do zasobu poznańskiego archiwum materiałów dotyczących Poznańskiego Czerwca 1956 r.
- VI 2006 r. — w siedzibie AP w Poznaniu otwarto wystawę pt. „Poznański Czerwiec 1956” z okazji przypadającej w tym roku 50. rocznicy wybuchu powstania poznańskiego 1956 r. Na ekspozycję złożyły się akta pochodzące z zespołu Komitet Wojewódzki Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej w Poznaniu m.in.: relacje komitetów zakładowych Podstawowej Organizacji Partyjnej PZPR o nastrojach w zakładach pracy, korespondencja między KC PZPR w Warszawie a KW PZPR w Poznaniu, a także analizy wydarzeń poznańskich ukazujące stosunek władz partyjnych do nich. Poza tym na wystawie znalazła się ówczesna prasa poznańska oraz fotografie nagrobków ofiar tych wydarzeń. Wystawę wzbogaciły także kopie dokumentacji szpitalnej i pogrzebowej ofiar Poznańskiego Czerwca, подарowane przez Spółdzielnię Pracy UNIVERSUM w Poznaniu. Uzupełnieniem wystawy były

również kopie fotografii przedstawiających wydarzenia na ulicach poznańskich w dniu 28 czerwca 1956 r.

- II kwartał 2006 r. — pracownicy gnieźnieńskiego oddziału AP w Poznaniu przyjęli wycieczkę uczniów z Gimnazjum Nr 3 w Gnieźnie, dla których przygotowali pogadankę na temat możliwości wykorzystywania dokumentów przechowywanych w archiwach państwowych, na przykładzie zasobu własnego oddziału.

AP W RADOMIU

- 22 V–30 IX 2006 r. — w siedzibie archiwum miało miejsce otwarcie wystawy pt. „Ulicami miasta. Architektura i rozwój przestrzenny Radomia w fotografii w latach 1918–1980”. Na ekspozycję złożyło się blisko 300 fotografii i pocztówek pochodzących z różnych zespołów archiwalnych. Utrwalone zostały na nich przemiany w zabudowie głównych ulic i placów Radomia, prace budowlane przy wznoszenie osiedli mieszkaniowych i zakładów przemysłowych, scenki rodzajowe itp.

AP W SZCZECINIE

- 21 IV 2006 r. — w Instytucie Kaszubskim w Gdańsku odbyła się promocja drugiego tomu *Kroniki pomorskiej* Thomasa Kantzowa. Jej współwydawcą jest archiwum szczecińskie.
- 24 IV 2006 r. — w trakcie pobytu w archiwum grupy genealogów z Niemiec przygotowano i przeprowadzono dla nich prelekcję na temat zasobu i pomocy ewidencyjnych szczecińskiego archiwum pod kątem ich wykorzystania do badań genealogicznych.
- 8 V 2006 r. — zajęcia dla trzech grup studentów archiwistyki z Uniwersytetu Szczecińskiego z nauk pomocniczych historii przeprowadzili pracownicy archiwum.
- 9–11 VI 2006 r. — archiwum uczestniczyło w Dniach Morza, angażując się wraz z innymi zachodniopomorskimi urzędami i instytucjami, m.in. z Zamkiem Książąt Pomorskich, Książnicą Pomorską i Muzeum Narodowym, w przedsięwzięcia mające na celu promocję miasta i popularyzację poszczególnych placówek działających na terenie Szczecina. Archiwum zaprezentowało kopie kartografików pomorskich, zbiory pieczętno oraz własne wydawnictwa.

AP W TORUNIU

- 20–22 IV 2006 r. — w ramach VI Toruńskiego Festiwalu Nauki i Sztuki archiwum zorganizowało wystawę pt. „Toruń w PRL-u”, opowiadającą o życiu politycznym, kulturalnym, sportowym i codziennym Torunia. Jej trzon tworzyły fotografie, na których utrwalono zarówno uroczystości państwowe, jak i wydarzenia lokalne, oraz plakaty propagandowe i okolicznościowe. Dopelnieniem wystawy były akta, dokumentujące m.in. problematykę posiedzeń ciał kolegialnych, doskonale oddające atmosferę tamtych czasów. Ekspozycja cieszyła się dużym powodzeniem. Zwiedziło ją ok. 400 osób w grupach zorganizowanych i indywidualnie.

- 18–20 V 2006 r. — oddział wrocławski archiwum wziął udział w II Wrocławskim Festiwalu Kultury, Nauki i Techniki, w ramach którego mgr Rafał Więckowski przeprowadził warsztaty na temat „Jak prowadzić badania genealogiczne” (warsztaty dla zainteresowanych rozpoczęciem lub pogłębieniem wiedzy w zakresie prowadzenia badań genealogicznych, prezentacja materiałów archiwalnych, opracowań i publikacji). Ponadto zorganizowano wystawę materiałów archiwalnych pt. „Wrocławskie szkoły od XIX do połowy XX wieku”.
- II kwartał 2006 r. — przeprowadzono łącznie osiem pokazów dla młodzieży szkolnej i akademickiej, w tym dla: uczniów Liceum Hotelarskiego w Toruniu, VIII i IX Liceum Ogólnokształcącego, studentów Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu (historia i archiwistyka) oraz Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie. W trakcie prezentacji materiałów omówiono zagadnienia z zakresu dyplomatyki, sfragistyki, kancelarii oraz historii miasta nawiązujące do pokazywanych dokumentów, jak również system informacji w archiwach państwowych (bazy danych i pomoce archiwalne). Studentom archiwistyki zaprezentowano bazy danych stosowane w archiwum (SEZAM) i ewidencję archiwalną. Pokazy prowadzili: mgr Sławomir Pułkownik, dr Krzysztof Kopiński, dr Witold Szczuczko, dr Tomasz Dziki.

AP M.ST. WARSZAWY

- 3–24 IV 2006 r. — w otwockim oddziale AP m.st. Warszawy odbyła praktykę studentka IV roku Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego.
- 3 VI 2006 r. — podczas X Pikniku Naukowego Polskiego Radia „BIS” u stóp Nowego Miasta, na tzw. podzamczu, AP m.st. Warszawy wystawiło stoisko, na którym przedstawiło dwie ekspozycje. Pierwsza, zapowiadała wystawę „Inżynierowie bez granic. Lindleyowskie plany Warszawy przełomu XIX i XX wieku”. Druga była wystawą dawnych pocztówek warszawskich („Pozdrowienia z Warszawy”). Ponadto prof. Ryszard Żelichowski, autor opracowania dotyczącego dziejów rodziny Lindleyów, wygłosił na ten temat dwa wykłady, natomiast mgr Paweł Wespiański, pracownik oddziału kartografii AP m.st. Warszawy, opowiadał o planach Lindleya.
- 27 VI 2006 r. — w siedzibie archiwum otwarto wystawę pt. „Inżynierowie bez granic. Lindleyowskie plany Warszawy przełomu XIX i XX wieku”, prezentującą fragment przechowywanego w archiwum zbioru map Lindleya (liczącego prawie 7,4 tys. arkuszy), powstałego w latach 1886–1915. Zbiór ten stanowi jedno z największych dzieł dawnej kartografii Warszawy, a jednocześnie największych dzieł wielkoskalowej kartografii europejskiej i światowej. Przyczyną jego powstania była budowa warszawskich wodociągów i systemu kanalizacji. Ekspozycję stworzył zestaw ponad 30 plansz z oryginałami oraz reprodukcjami planów. Dziejom rodziny Lindleyów, przede wszystkim życiu i działalności angielskich inżynierów — Williama Lindleya (ojca) oraz Williama Heerleina Lindleya (syna) — poświęcono pięć plansz, a

pozostałe rezultatom ich twórczego inżynierskiego dorobku oraz kartografii warszawskiej z połowy XIX w., czyli z okresu poprzedzającego rozpoczęcie prac nad wodociągami. W otwarciu wystawy uczestniczyli potomkowie rodziny Lindleyów, którzy przybyli do Warszawy na zorganizowany przez prof. Ryszarda Żelichowskiego drugi zjazd rodzinny. Obok AP m.st. Warszawy współorganizatorami wystawy były: Biuro Stołecznego Konserwatora Zabytków, Główny Urząd Geodezji i Kartografii oraz Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji.

- II kwartał 2006 r. — w ramach popularyzacji zasobu przygotowano cztery pokazy archiwaliów połączone z lekcjami archiwalnymi dla studentów IH UW, UAM w Poznaniu, Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego oraz uczestników szkoleń.

AP DOKUMENTACJI OSOBOWEJ I PŁACOWEJ

- 8 VI 2006 r. — w gazecie ogólnopolskiej „Dziennik”, w ramach cyklu artykułów o kapitale początkowym, zamieszczono informację o Archiwum Państwowym Dokumentacji Osobowej i Płacowej, o zakresie jego działalności, formie udostępnienia dokumentacji oraz internetowej bazie zawierającej dane o miejscu przechowywania dokumentacji osobowo-płacowej.

6. NOWOŚCI WYDAWNICZE

- ***Archives and Non-Traditional Carriers of Information. Papers of the Interantional Conference, Warsaw, May 19, 2005, Toruń, May 20–21, 2005***, oprac. A. Biernat, W. Stępnia, Warszawa 2006, ss. 329, ISBN 83–89115–58–1, cena 45,00 zł. Publikacja zawiera materiały XI Międzynarodowej konferencji archiwów z cyklu *Colloquia Jerzy Skowronek dedicata*, zorganizowanej przez Naczelną Dyрекcję Archiwów Państwowych we współpracy z Uniwersytetem Mikołaja Kopernika w Toruniu — wiodącym ośrodkiem kształcenia archiwistów w Polsce. Uczestniczyli w niej przedstawiciele 20 krajów, reprezentujący archiwa państwowe i inne instytucje pamięci oraz wytwórców dokumentacji audiowizualnej (prasa, telewizja, radio). Konferencja poświęcona była problemom ochrony dziedzictwa audiowizualnego, tj. fotografii, nagrań dźwiękowych i filmowych. Tematem wiodącym konferencji były „Archiwa i nietradycyjne nośniki informacji”.
- ***Poradnik dla archiwisty instytucji polskiej na obczyźnie***, oprac. zbior., red. nauk. J. Krochmal, Warszawa 2006, ss. 153, ISBN 83–89115–59–X, cena 18,00 zł. Poradnik napisany w przystępnej formie dla archiwistów prowadzących archiwa polskie za granicą. Omawia podstawową terminologię archiwalną, zasady postępowania z materiałami przejmowanymi i pozyskiwanymi do archiwów, ich ewidencjonowania oraz udostępniania archiwaliów w pracowni naukowej, a także w formie kwerend, publikacji, wystaw, w Internecie. Opisuje zagadnienia dotyczące właściwego przechowywania i konserwacji archiwaliów oraz rolę komputerów w pracy archiwisty.

Zastosowane w książce rozwiązania metodyczne oparte są na praktyce, stosowanej w polskich archiwach państwowych i mogą być przydatne do opisywania zbiorów instytucji polonijnych. W tym celu w tekście poradnika zamieszczono wzory wybranych formularzy stosowanych w archiwach.

- ***Na falach życia, cz. I, 1919–1939, Lata młodości*, L. Paszkowski, Warszawa 2005, ss. 474 + ilustr., ISBN 83–89115–51–4, cena 40,00 zł.** Książka całkowicie wyjątkowa ze względu na charakter prozy — jest to ciekawy opis prawdziwych zdarzeń z życia autora, który jest rówieśnikiem wolnej Polski. Opowieść rozpoczyna się w roku 1919 i kończy w momencie wybuchu II wojny światowej. Książka o nieocenionej wartości dokumentalnej, wzbogaconej ciekawym literackim ujęciem. Wszystko to sprawia, że przeżycia bohatera jako marynarza na jachcie „Dar Pomorza” i potem trudne wydarzenia pierwszych tygodni wojny czytelnik traktuje jako relację jakiejś bliskiej zaprzyjaźnionej osoby, z którą można się zżyć w trakcie lektury pamiętnika. Wydaje się, że już wszystko o tych czasach zostało powiedziane, ale ta osobista relacja buduje nowe spojrzenie na przeszłość kraju widzianą oczami osoby z tego wyjątkowego pokolenia.
- ***ISAD (G). Międzynarodowy standard opisu archiwalnego, część ogólna, wersja 2, tł. i oprac. wersji polskiej H. Wajs*, Warszawa 2005, ss. 133, ISBN 83–89115–46–8 cena 18,00 zł.** Międzynarodowa norma ISAD (G) ma za zadanie określić reguły pozwalające na tworzenie właściwych opisów archiwalnych, ułatwiać uzyskiwanie informacji o materiałach archiwalnych oraz jej wymianę, ułatwiać dostęp do danych urzędowych, umożliwiać łączenie opisów różnych służb archiwalnych w jeden zunifikowany system informacji. Publikacja jest tłumaczeniem z jęz. angielskiego.

AP W KRAKOWIE

- ***Słowo i obraz. Nowy Targ w dokumencie archiwalnym*, Barbara Słuszkiewicz, Nowy Targ 2006.** Wydawnictwo przygotowane przez kierownika nowotarskiego oddziału AP w Krakowie z okazji 660 rocznicy lokacji miasta Nowego Targu. W bogato ilustrowanym wydawnictwie zaprezentowano kilkadziesiąt reprodukcji materiałów archiwalnych, związanych z historią miasta od aktu lokacyjnego po współczesne fotografie i akta. W publikacji umieszczono również informacje o dziejach archiwaliów miejskich.

7. WIZYTY

AAN

- 17 V 2006 r. — w siedzibie archiwum gościli członkowie sekcji stowarzyszeń archiwalnych Międzynarodowej Rady Archiwalnej.

AP W BYDGOSZCZY

- 19 IV 2006 r. — archiwum bydgoskie odwiedził Jarosław Sellin, sekretarz stanu w

Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego, który przybył do Bydgoszczy na zaproszenie władz miasta na uroczystości z okazji 660. rocznicy nadania praw miejskich. J. Sellin zapoznał się z historią i zasobem archiwum. Na krótkim spotkaniu z załogą przekazał wszystkim obecnym życzenia sukcesów i pomyślności.

- 29 VI 2006 r. — w malborskiej siedzibie archiwum przebywał Hans Jürgen Schuch, niemiecki historyk-regionalista, długoletni redaktor naczelną „Westpreussen Jahrbuch”, inicjator wielu przedsięwzięć kulturalno-oświatowych i przewodniczący Stowarzyszenia Miłośników Elbląga Truso w Münster. Jest on autorem wielu publikacji i opracowań popularnonaukowych na temat historii przedwojennego Elbląga. W 2004 r. Hans Jürgen Schuch otrzymał z rąk prezydenta Elbląga tytuł honorowego obywatela miasta. Celem wizyty w archiwum było omówienie dotychczasowej współpracy, zapoznanie się z zasobem oraz pozyskanie informacji na temat zachowanych źródeł do dziejów elbląskich towarzystw sportowych w międzywojennym Elblągu. W spotkaniu uczestniczył także elbląski historyk Lech Słodownik.

AP W KRAKOWIE

- 7 VI 2006 r. — bocheński oddział archiwum gościł delegację Akademii Oficerskiej z Tel Avihu (Izrael). Dla gości przygotowano wystawę prezentującą materiały archiwalne dokumentujące losy getta bocheńskiego w czasie II wojny światowej.

AP W ŁODZI

- 18 V 2006 r. — AP w Łodzi gościło studentów Uniwersytetu St. Cloud w Minnesocie (USA). Starszy kustosz Julian Baranowski wygłosił dwugodzinny wykład na temat martyrologii i zagłady Żydów z getta w Łodzi. Prelekcja ilustrowana była materiałami archiwalnymi.

AP W OLSZTYNIE

- 8 VI 2006 r. — archiwum olsztyńskie gościło uczestników Seminarium „Mazury w polsko-niemieckim dialogu, badania, spotkania, zainteresowania”, zorganizowanego przez Niemiecko-Europejskie Centrum Kształcenia w Hesji/Wiesbaden. Program seminarium obejmował spotkania naukowe z olsztyńskimi historykami, pisarzami, przedstawicielami duchowieństwa, jak również wizytę w archiwum państwowym. Podczas wizyty w archiwum goście z Hesji wysłuchali referatu Beaty Wacławik „Wykorzystanie zasobu archiwum do badań genealogicznych” oraz obejrzeni pokaz konserwacji papieru, przygotowany przez Monikę Bogacz-Walską. Z okazji spotkania zorganizowano okolicznościową wystawę prezentującą źródła do badań genealogicznych.

AP W POZNANIU

- 30 V 2006 r. — w siedzibie gnieźnieńskiego oddziału AP w Poznaniu gościł dr Steffen Hartman, wicedyrektor Geheimes Staatsarchiv Preussischer Kulturbesitz w Berlin-Dahlem. Gościa zapoznano z zasobem oddziału i wręczono przewodnik po zasobie przygotowany w 2002 r. z okazji jubileuszu 50-lecia istnienia oddziału.

AP W SZCZECINIE

- 7 IV 2006 r. — kolejną już wizytę w archiwum złożył Philip Ledrou, dyrektor Departamentu Kultury władz regionalnych w Bordeaux. W trakcie jego pobytu omówiono ostatni etap prac nad wspólną publikacją prezentującą wybrane źródła z AP w Szczecinie i Archiwum Departamentu w Bordeaux. Książka ukaże się podczas Dni Francuskich w Szczecinie w połowie listopada 2006 r.

AP M.ST. WARSZAWY

- 22 VI 2006 r. — AP m.st. Warszawy gościło trzech pracowników archiwów w Pradze i Ołomuńcu, którzy przybyli do Warszawy na zaproszenie Urzędu Miasta Stołecznego Warszawy. W trakcie wizyty zapoznali się z organizacją i działalnością archiwum oraz obejrzeli przygotowany pokaz varsavianów.

A. G. Dąbrowski (AAN), E. Podgórska (ADM), E. Borodij (AP w Bydgoszczy) A. Welniak (AP w Elblągu z siedzibą w Malborku), S. Korba (AP w Katowicach), A. Smorąg (AP w Kielcach), M. Andrasz-Mrożek (AP w Krakowie), B. Ratajewska (AP w Lesznie), J. Kus, D. Magier i St. Minicki (AP w Lublinie), A. Drakoniewicz (AP w Łodzi), B. Waclawik (AP w Olsztynie), K. Łapiński (AP w Piotrkowie Trybunalskim), AP w Płocku, H. Krystek (AP w Poznaniu), M. Dalecki (AP w Przemyślu), S. Piątkowski (AP w Radomiu), G. Welik (AP w Siedlcach), T. Radziwonowicz (AP w Suwałkach), M. Frankel (AP w Szczecinie), B. Herdzin, (AP w Toruniu), A. Wajs (AP m.st. Warszawy), A. Kędziora (AP w Zamościu), AP Dokumentacji Osobowej i Płacowej

IV. NOWOŚCI PRAWNE

1. NOWOŚCI PRAWNE

- W Dzienniku Ustaw (Nr 97 z 2006 r., poz. 673) ukazało się obwieszczenie Marszałka Sejmu RP z dnia 16 V 2006 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach. Jednolity tekst uwzględnia zmiany wprowadzone dwudziestoma nowelizacjami ustawy o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach.
- W Dzienniku Ustaw (Nr 104 z 2006 r., poz. 708), została ogłoszona ustawa z dnia 9 VI 2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym (wchodzi w życie 24 VII 2006 r.), która w art. 148 wprowadziła kolejną zmianę w ustawie o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach — ustanowiono archiwum wyodrębnione CBA. Zmiany dotyczą art. 5 ust. 3, art. 17 ust. 3, art. 19 ust. 1, art. 21 ust. 4, art. 29 ust. 1 i 3 oraz art. 31 ust. 1 ustawy o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach.
- 24 VI 2006 r. weszło w życie rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 22 V 2006 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu gromadzenia, ewidencjonowania, kwalifikowania, klasyfikacji oraz udostępniania materiałów archiwalnych tworzących zasób jednostek publicznej radiofonii i telewizji (Dz.U., nr 98, poz. 680). Rozporządzenie zostało wydane na podstawie art. 17 ust. 4 ustawy o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach.
- 24 VI 2006 r. weszło w życie rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 22 V 2006 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie określenia szczególnych wypadków i trybu wcześniejszego udostępniania materiałów archiwalnych (Dz.U. Nr 98, poz. 681). Zostało ono wydane na podstawie art. 17 ust. 2 ustawy o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach. Aktem tym znowelizowano rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 13 XII 2000 r. w sprawie określenia szczególnych wypadków i trybu wcześniejszego udostępniania materiałów archiwalnych (Dz.U. z 2001 r. Nr 13, poz. 116), umożliwiając wcześniejsze udostępnianie niektórych materiałów archiwalnych stanowiących zasób jednostek publicznej radiofonii i telewizji.

S. Cimaszewski (Dział Obsługi Prawnej NDAP)

2. AKTY NORMATYWNE NACZELNEGO DYREKTORA ARCHIWÓW PAŃSTWOWYCH

- Decyzja Nr 9 z dnia 9 maja 2006 r. w sprawie zasad i trybu postępowania dotyczącego przyznawania stypendiów naukowych oraz dofinansowywania obrony rozpraw doktorskich i habilitacyjnych pracownikom Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych i archiwów państwowych przygotowującym rozprawę doktorską lub rozprawę habilitacyjną.

M. Podsiadły (Wydział Kadr i Zatrudnienia NDAP)

V. SPRAWY KADROWE

1. POWOŁANIE DYREKTORA ARCHIWUM PAŃSTWOWEGO W KATOWICACH

Z dniem 9 czerwca 2006 r. Naczelny Dyrektor Archiwów Państwowych odwołał dr. Zygmunta Partykę ze stanowiska dyrektora Archiwum Państwowego w Katowicach. Z dniem 12 VI 2006 r. powołał na to stanowisko dr. Piotra Greinera. Dr Greiner jest absolwentem studiów historycznych na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach, studiów podyplomowych w zakresie archiwistyki (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu), doktorem nauk humanistycznych w zakresie historii (Uniwersytet Śląski). Dotychczas zatrudniony był w Instytucie Historii Uniwersytetu Śląskiego.

2. ODWOŁANIE DYREKTORA ARCHIWUM PAŃSTWOWEGO W KOSZALINIE

Z dniem 30 czerwca 2006 r. Naczelny Dyrektor Archiwów Państwowych odwołał mgr. Sławomira Miareę ze stanowiska dyrektora Archiwum Państwowego w Koszalinie powierzając jednocześnie z dniem 1 VII br. pełnienie obowiązków dyrektora mgr Joannie Chojeckiej. Natomiast z dniem 1 VIII br. Naczelny Dyrektor Archiwów Państwowych powołał mgr Joannę Chojecką na stanowisko dyrektora Archiwum Państwowego w Koszalinie.

3. POWOŁANIE DYREKTORA ARCHIWUM PAŃSTWOWEGO W PIOTRKOWIE TRYBUNALSKIM

Z dniem 1 sierpnia 2006 r. Naczelny Dyrektor Archiwów Państwowych powołał mgr. Tomasza Matuszaka na stanowisko dyrektora Archiwum Państwowego w Piotrkowie Trybunalskim. Pan Tomasz Matuszak jest absolwentem Wydziału Historycznego Wyższej Szkoły Rolniczo-Pedagogicznej w Siedlcach. W latach 1994–2000 był zatrudniony w Centralnym Archiwum Wojskowym w Warszawie, następnie w Zakładzie Archiwistyki Instytutu Historii Akademii Świętokrzyskiej (Filia w Piotrkowie Trybunalskim).

M. Podsiadły (Wydział Kadr i Zatrudnienia NDAP)